

Програма „МЛАДИТЕ ДЕЙСТВАТ“^{ВЪЗ} 2

„Екипът на Програмния оператор по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство смята, че младите хора в България:

- Имат право да бъдат щастливи,
- Имат право да бъдат добре обучени,
- Имат право да бъдат активни граждани,
- Имат право на собствено мнение,
- Имат право да вярват в себе си,
- Имат право да се развиват,
- Имат право да бъдат млади!

С тези постулати започнахме да изграждаме Младежки центрове в страната и положихме началото на процес, който да продължи и занапред.

Потенциалът на младите хора да оформят бъдещето на страната ни трябва да бъде подкрепен и развит заедно със самите тях, с вяра и уважение към силите и способностите им.

Отговорност на всички нас е да видим усилията им да се справят с предизвикателствата в живота и да им дадем всяка една възможност да постигнат успех и благополучие. Заедно с тях успяваме и всички ние.

Екипите на Младежките центрове в Бургас, Враца, Габрово, Добрич, Монтана, Перник, Пловдив и Стара Загора приеха присърце благоденствието на младите хора и започнаха активно да работят за създаването на възможности за тях.

Екипът на Програмния оператор ще продължи да помага чрез опита и познанията си за създаването на достъпни, защитени, включващи и обучаващи пространства за младежта в страната и за създаването на подготвени, емпатични, окуражаващи и отзивчиви екипи за работа с младите.“

Мария Василева-Вълва

Ръководител на Програмния оператор и
Директор на дирекция „Външни европейски програми“
към Министерство на образованието и науката

„През 2015 г. отворихме врати на четири прекрасни Младежки центъра в България с подготвени и обучени екипи от Съвета на Европа. В този момент започнахме да създаваме различна среда за младите хора, където да се чувстват подкрепени, да срещат свои съмишленици, да се обединяват покрай различни каузи, да развиват своите знания и умения, да разписват и реализират проекти и младежки инициативи. Изградихме пространство, в което се впуснахме във вълнуващо пътешествие в света на неформалното образование. Започнахме да изследваме връзката между формалното и неформалното, като включихме изкуство, култура и спорт към образователните дейности, които разработихме. И така продължихме да работим с вяра, надежда и любов за едно по-добро бъдеще за децата и младите хора в България.

През 2017 г. трудът ни бе възнаграден. Международен младежки център - Стара Загора и Младежки център Пловдив бяха удостоени със „Знак за качество“ на Съвета на Европа. Това бе най-голямата и престижна оценка за нашата работа. Този знак е не само признание за образователните програми, които създаваме, младежките дейности и политики, в които учаваме и развиваме, но и за безбройните деца, младежи, родители и преподаватели, които привличаме и мотивираме чрез нашите дейности.

През 2019 г. с образователния съветник на екипа - Мария Ангелова започнахме да разработваме проект, чиято цел бе да подкрепи деца, младежи, родители и преподаватели и да включи нови дейности на местно, регионално, национално и международно ниво. Целта ни бе да създадем образователна програма, която да представи общата визия на Младежките центрове в България за подпомагане на младите хора в тяхното личностно и социално развитие, за изграждане на култура на толерантност, подкрепа, грижа, гражданска активност и да развие техните дигитално-медийни умения. Заедно с екипите на Младежките центрове във Враца, Добрич и Стара Загора, както партньорите ни от Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ и норвежката организация Norsensus Mediaforum, създадохме образователна програма, която нарекохме „Младите (въз)действат 1“.

Но в рамките на този проект, програмата работеше толкова добре на национално ниво, че младите хора искаха да видят нейното продължение. В изготвянето на новата програма към партньорите ни от норвежката организация Norsensus Mediaforum и представителите от екипите на младежките центрове във Враца, Добрич, Пловдив и Стара Загора се присъединиха и колеги от новосъздадените такива от Бургас и Перник и заедно разработихме „Младите (въз)действат 2“.

Тези два наръчника са в подкрепа и помощ на младежки работници, професионалисти в сферата на образователната и социалната дейност и за всички млади хора, които се интересуват от неформалното образование, същността на младежката работа в България и от развитието на своята екипна работа, креативност, критично мислене и медийна грамотност.

Добре дошли в обучителна програма „Младите (въз)действат 2!“

Димитрия Тодорова

Ръководител проект „Младежки център Пловдив - мощен фактор за местно развитие“

Директор на ОП „Младежки център Пловдив“

„Вече почти десетилетие житейският и професионалният ми път са свързани с неформалното образование и неговите реализации в младежката работа. Като част от екипа на ОП „Младежки център Пловдив“ за мен винаги са били приоритетни темите за качеството в образованието и развитието на младите хора, целенасоченото въздействие на различни общности, а също и свързването, сътрудничеството и работата в мрежа.

С цел споделяне на натрупания опит и приемственост в младежката работа създадохме настоящия наръчник. Той е продължение на успешната методика за дигитално-медийна грамотност посредством която се търсиха и намираха решения на обществени проблеми.

На база на постигнатите резултати, бе разработен и „Младите (въз)действат 2“ с цел да се популяризират ползите от прилагането на интерактивна методика в обучителния процес и да изградят необходимите компетенции за успешната реализация на младите хора в съвременния свят. В поредица от срещи се търси вдъхновение и път за постигане на целите, заедно с младите хора се създават условия и модели за успех.

Каним Ви да се впуснем заедно в това вдъхновяващо приключение в което заедно (въз)действаме на реалността!“

Мария Ангелова

Образователен съветник

ОП „Младежки център Пловдив“

„В качеството си на представител на Norsensus Mediaforum, аз се чувствам щастлив да бъда част от второто издание на „Младите (въз)действат 2“. Впускайки се в това пътешествие съм изпълнен с чувство на благодарност и възлнение за невероятното въздействие, което колективните ни усилия с нашите приятели и колеги от „Младежки център Пловдив“, успяхме да постигнем по посока овластяване на младите умове и насърчаване на положителна промяна в местните общности.

Когато за първи път обмисляхме този наръчник, той се роди от споделена страст към работата с младите хора и ангажимент за справяне с развиващите се предизвикателства, пред които е изправено по-младото поколение в дигиталната ера. Сега, когато сме на прага на второто издание, нашето пътуване е белязано не само от успешните истории, документиранни на тези страници, но и от безценните научени уроци, изградените партньорства и устойчивия дух на младежта, която се стремим да овластим.

В това издание навлизаме по-дълбоко в трансформиращата сила на цифровата и медийна грамотност като катализатор за промяна. Нашият опит в работата с младежта и медийната грамотност освети пътя към практически педагогически сценарии и с голяма гордост споделяме този разширен инструментариум с вас. Очертаните тук методологии са усъвършенствани чрез приложения от реалния свят, предлагащи практически прозрения и стратегии, които могат да бъдат пригодени към различни контексти.

Сърцето на „Младите (въз)действат 2“ се крие в способността му да вдъхновява, напътства и обвързва следващото поколение лидери с уменията и знанията, необходими за навигиране в сложността на дигиталния пейзаж. Вярваме в потенциала на младите хора не само да се адаптират, но и да процъфтяват в този забързан свят, въоръжени с инструментите на критично мислене, съпричастност и медийна и дигитална грамотност.“

Vedat Sevincer

представител на норвежката организация Norsensus Mediaforum

Тук можете да откриете повече за Младежки

център Пловдив, както и двата наръчника „Младите (въз)действат“ в електронен вариант на български и английски език.

Съдържание

Защо създадохме новия наръчник?	2
Образователни цели	2
Философия и принципи на методиката	3
Обучителни модули	5
Модул 1: Умения	5
1.1 Презентационни умения	6
1.2 Работа в екип	10
1.3 Лидерство	16
1.4 Младежкото гражданско участие през призмата на изкуството	19
1.5 Права на човека	21
1.6 Медийна грамотност – фалшиви новини.....	23
1.7 Как да превърнем една идея в младежки проект?.....	28
Модул 2: Обучение на връстници.....	31
2.1 Процесът на учене в младежката работа.....	32
2.2 Същност на НФО - принципи, методи.....	36
2.3 Анализ на нуждите	41
2.4 Елементи на обучителна дейност.....	46
2.5 Оценка и обратна връзка.....	60
Модул 3: Работа с уязвими групи	65
3.1 Проучване, същност и специфики на работата на терен	66
3.2 Характеристики на общността, ролята на медиатора.....	70
3.3 Създаване на успешни инициативи заедно с младите представители на уязвими етнически общности.....	75
Модул 4: Създаване на медийно съдържание.....	77
4.1 Планиране на кампания	78
4.2 Създаване на медиен продукт	82
Модул 5: Онлайн безопасност	85
Модул 6: Кариерно ориентиране	95
6.1 Що е то автобиография и как да я създадем?	96
6.2 Двете страни на интервюто	99
6.3 Личностен и кариерен профил.....	104

Защо създадохме новия наръчник?

Младите хора са не само нашето бъдеще, но и нашето настояще. Тяхната енергия, устрем и естествено желание за промяна биха могли да бъдат много полезни за обществото ни както в перспектива, така и тук и сега, стига да им помогнем в процеса, така че да могат да насочат усилията си, за да оказват положително въздействие. Нашата подкрепа за тях е от решаващо значение за това как те ще могат да допринесат като активни членове на своите общности.

Опитът ни в младежката работа ни провокира да създадем полезен инструмент, чрез който професионалистите в сферата да насърчат младите хора да разгърнат своите творчески способности и желание за изява, така че активно да въздействат в положителна посока. Така през 2021 година се създаде наръчникът „Младите (въз)действат“, който бе резултат от съвместната работа на Националната мрежа на младежките центрове в България в партньорство с Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ и норвежката организация „Норсенсус Медиафорум“.

Наръчникът беше тестван в рамките на поредица от обучения на младежи, включително и по време на международен обмен, провел се през септември 2022 г. в Пловдив с гости от Норвегия. По този начин идентифицирахме и други потребности на младите хора и бяхме провокирани да планираме разширяване обхвата на обучителните модули. Така възникна идеята за разработване на надграждаща програма, която да включва теми и умения за подобряване на обществената среда.

„Младите въздействат – част 2“ може да бъде използван в допълнение към предходния наръчник, но също така и самостоятелно, тъй като има свой собствен специфичен фокус и обхват.

В изготвянето на новата програма към представителите от екипите на младежките центрове във Враца, Добрич, Пловдив и Стара Загора се присъединиха и колеги от новосъздадените такива от Бургас и Перник.

Настоящият наръчник е приложим за работа с млади хора на възраст 15-29 г., като от практическа гледна точка е препоръчително по време на конкретно обучение да се работи с по-тясна възрастова група. Оптималната големина на групата от участници е 15-20 души.

Образователни цели

Обучителните модули в настоящата програма имат за цел:

- познаване и прилагане на принципите и методите на неформалното образование;
- развиване на умения за подбор и оценка на информация, създаване и представяне на съдържание, сътрудничество, лидерство;
- повишаване на младежката активност за планиране и провеждане на кампании и инициативи;
- подкрепа в търсенето на професионално развитие;
- превенция на основните онлайн рискове – както технически, така и свързани с интернет като социална среда;
- формиране на способности у младите хора за обучаване на връстници от различни общности.

Философия и принципи на методиката

Настоящата методика обхваща в набора от образователните си цели широк кръг от умения, знания и нагласи, за които често се реферира като „компетентностите на 21-ви век“, „ключови компетентности за успех“ и др. В същото време тези компетентности до голяма степен се покриват и с обобщената рамка за дигитално-медийна грамотност, с която работи Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ (координатор на Националния център за безопасен интернет). Тя съчетава европейската рамка за дигитална грамотност DigComp и тази на европейската асоциация на зрителите (EAVI). Компетентностите включени в тези две референтни рамки до голяма степен се припокриват помежду си, а също така и с основните жизнени умения посочени от Световната здравна организация. Те включват пет основни области на компетентност – критично мислене, екипна работа, творчество, решаване на проблеми и безопасност.

Въпросните компетентности са взаимосвързани и надграждащи се и следва да бъдат развивани заедно. Поради това поставените в тази методика образователни цели също са взаимосвързани. Така например в комуникацията се обменя и информация, поради което освен комуникационните и социални умения, тук са включени и уменията за оценка на информация (критично мислене). Решаването на проблеми също може да стане в рамките на екипна работа. Създаването на продукт (творчеството) също може да изисква подбор и оценка на информация, а също и екипна работа.

Затова настоящата методика включва компетентностите, свързани с критично мислене, екипна работа, творчество, решаване на проблеми и безопасност в един цялостен образователен подход.

Този подход се опира на следните основни принципи:

Принцип на водещо младежко участие

Тази методика разглежда младежите не като обекти на пасивно „получаване“ на знание, но като дейни участници в образователния процес. Затова и методите, които са включени в представените тук обучителни модули са интерактивни и поставят обучаемите в активна роля. Методиката също така разчита на участието на младите хора в дейности, които те самите ще осъществяват след обучението си, така че да въздействат благоприятно на средата около тях. Затова техните собствени мнения, позиции, идеи и стремежи са важна част, както от процеса на обучението им, така и от дейностите, които могат да развият след него.

Принцип на цялостност

Компетентностите, които настоящата методика си поставя за цел да развива са взаимосвързани помежду си. Във всеки обучителен модул се отчита тази взаимосвързаност. Също така и модулите кореспондират помежду си – усвоени по-рано знания и умения, могат да послужат при работата в рамките на последващите обучителни модули. В оптималният вариант наръчникът би могъл да бъде използван като една цялостна програма. В зависимост от целите на обучаемите модулите биха могли да бъдат ползвани и поотделно, като това зависи и от нуждите на обучаващите се.

Принцип на учене чрез преживяване

Настоящата методика се опира на принципа на учене чрез преживяване, чрез който младите хора биват поставяни в различни практически ситуации, които да преживяват и в рамките на които да намират подходящи решения. Преживяването включва не само рационалната, но и емоционалната страна на ситуацията – и двете следва да бъдат осмислени като участниците рефлектират върху собственото си преживяване. Този принцип разчита и на възможността за допускане на грешки, върху които младежите да рефлектират, като неотменна и важна част от процеса на учене.

Методи

Методите използвани в обучителните модули на този наръчник могат да се определят най-общо като “интерактивни методи”, които спомагат за това обучаемите да се поставят в активна роля в рамките на образователния процес. Тези методи често се асоциират с неформалното образование, но много учители ги прилагат и в рамките на преподаването си по задължителните учебни предмети в училище. Интерактивните методи са свързани и с игровия подход, който спомага за въвличането на обучаемите.

Примери за интерактивни методи са:

- **„Мозъчна атака“** - свободни асоциации по зададена тема или спонтанни отговори на въпрос (особено подходяща за „отваряне“ на дадена тема);
- **Работа по групи** - може да бъде върху обща задача или всяка група да има специфична задача;
- **Работа по казуси** (също може да се осъществява и по групи) - участниците се запознават с конкретна примерна ситуация и търсят решения на проблем, свързан с нея;
- **Драматизации** - разиграване на конкретни ситуации казуси. Участниците вече не са толкова дистанцирани от казуса и го преживяват в по-голяма степен. Могат да изявят артистичността си. Следва да се прилага внимателно, тъй като при някои по-травматични ситуации е възможно да се припомни травмата на някои от участниците;
- **Викторина** (може да участват и по групи) - има ясно изразен игрови елемент;
- **Игри за разчупване на ледовете или енергизиране** - може да не са пряко свързани с темата, но е добре да кореспондират все пак с нея и да са съобразени с предишната и последващата дейност. Ако предишната дейност напр. е била свързана с повече писане, може да се направи игра, която предполага раздвижване. Ако следващата дейност иска повече концентрация, може да се направи игра, която да предполага внимателно следене на случващото се.

МОДУЛ 1

УМЕНИЯ

- ПРЕЗЕНТАЦИОННИ УМЕНИЯ
- РАБОТА В ЕКИП
- ЛИДЕРСТВО
- МЛАДЕЖКОТО ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ ПРЕЗ ПРИЗМАТА НА ИЗКУСТВОТО
- ПРАВА НА ЧОВЕКА
- МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ - ФАЛШИВИ НОВИНИ
- КАК ДА ПРЕВЪРНЕМ ЕДНА ИДЕЯ В МЛАДЕЖКИ ПРОЕКТ?

1.1 Презентационни умения

Изготвил: Весела Стоянова, ОП „Младежки център Пловдив“

Цели: Представяне на понятието „презентационни умения“, запознаване на младите хора с различни техники и упражнения, които могат да използват за подобряване на ораторските си умения.

Младите хора, участвали в дейността се сдобиват с техники и упражнения, които да могат да използват и вкъщи за подобряване на презентационните си умения и говорене пред публика.

Необходими материали и приложения: Флипчарт дъска/листове, маркери, малки листчета и химикали.

Предварителна подготовка: Разпечатки на приложение 1 и 2.

Продължителност на обучителната дейност: 1 ч. 30 мин.

Подробно описание на обучителната дейност:

Въвеждаща дейност
Ако това е първа дейност за вашата група, то тогава е добре да се започне с представянето и опознаването на участниците, сплотяване на групата и създаване на сигурна и спокойна среда.   <u>Въведение в темата:</u>   „Какво представляват презентационните умения?“ – всеки отговаря самостоятелно на листче, което свива и пуска в купа/кутия/плик. Учителят тегли произволно няколко от тях, изчита ги и ги записва на флипчарт лист/диска. Прави кратка дискусия по темата, след което представя понятието „презентационни умения“ пред групата - директна комуникация с цел предаване на информация, внушение и въздействие лице в лице от страна на един човек (обучител, лектор, презентатор) към аудиторията. За тази цел се използват помощни средства, които служат за по-ефективно представяне на идеи и мисли. Такива са компютърни файлове (слайдове), видеа, диаграми, плакати, флипчарт листове, различни предмети и др.   На флипчарт лист залепя и обяснява едно по едно картончета със важни елементи, които е добре да знаем и да спазваме при подготовка за говорене пред публика и дава примери, по възможност от личния си опит (Приложение 1).   Продължителност: 10 мин.
Основна дейност 1
Техники за дишане и преодоляване на стреса   Дишането оказва силно влияние върху физическото и емоционално здраве. То бива диафрагмено (дълбоко и бавно дишане, контролирано от ритмичното свиване на диафрагмата) и гръдно (плоско дишане, характерно при ситуация на стрес).

Упражнение 1

Участниците са седнали. Каним ги да затворят очите си, да се отпуснат максимално и да проследят мислите си. Нека поставят ръце на корема си, така че върховете на средните пръсти да се докосват и да са 1-2 см под пъпа. Участниците вдишват и издишват бавно отброявайки наум 1,2,3. Обучителят им казва да си представят, че имат балон в корема, който при вдишване се издува, а при издишване спада.

Упражнение 2

Участниците си представят, че надуват балон, докато вдишват бавно и дълбоко, използвайки диафрагменото дишане, след което издишват с продължителен звук „сссссссс“ и си представят, че балонът издиша.

Упражнение 3

Участниците все още са седнали и със затворени очи. Подканяме ги да си представят, че се намират на тяхно любимо място сред природата. Оглеждат се и забелязват детайлите, какво има, какви са цветовете, усещат лъчите на слънцето, топлината, вятъра и ароматите, които носи, звуците, допира на земята. Остават още малко в покой, после мислено се връщат в стаята и отварят очи. Споделят как се чувстват.

Тези упражнения спомагат за регулиране на дишането и намаляване на стреса. Начинът, по който дишаме оказва влияние върху чувствата и емоциите ни и повлиява на представянето ни пред публика.

Продължителност: 10 мин.

Основна дейност 2

Представяне пред публика – дикция, интонация, предаване на емоция

Упражнение 1

Разгръване на лицевите мускули чрез различни мимики на лицето – сбръчкване на носа и веждите, усмивка със затворена/отворена уста и т.н.

Звукове – продължително изговаряне на звуковете а, ъ, о, у, е, и; с, ш, ц, х, ч (може да се направи и като състезание тип „последният печели“).

Упражнение 2

Всеки получава лист с написани скоропоговорки (Приложение 2). Първо си ги прочитат няколко пъти сами наум, след което всеки един по един застава отпред и ги изчита на глас (ако групата е голяма ги разделяме по двойки и си ги изчитат един на друг).

Упражнение 3

Всеки от участниците написва на листче емоция, след което всички предложения се събират и поставят в купа. Групата дава предложения и избира фраза, която записват на флипчарт, за да се вижда от всички. След което всеки тегли листче с емоцията, с която трябва да изкаже фразата. Обучителят дава насоки за позата на тялото (стабилна стойка,

позицията на ръцете и краката), мимики и жестове по време на презентиране. Във втората част на упражнението инструктира участниците да излизат по двойки и заедно възпроизвеждат написаните на флипчарт кратки фрази с различна интонация и език на тялото. Примерни фрази:

- Здравейте! Много се радвам, че Ви виждам тук!
- Каква приятна изненада!
- Вие никога ли не грешите?
- Не, никога!
- Еха! Колко ли струва тази кола?
- Колкото цяло състояние, предполагам...
- О, моля те! Истината ли ми казваш?
- Аз винаги говоря само истината, не ми ли вярваш?
- Колко пъти да ти повтарям едно и също нещо?
- Колкото е необходимо!

Нюанси, с които могат да „оцветят“ фразите: радост, тъга, изненада, безразличие, обида, плахост, ирония, страх, нежност, недоволство, възхищение, арогантност.

Продължителност: 40 мин.

Основна дейност 3

Представяне

Всеки си тегли картонче с картинки (думи, карти с илюстрации също са подходящи), по които трябва да състави история и да разкаже в рамките на две минути пред останалите, демонстрирайки наученото до момента. Отново при по-голяма група участниците се разпределят по двойки и се представят помежду си. Обучителят дава обратна връзка от представянето на участниците.

Продължителност: 20 мин.

Заклучителна дейност

Участниците от своя страна дават обратна връзка за полезността от преминалата дейност като за целта получават две цветни лепящи листчета. На едното записват „3 неща, които запомних от днешното обучение“, а на второто „хрумват ми следните инициативи, които мога да организирам за връстниците си по темата“. Готовите отговори се залепят на флипчарт лист/дъска.

Обучителят прави заключение на представените упражнения, припомняйки им с няколко думи през какво са преминали участниците до момента и закрива дейността.

Продължителност: 10 мин.

Примерни последващи инициативи: Участниците могат да се разделят на отбори и да подготвят цялостно представяне по дадена тема, като те самите влязат в ролята на презентатори.

Приложение 1

Стъпки

Бъдете подготвени!	Репетирайте, репетирайте, репетирайте!	„Пищовите“ са полезни.
Място и оборудване	Помощ! Забравих си мисълта!	Всичко има значение.

Бъдете подготвени! – прочетете няколко пъти материала, който ще представяте; проверете източниците си, не използвайте непознати думи.

Място и оборудване – отидете по-рано и се запознайте с тях предварително.

„Пищовите“ са полезни – малки картончета с подсказки, думи, които да залепяте, флипчарт листове.

Репетирайте, репетирайте, репетирайте! – по-спокойни и уверени.

Помощ! Забравих си мисълта! – секунда-две привличат вниманието отново към вас. Вратичка – задайте въпрос или направете обобщение.

Всичко има значение. – визуализация, музика, атмосфера.

Приложение 2

- Под бук лук, над бук – звук.
- Лош лъв лежи пред лилаво лале и пуши лавандулова лула на лунна светлина.
- Црън пръч црън трън гризеше. Тич, црън пръч, не гризи црън трън!
- Под път пъдпъдък, над път пъдпъдък и на път пътпъдък.
- Бъбриви бодри бобри бодро бърят. Бъбреге бодро, бъриви бобри!
- Шепашипки в шапка събрах. Шипки с шипчета по тях.
- Вили с Лили сини сливи свили.
- Защо Наречен е наречен Наречен? Защото ако Наречен не беше наречен Наречен, Наречен нямаше да бъде наречен Наречен.
 - Петър плет плете, през три пръта преплита. Плети Петре плети, през три пръта преплитай.
 - Крал Карл и кралица Клара крали кларинети от кралската кларинетаджийница на кралския кларинетист на крал Карл Трети.
 - Рекох да ти река, па не ти рекох; па си рекох, ха да ти река, че да не речеш – рече да ми рече, па не ми рече.
 - Шестотин шейсет и шест шешкави сешоарченца сушат шестстотин шишкави шишенца на шестотин шейсет и шест шосенца.
 - Карикатурата на карикатуриста окарикатурява карикатуриста, но дали карикатурата на карикатуриста окарикатурява карикатуриста или карикатуристът окарикатурява карикатурата на карикатуриста?
 - Борил броил биволи, биволи броил Борил
 - Пели, пели пет петлета върху плета пет куплета. Лиса слушала зад плета и ги няма пет петлета.

1.2 Работа в екип

Изготвил: Бояна Радева, Международен младежки център Стара Загора

Цели: Участниците преживяват ситуация, в която изследват процеса на вземане на решения в екип.

Участниците правят изводи за собствените си поведения, които подпомагат и/или възпрепятстват успешното взаимодействие в група.

Необходими материали и приложения:

1. Обща инструкция: описание на ситуацията (*изчита се от водещия*).
2. Описание на ролите (*във всеки екип следва да има по един от 7-те персонажа*).
3. Хартено тиксо и маркер (*за да запише всеки името на героя, който му се е паднал*).
4. Въпроси за рефлексия.

Продължителност на обучителната дейност: 1 ч. 15 мин.

Подробно описание на обучителната дейност:

Въвеждаща дейност
В този модул младежите се ангажират в ролева игра, в която изпробват способности за работа в екип. Всеки прилага на практика това свое умение (умението да се сработва с членовете на групата), изправени пред задачата за общо, екипно решение. Целта е всеки да е чут, да е взето предвид мнението на другите, да са споделени аргументите и съображенията на всички: нещо, което се оказва трудно.   Въпроси към групата: - Участвали ли сте в ролева игра преди?- Какво представляват според Вас преживелищните дейности?- Какво е важно в една ролева игра? Извеждаме: Преживелищните дейности са сред най-мощните инструменти за учене. Те ни помагат от една хипотетична, измислена ситуация да направим връзки, аналогии с нашия собствен контекст, с нашия живот. Дават ни възможност да осмислим наши поведения и нагласи, за да ги подобряваме и усъвършенстваме непрекъснато.   Продължителност: 10 мин.
Основна дейност
Целта на ролева игра е да се изследва една такава конкретна ситуация, която помага да се осъзнае кои са поведенията, които ни помагат в екипната работа, и кои са онези наши действия, които пречат на успешното ни взаимодействие в група.   За целите на преживелищната дейност групата влиза в роли. Важно е без притеснения и бариери всички да се потопят в образа, който съответната роля предполага. Призоваваме участниците да са автентични, да следват инструкциите, да проявяват поведението, което

ситуацията провокира да се демонстрира, без да се страхуват да отстояват позициите си. Важно е групата да е активна, да се впусне смело в дейността, за да се изследва работата в екип.

Самата ролева игра се провежда в групи от по 7 човека. В тези по-малки екипи младежите се запознават с детайлите на ситуацията, в която са поставени, както и с конкретната си роля в нея. След това се провежда самата ролева игра, а накрая се преминава през въпроси за рефлексия, с цел извеждане на изводи за онези поведения, които правят работата в екип успешна.

*Добре е, ако е възможно, за всеки екип да има по един учител, който наблюдава хода на ролевата дейност и провежда рефлексията след нея.

Разпределяне по екипи, запознаване с общата инструкция и ролите (15 мин).

Във всеки екип следва да има по 7 души (младежи) участници. Ако групата е от повече от 7 души, трябва да се разпределят в съответния брой екипи. По групите следва да има учител, който изчита общата инструкция, раздава ролите, наблюдава разиграването и задава въпросите за рефлексия. Всеки участник в групата получава една от 7-те роли (предварително изрязани, така че участникът се запознава само с неговата роля и не вижда ролите на останалите; молим участниците да не ги показват или споделят). След като всеки се е запознал с ролята си и е готов да влезе в нея, пише името на героя си на парче хартиено тиксо и го залепя на себе си. Това помага останалите да се ориентират кой в коя роля е. (вж. Приложение 1 с общата инструкция и отделните роли). Разиграване на ролевата игра (20 мин).

Каним участникът, който е получил ролята на Атанас Попов (ръководител), да даде начало на играта, като, влязъл в роля, се обръща към останалите. Учителят може да му подсказва за това очакване или докато се запознава с ролята си, или непосредствено преди да се стартира разиграването. Учителят не се намесва по време на ролевата игра, само води записки, които могат да му послужат в рефлексията. Продължителността на ролевата игра е 20 мин. 2 мин. по-рано учителят може да даде знак, че остават 2 мин. до края. Разиграват ролевата игра.

Продължителност: 35 мин.

Заключителна дейност

Рефлексия

Учителят преминава с групата през въпросите за рефлексия (Приложение 2).

Продължителност: 30 мин.

Примерни последващи инициативи: Младежите, които са преживели ролевата игра, могат да я проведат със свои връстници.

Приложение 1

СЛУЖЕБНИЯТ АВТОМОБИЛ

ОБЩА ИНСТРУКЦИЯ (изчита се от учителя):

Всички вие сте сътрудници във фирма за телекомуникационни услуги, а един от вас е ръководител на фирмата. Трудовата ви дейност се състои в бързи и качествени поправки на телефонни и мобилни мрежи. Изискват се разнообразни технически знания и умения, но също така сръчност и ловкост, тъй като понякога се налага да се изкачвате на телефонни стълбове и на височина да извършвате различни важни операции. Също така е съществено да умеете да работите с различни клиенти.

Офисът на ръководителя е в непосредствена близост до гаража на фирмата, тъй като и той от време на време пътува до съответните обекти и прави проверки. Всеки сътрудник работи самостоятелно и посещава по няколко клиента на ден. Ръководителят оказва помощ само когато е необходимо. Сътрудниците сами се грижат за автомобила и го смятат почти като свой.

Фирмата е получила нова кола **ФОРД КОМБИ**, която **трябва да се предостави на един от сътрудниците в екипа. Сега се събирате в офиса на ръководителя, за да решите кой ще я вземе.** Естествено е, че всеки сътрудник ще се стреми да получи новата кола, тъй като тя е символ на статуса във фирмата.

Време за ролевата игра: 20 мин.

Всички герои в ролевата игра (само за водещия):

АТАНАС ПОПОВ е ръководител.

ВЕНЕЛИН СТОЯНОВ е от 17 години във фирмата и има **ФИАТ ТИПО** от 2 години.

ПЕТЪР ВАЗОВ е от 11 години във фирмата и има **ХЮНДАЙ**, доставена преди 5 години.

ВАСКО МИТОВ е от 10 години във фирмата и има **НИСАН** от 4 години.

ПАВЛИН ВЕСЕЛИНОВ е от 5 години във фирмата и има **НИСАН КОМБИ** от 3 години.

ХРИСТО НАЧЕВ е от 3 години във фирмата и има **ЛАДА**, доставена преди 11 години.

ЦВЕТАН РАЕВ е от 8 години във фирмата. Няма шофьорска книжка и не кара кола.

ИНДИВИДУАЛНИ ИНСТРУКЦИИ:

Инструкция: АТАНАС ПОПОВ – РЪКОВОДИТЕЛ

- Ти ръководиш екип от 5 сътрудници във фирма, която има за задача бързо и качествено да отстранява повреди. От висшето ръководство си уведомен, че ще получиш един нов автомобил **ФОРД КОМБИ**, който следва да бъде даден на разположение на един от сътрудниците. Ти си съвсем наясно относно трудността при разпределяне на автомобила, тъй като всеки един сътрудник смята, че колата му е необходима.
- През последните месеци сътрудниците са на мнение, че ти като шеф взимаш неправилни решения. Ето защо, за да решиш този проблем, искаш да подходиш по нов начин – **ще оставиш сътрудниците сами да решат на кого да се предостави новият автомобил**. Ти си убеден, че е възможно да се вземе справедливо решение на въпроса.
- Сега ги събираш в офиса ти и им споделяш за новата кола, която е получила фирмата, както и за това, че трябва да се реши кой от сътрудниците в екипа да я получи.

Инструкция: ВЕНЕЛИН СТОЯНОВ

- Ти си на мнение, че новата кола **ФОРД КОМБИ** се пада на теб поради две причини:
- Ти си най-възрастният работник във фирмата и в екипа;
- Твоята кола **ФИАТ ТИПО** не ти харесва.
- Освен това имаш личен автомобил **ФОРД** и той ти харесва повече от **ФИАТ ТИПО**. Преди този **ФИАТ ТИПО** във фирмата също си ползвал автомобил **ФОРД**.
- Ти си от 17 години във фирмата, а **ФИАТА** ти е от 2 години.

Инструкция: ПЕТЪР ВАЗОВ

- Ти си от 11 години в тази фирма и имаш **ХЮНДАЙ**, закупен преди 5 години.
- Ти си на мнение, че имаш право да вземеш новата кола, тъй като идва твоят ред. Колата, която използваш сега, е стара и тъй като **ВЕНЕЛИН СТОЯНОВ** кара почти нова кола /само на 2 години/, следва ти да получиш новия **ФОРД**. Досега си поддържал твоя автомобил винаги в изрядно техническо състояние и въпреки годините, той изглежда почти като нов. Освен това си на мнение, че поради грижите към колата, си заслужил и допълнителна награда - поощрение от ръководството.

Инструкция: ВАСКО МИТОВ

- Ти си от 10 години в тази фирма и имаш **НИСАН** от 4 години.
- Тъй като работиш не само в града, а обслужваш и околните села, на ден ти се налага да преминаваш много километри. Твърде често това става по разбити междуселски пътища. Твоят **НИСАН** е доста стар /4 години/ и ти си на мнение, че трябва да го смениш поради високото натоварване.

Инструкция: **ПАВЛИН ВЕСЕЛИНОВ**

- Ти си от 5 години в тази фирма и имаш **НИСАН КОМБИ** от 3 години.
- Воланът на твоя автомобил не е в ред, задните врати заяждат, а вратата на багажника не се отваря. Младият **ХРИСТО НАЧЕВ**, при маневра на заден ход, се е блъснал със своята кола в задната врата на твоето КОМБИ и досега, въпреки ремонтите, тя не е в ред. Тъй като от теб изискват, подобно на **ВАСКО МИТОВ**, да обикаляш и околните селища, пътуваш често по лоши пътища. В такива случаи се страхуваш да не се отвори вратата и да изпадне оборудването.
- Ти искаш да вземеш новата кола, тъй като преминаваш по много километра на ден. За теб е без значение каква марка е колата, важно е само гумите и спирачките да са в ред.

Инструкция: **ХРИСТО НАЧЕВ**

- Ти си едва от 3 години в тази фирма и имаш най-разбития автомобил - **ЛАДА** на 11 години.
- Преди да получиш Ладата, тя е участвала в автомобилна катастрофа. Въпреки ремонта на ходовата част и поставеното ново купе, колата не работи добре. Крайно време е да получиш кола в добро техническо състояние.
- Инцидентът, който си предизвикал преди известно време, според теб е незначителен, тъй като не е имало телесни повреди, а само леко е повредена колата на **ПАВЛИН ВЕСЕЛИНОВ**. Излизайки на заден ход от гаража, си блъснал задната врата на комбито на Веселинов.
- Ти се надяваш новата ти кола да е КОМБИ, защото предпочиташ този тип коли.

Инструкция: **ЦВЕТАН РАЕВ**

- Ти си от 8 години в тази фирма. Нямах шофьорска книжка и не караш кола.
- Нямах никакво отношение към въпроса кой ще вземе новия автомобил, тъй като така или иначе няма да го получиш ти, защото не шофираш. Дори ти е странно, че при това положение изобщо си поканен да участваш в тази дискусия.
- Ти си сръчен, отговорен и имаш добро техническо образование. Умееш да поддържаш добри отношения с клиентите и винаги си получавал положителна обратна връзка от тях, защото работиш бързо и качествено.

Приложение 2

ВЪПРОСИ ЗА РЕФЛЕКСИЯ СЛЕД РОЛЕВА ИГРА

1. Как се чувствате? (Споделяне на емоциите)

Моля, нека всеки сподели с какви емоции излиза от тази активност.

Не прекъсваме. Ако преминат към „Какво се случи?“, връщаме въпроса за емоциите при преминаване към следващия участник. Ако минат на въпрос 3 и нататък – прекъсваме и казваме, че ще говорим за това след малко.

2. Какво се случи? (Събиране на инфо)

Тук е важно участниците все още да са в роля - правим уточнение, че отговарят спрямо преживяванията си в ролята, която са имали.

Помощни въпроси (задаваме онези, които се свързват с преживяното и споделеното от участниците):

- Какво е решението на групата?
- Как стигнахте до решението?
- Какво се случи?
- Доколко сте доволни от решението?
- Какви бяха алтернативните решения?
- Доколко сте постигнали целите си?
- Доколко решението удовлетворява нуждите на всеки един от вас?

3. Защо се случи? (Търсене на причинно-следствени връзки)

Каним участниците да излязат от роля:

Вие вече не сте служители в компанията, не делите автомобил. Вече сте в позицията на младежи, които изследват дадената ситуация, за да научат нещо от нея.

Помощни въпроси (задаваме онези, които се свързват с преживяното и споделеното от участниците):

- Какво попречи да постигнете успех? (ако не са се справили за времето, което им е било дадено)
- Какво допринесе за вашия резултат? (ако са се справили за времето, което им е било дадено)
- Кой проблем решавахте?
- Какви бяха вашите цели?
- Каква беше целта на срещата?
- Кои действия подпомогнаха да се достигне до решението? Защо?
- Кои попречиха? Защо?

4. Как се свързва това с Вашата реалност? (Приложение в практиката)

Тук помагаме на групата да направи заключения за практическото приложение на изводите, до които са достигнали в предходния етап.

Помощни въпроси:

- Как това, което преживяхте, е свързано с вашата реалност?
- Какъв тип групови решения взимате в училище/в университета/на работа?
- Как можем да приложим извод (цитираме направен от тях извод) на практика?
- Каква аналогия можете да направите между това, което се случи тук, и вашия опит като в училище, в университета, в живота...?

1.3 Лидерство

Изготвил: Калина Дамянова, ОП „Младежки център Пловдив“

Цели: Участниците да се запознаят със същността на лидерството и да открият лидера в себе си

Необходими материали и приложения: Приложение 1 и 2

Продължителност на обучителната дейност: 1 ч. 30 мин.

Подробно описание на обучителната дейност:

Въвеждаща дейност
Ако това е първа дейност за вашата група, то тогава е добре да се започне с представянето и опознаването на участниците, сплотяване на групата и създаване на сигурна и спокойна среда.   Въведение в темата: Фасилитаторът задава въвеждащи въпроси на участниците. Защо си говорим за лидерство? Кой е лидерът? В каква позиция са останалите хора от екипа спрямо лидера? Има ли прилики и разлики в значението, което влагаме в думите „лидер“, „шеф“, „ръководител“, „началник“, „водач“. Какви са те според вас?   Кой е лидерът?   Фасилитаторът дава инструкции всеки от участниците да се разположи удобно, да затвори очи (за тези, на които е комфортно да го направят) и да се отпуснат. Той пуска тиха релаксираща музика и им обяснява, че следва да им даде няколко насоки и въпроса, а тяхната задача е да визуализират отговорите си, които малко по-късно ще обсъдят.   Представи си себе си в бъдещ момент, в който сте постигнали супер успех, изпълнили сте своя дълго бленувана мечта..... Къде се намираш?С какво си облечен/а? Каква е стойката на тялото ти? Какво е изражението ти?.....Какво е усещането? Представи си себе си сега. Как мислиш– как от човека сега си станал/а човекът там? (ако има разлики) Има ли фигури до теб? Кой са те? Познаваш ли ги? През какви трудности сте преминали заедно?..... Какво сте дали и какво сте взели един от друг?   Продължителност: 20 мин.
Основна дейност 1
Асоциации   Фасилитаторът разделя участниците на няколко отбора (в зависимост от големината на групата, като всеки отбор да има от 3 до 6 души). В купа поставя предварително подготвените сгънати листчета с думите от Приложение 1. На доброволен принцип във всеки от отборите един по един участниците представят дума, която останалите от отбора

трябва да познаят. Това става по следния начин: Участникът хвърля зарчето, за да разбере начина на представяне на думата. Ако се падне 1 или 2, участникът трябва да опише думата, която изтегли от купата, с рисунка. Ако се падне 3 или 4, участникът трябва да опише думата с други думи, които не включват корена на думата на листчето. Ако се падне 5 или 6, участникът трябва да опише думата с мимики и движения без говори. Останалите се опитват да отгатнат точната дума. При нейното познаване фасилитаторът записва думата на флипчарт и купата се дава на следващия отбор. Това се повтаря до момента, в който не бъдат представени всички 10 карти от Тесте 2. Целта е възможно най-бързо думите да бъдат познати.

След това всички участници се събират в общото пространство и заедно дискутират какво всъщност представляват тези качества на лидера и защо те са важни според тях.

Продължителност: 40 мин.

Основна дейност 2

Лидерът в мен

Рисуване

По двойки участниците сядат с гръб един към друг. Единият участник влиза в ролята на Лидер, а другият – на изпълнител. Лидерът получава от фасилитатора едното изображение от Приложение 2, което изпълнителят трябва да нарисова по инструкциите на Лидера. „Изпълнителят“ няма право да говори. „Лидерът“ няма право да поглежда рисунката. В рамките на 3 минути отборът трябва да предаде готовата рисунка. След това участниците сменят ролите си и новият лидер получава второто изображение от Приложение 2. Условиата са същите.

Следва дискусия с въпроси:

В коя от двете роли се чувствахте по-комфортно? Защо? Кое ви беше най-трудно? А най-лесно?

Продължителност: 20 мин.

Заклучителна дейност

Участниците от своя страна дават обратна връзка за полезността от преминалата дейност като за целта фасилитаторът може да използва онлайн инструмента <https://www.mentimeter.com/> или да покани участниците да запишат на листчета.

Примерни въпроси за обратна връзка:

- Как се чувствахте по време на цялата дейност?
- Ще си вземете ли нещо със себе си от дейността?
- Бихте ли предали нещо от наученото днес на други?
- Какво бихме могли да подобрим?

Продължителност: 10 мин.

Приложение 1

Позитивно отношение
Увереност
Постоянство
Справяне с проблеми
Изслушване
Комуникация
Делегиране
Подкрепа (на колегите)
Отговорност
Интуиция (от натрупания опит)

Приложение 2

1.4 Младежкото гражданско участие през призмата на изкуството

Изготвил: Ерхан Сали, Младежки център-Добрич

Цели: Подобряване качеството на живот сред младите хора. Мотивиране на младите хора да съдействат за ангажирането на свои връстници в процесите на вземане на решения в полза на обществото

Необходими материали и логистика: хартиено тиксо, флумастери/маркери, лепящи листчета, предварително подготвени „Човешко бинго“

Продължителност на обучителната дейност: 1 ч. 30 мин.

Подробно описание на обучителната дейност:

Въвеждаща дейност

„Човешко бинго“, „мозъчна атака“ / дискусия. Стартиране с опознавателна активност под формата на бинго. Раздава се по един шаблон за бинго на всеки участник. Каним участниците да намерят хора, които могат да се идентифицират с някоя от характеристиките / условията в листа, и след това да напишат името му в съответното поле. Въпросите в „Бинго листа“ могат да бъдат свързани с темата на събитието, или да бъдат като първа крачка към опознаване на групата. Примерните въпроси са в приложението. Името на един участник може да се ползва само веднъж в шаблона. Дава се ограничение във времето за дейността. Първият участник, който попълни четири хоризонтални, вертикални или диагонални кутии или цялото поле (в зависимост от инструкциите на ръководителя на дейността), трябва да обяви високо „BINGO!“ и играта свършва.

Подканват се участниците да споделят за това как са подхождали за попълването на „Бинго“, на кой от зададените въпроси им е бил интересен отговора. Каква е тяхната моментна емоция и трудна ли е била тази задача за тях.

Основна дейност

С лепящо тиксо върху прозорец може да се очертаят различни форми обозначаващи местно, национално, международно ниво.

Предлагаме на участниците да се потопят в своите мисли и със силата на мисълта да се върнат назад във времето и да си спомнят всяко едно събитие, което те са подкрепили или организирали в полза на обществото.

На всеки участник се дават лепящи листчета, като на всяко едно листче трябва да се опише дейността, в която е участвал или организирал, като листчетата се подреждат по хронология във „Времева линия на участието“.

След изтичане на зададеното време и след като сме разделили флипчарта (или дъската) на няколко полета - местно, национално, международно ниво всеки от участниците залепя своите листчета в зависимост от активността.

Започва дискусия:

- Дали виждат полза от това да споделят своите интереси?
- Каква е целта на техните интереси?
- Дали някой се интересува или харесва това което правят?
- Дали биха участвали или заимствали някой от споделените дейности от групата?
- Дали биха се обединили/подпомогнали обща идея?

Заклучителна дейност

Рефлексия.

Фасилитаторът кани участниците:

- да се разходят мисловно през събитието- от неговото начало до сегашния момент.
- за това как сме започнали, какви идеи са били споделени
- какви емоции са изживени
- какви успехи и препятствия споделят другите участници.

Фасилитаторът дава думата на тези, които искат да споделят своя самоанализ:

- който желае да сподели своите емоции и мисли
- да споделят това, което им е направило впечатление
- дали тази среща за тях е била мотивираща
- дали би подобрил някои от нещата, за да ги ползва в свои събития или каузи

Приложение 1

БИНГО

Носи обувки номер 41	Има нетипично хоби	Пътувал извън България	Може да пее
Има брат	Постоянно виси в социалните мрежи	Обича броколи	Обича комикси
Може да готви	Опитвал е биохрани	Има домашен любимец	Обича да спортува
Обича математиката	Душата на компания	Пише с лява ръка	Има сестра

1.5 Права на човека

Изготвил: Никола Живков, Младежки център - Враца

Цели: Младежите да могат да разпознават различните човешки права.

Необходими материали и приложения: Настолна игра „Диксит“, флипчарт стойка, флипчарт листове, маркери, канцеларска дъвка, лепящи листчета.

Продължителност на обучителната дейност: 2 часа

Подробно описание на обучителната дейност:

Въвеждаща дейност
„Мозъчна атака“ - Що е то права на човека?   Обучителят раздава на всеки участник лепящи листчета. Обяснява на младежите, че на всяко листче ще трябва да запишат по едно основно право на човека (напр. свобода на изразяването, право на живот, право на свобода от дискриминация и т.н.). Няма ограничение на броя идеи за права, които могат да запишат. Всеки участник работи индивидуално в рамките на няколко минути. След като всички са записали своите предложения за права, те ще трябва да ги залепят на предварително подготвен флипчарт лист. Впоследствие учителят прочита предложенията на всички участници и организира дискусия с тях.   Подходящи въпроси за дискусията: 1. Има ли връзка между правата на човека и младежките права?2. Може ли определени права да бъдат групирани и поставени в една обща сфера?3. Защо е важно да познаваме своите права?4. Може ли да обвържем някое право с конкретен пример? След проведената дискусия учителят прави обобщение и необходимите разяснения, за да провери дали всички участници са навлезли и разбрали темата.
Основна дейност
„Диксит“ (права на човека)   На всеки младеж ще бъде раздадено листче с едно основно човешко право. Участниците нямат право да разкриват на нас останалите това, което са получили. След това учителят им обяснява, че ще играят една от най-популярните настолни игри - „Диксит“. Всеки участник ще получи по 7 карти и ще трябва, като дойде неговия ход, да се опита да обясни полученото в началото листче с основно човешко право посредством една от своите карти. Започва участникът, който най-скоро е участвал в някаква младежка активност/дейност/обучение. След това се продължава по посока на часовниковата стрелка. След като си избере картата, участникът ще я постави с лице надолу, а останалите участници ще трябва да изберат също така карта от своята ръка, която да отговаря на правото, посочено от съответния участник и да поставят с лице надолу до неговата карта.

После всички карти се смесват. Един от участниците обръща всички карти с лицевата им част и ги подреждат. Целта на активността е всички да се опитат да познаят картата на лицето, което е задало темата. Ако успеят, получават две точки. След всеки рунд участниците си теглят по една карта, за да допълнят бройка до 7. Не може да има играч с по-малко карти на рунд по време на играта. Активността продължава докато всички участници се изредят да поставят своя карта, според полученото основно право. Активността се печели от играча, който е събрал най-много точки.

Обучителят следи много внимателно всеки рунд и поставените карти, като си води и записки. Въз основа на тях след края на активността провежда дискусия с участниците.

Подходящи въпроси за дискусията:

1. Трудно ли беше да изберете карта от ръката си, която да отговаря на правото, което получихте?
2. Трудно ли беше да поставите карта, която да отговаря на правата, които другите участници поставяха?
3. Коя карта (ваша или на друг участник) ви направи най-силно впечатление?
4. Кое право ви се стори най-трудно да оприличите?

Продължителност: 30 мин.

Заклучителна дейност

След дискусията обучителят, за да затвори процеса ще пусне няколко видеа, с които се цели да се провери придобитото знание и разбиране на участниците в активността. За целта може да ползват следните видео материали (както и други подходящи видеа по темата):

1. <https://www.youtube.com/watch?v=5PLYvdUWcnc&list=PL8F506DE3A24EF415&index=4> (Youth for Human Rights International - това са серия от видеа посветени на отделни права заложиени във Всеобщата декларация за правата на човека на ООН)

След като младежите изгледат видеото може да се проведе дискусия с участниците и въз основа на наученото да определят не само какво право се нарушава, а също какво е измерението на младежките права във връзка с него. Дискусията не трябва да е по-дълга от 10-15 мин. (видеата са на английски език).

Видеа от 2 до 4 са на български език.

2. <https://www.youtube.com/watch?v=PPFuZELACwo> (Знаеш ли какви човешки права има всеки един от нас? е разработено от "Уча се" и е насочено към деца и младежи, които искат да научат повече за своите права)
3. https://www.youtube.com/watch?v=Clv3_6So1PE (Видеоурок по права на човека и доброволчество на TimeHeroes и Уча.се)
4. <https://www.youtube.com/watch?v=dAogHGp3fgc&t=4s> (Това видео е направено от Младежки център - Враца и посветено на правата на човека по случай 10 декември.)

Продължителност: 1 ч. 30 мин.

1.6 Медийна грамотност – фалшиви новини

Изготвил: Емануил Георгиев, Фондация „Приложни изследвания и комуникации“

Цел: Повишаване на уменията за разпознаване на фалшивите новини и изграждане на критично мислене

Необходими материали: флипчарт стойка, мултимедия, компютър с интернет връзка.

Продължителност на обучителната дейност: 1 ч. 30 мин.

Подробно описание на обучителната дейност:

Въвеждаща дейност

Игра на „развален телефон“ - Обучителят пита дали има доброволци за игра, която ще проведат. Избира си пет или шест от желаещите да участват. Кани ги да излязат за малко извън помещението. Обяснява на останалите, че ще разкаже на ухото на един от доброволците случка, която ще предаде на друг, той на следващия и така докато стигнат до последния участник. Кани останалите участници в стаята да следят какво пропуска всеки един от участниците, за да може след като всички доброволци свършат с процедурата, цялата група да възстанови историята. Изчита историята пред групата и след това помолва участниците, които са отвън, да се върнат в помещението. Разяснява и на тях правилата на играта. Разказва историята на ухото на един от тях, той следва да я разкаже на друг и така докато се стигне до последния доброволец. Обикновено, когато последният доброволец разкаже на свой ред историята, тя е силно променена спрямо оригиналния разказ, като много детайли са изпуснати или изопачени, или пък заменени с други. След това участниците от цялата група с вдигане на ръка дават предложения за детайли от първоначалната история, които са били изпуснати или изопачени във финалната версия на последния доброволец. След това изчита отново оригиналния текст, за сравнение с тази последна версия. Времетраенето на играта ще е 15 мин.

Обяснява, че често при препредаване на информация се губят или изопачават детайли от нея, като понякога това променя изцяло характера на тази информация. Случва се обаче и да се създава умишлено изопачена или изцяло невярна информация. Медийни материали, съдържащи такава невярна информация често се наричат „фалшиви новини“. Те се срещат и в „традиционните медии“ (като телевизия, радио, вестници), но твърде често и в онлайн пространството, като много хора ги разпространяват в социалните мрежи, без да осъзнават, че тези новини са фалшиви.

Обучителят обяснява, че темата на обучителния модул са именно фалшивите новини, разпознаването на които е важен компонент от т. нар. „медийна грамотност“ и стартира кратка дискусия (в рамките на 2 минути) с насочващи въпроси като: „Избройте няколко начина, по които информацията достига до нас!“, „Кой е най-бързият и удобен начин, за да получим някаква информация?“, „Вярно ли е всичко, което се публикува в интернет?“, „Вие самите сблъскали ли сте се с фалшиви новини?“

Продължителност: 17 мин.

Основна дейност

Обучителят разделя участниците на 4 групи, като пояснява, че 2 от групите ще работят с една новина, а другите две – с друга. На две от тях дава по една разпечатка на Медиен материал 1, а на другите две групи – по една разпечатка на Медиен материал 2 (поместени в Приложение 2). Всяка група трябва да прочете материала, който е получила, и да определи дали тя съдържа достоверна или фалшива информация. Всяка група трябва да изведе поне 3 признака, за да се обоснове. Времето им за работа ще е 20 мин.

След като групите са готови с обсъждането, пояснява, че всяка група има по 12 мин. за да представи работата си. Обучителят започва дискусия с една от групите, чели Медиен материал 1., като междувременно прожектира материала чрез мултимедията, за да го виждат всички участници. Представителят на групата прочита новината и споделя дали според групата тя съдържа достоверна информация или е фалшива новина, както и по какви критерии членовете на групата са стигнали до своето заключение. После учителят дава думата на другата група, работила по същия материал, които могат да допълнят или дадат други аргументи, ако имат такива.

Примерни насочващи въпроси за дискусията и очаквани отговори: “Как се почувствахте, докато четяхте новината?”, „Чували ли сте за някои от нещата, написани в статията?“, „Какво ви прави впечатление в заглавието?“, “Как завършва то?”, “Какво се изразява с удивителен знак?” (очакван отговор: емоция), “За какво им е на някои медии да предизвикват емоции?” (очаквани отговор: “за да предизвикат по-голям интерес”/ “за да имат повече “кликвания”), “Защо им е да предизвикват по-голям интерес? (очакван отговор: “за печалба”), “Какво ви прави впечатление в снимката към статията?”, “Може ли тя да е недостоверна/ колаж”? (очакван отговор: напълно е възможно), “Какво ви навежда на тази мисъл?”, “Какви източници на информация са цитирани в текста?”, Това може ли да са недостоверни източници? Ако да/не, защо?” (очакван отговор: може да са недостоверни, защото не са посочени две или три имена:), „Има ли споменати официални източници в текста? Кои източници могат да бъдат официални?“, „Каква е целта на този текст в крайна сметка?“, “Какво друго можем да направим, за да проверим дали тази информация е вярна, освен да анализираме самата статия?” (насочва участниците към “да проверим в друг източник/ друга медия”).

След това фасилитаторът се обръща към другите две групи, работили по Материал 2, като междувременно прожектира и него чрез мултимедията, и на същия принцип редува въпросите към тях.

Примерни въпроси: „Има ли съвпадение между информацията в двете новини?“, „Кое съпада и кое е различното?“, „Каква е според вас тази новина – истинска или фалшива? Какви са вашите аргументи за това?“, „С какво заглавието е по-различно?“, „Как завършва то в този случай за разлика от предния материал?“ (очакван отговор „с въпросителен знак“), „Какво изразява въпросителния знак?“ (очакван отговор: „темата се поставя под въпрос“), „Посочен ли е автор на статията?“, „Какво ви прави впечатление в снимките към статията?“ (очакван отговор: „те са очевидно илюстративни и не претендират да са реални“), „Какви са източниците на информация в тази статия?“ (очакван отговор: „Георги Апостолов и Александър Ненов“), „Достоверни ли са тези източници?“ (очакван отговор: „вероятно да, можем да ги проверим в Google, дадени са двете им имена“), „Какво ви прави впечатление,

освен, че са цитирани източници с две имена?“ (очакван отговор: „посочено е каква е експертизата им/по какво са специалисти - Г. Апостолов от Центъра за безопасен интернет и А. Ненов - автор на книги за онлайн безопасност“. „Може ли да се каже, че са компетентни по темата на статията?“ (очакван отговор: „да, вероятно са, можем и да проверим информацията за тях в търсачката“). „Каква е целта на този текст и по какво се различава тя от целта на предишния?“ (очакван отговор: „целта му е да информира, а не просто да предизвиква интерес“).

Докато „извлича“ признаците на фалшивите новини чрез насочващите въпроси към участниците, учителят ги записва на флипчарт листа - 1) заглавието поражда емоции; 2) не е посочен автор на статията 3) снимката може да е недостоверна/колаж; 4) не са цитирани достоверни източници на информация; 5) информацията не се потвърждава в други медийни източници.

<https://www.plovdiv24.bg/novini/plovdiv/Falshiv-sluch-udulzhi-s-3-dni-gripnata-v-Plovdiv-istinata-tuk-847333>

Продължителност: 1 ч. 8 мин.

Заключителна дейност

Учителят временно скрива флипчарт листа с изписаните начини за разпознаване на фалшиви новини и приканва участниците към обобщение на наученото, като изредят отново тези признаци.

Продължителност: 5 мин.

Медиен материал 1.

Извратената игра, която кара децата да се кълцат на парчета, вече е в България! (СНИМКИ/ВИДЕО 18+)

Извратената игра, която кара деца да се самоубиват, вече е в България! Ако забележите по ръката на детето си резки от бръснарско ножче, значи е попаднало в мрежата. В други случаи подрастващите са карани да пръскат от съвсем близо на ръката си флакон под налягане и така да получават белези като от изгаряне. Психолозите съветват родителите да бъдат особено внимателни и да проследяват кореспонденцията на децата си.

Проверка на БЛИЦ установи, че във Фейсбук българчета вече масово си препращат съобщения със символиката на синия кит. Повечето от тях явно не възприемат това насериозно и смятат, че става въпрос за безобидна игра. „Събуди ме в 4:20. В играта съм, чакам инструкции“. Това пишат в профилите си малките Вера, Катя, Люба, Миша, Игор или Андрей. Следва и хаштаг „син кит“. Син кит – така се нарича новата онлайн руска рулетка, която играят подрастващите русначета, казахстанчета, украинчета, киргизстанчета. Написвайки „синий кит“ (с хаштаг) – ти си вече част от играта. С теб се свързва на лични съобщения „настойник“, „гуру“, „куратор“, който в продължение на 49 дни ти дава задачи.

Задачките са повече от екстремни и тяхното изпълнение задължително трябва да снимаш и качиш в мрежата, напр. да изрисуваш с бръснарско ножче син кит на ръката си, или пък да си накълцаш вените, или да ходиш по външен парапет на голяма височина, да запалиш нещо в дома си... На 50-ти ден инструкцията е да умреш: скок от горен етаж, да се хвърлиш под гумите на движещ се автомобил или пък под влак, вџе - избирай. При отказ следват заплахи за убийство на родители, брат, сестра, роднини и т. н.

До 7 февруари самоубилите се деца в Русия са вече с бройка над 180 и това само за около половин година. Родители и учители са в паника, в отделни области „играта“ става освен социален, така и политически проблем. А засегнатите области са над 10. В Киргизстан на 9 февруари полицията публикува данни за 19 случая на самоубийство (от началото на годината) свързани по някакъв начин с хаштага в социалните мрежи. Само за около месец в Казахстан се самоубиват 15 деца. Преди два дни украински полицаи докладваха за група младежи от Ивано-Франкивск, които искат да се самоубият, хвърляйки се пред колите на булевард. Миналата година в РФ е арестуван Филип Будейкин (с прякор – Лисицата), 21-годишен, който е предполагаемият автор на играта и извратеният мозък подтикващ към смърт. Лошото е, че в продължение на месеци Филип – администратор на страница на група за смърт „вКонтакте“ е зомбирал около 30 последователи, които продължават да „самоубиват“ деца. На 1 февр. т. г. Филип Будейкин е признат за вменяем и е обвинен за довеждане до самоубийство на 15 деца. Популярността на онлайн лудостта главоломно расте и вчера, докато събирах материал за темата, вече се бяха „тагнали“ и деца от Румъния и Молдова. Надявам се това зло да ни подмине!

Няма да е зле да погледнете профилите на децата си, на внуците си, на роднините си в подрастваща възраст и ако забележите нещо съмнително, докладвайте страници и профили и въобще, ако можете да ограничите достъпа им до рускоезични ресурси. Не е лошо да прегледате по-обстойно за смъртоносните хаштагове и в българските русофилски групи и страници, тъй като често администратори превеждат на килограм всички глупости, мемета и простотийки от руския сегмент на социалните мрежи. Ето и останалите хаштагове за „играта“, пускаме ги без #, за да не създаваме верига: синийкит, тихийдом, морекитов, f53, f57, f58.

Източник: *Blitz.bg*

https://blitz.bg/lyubopitno/dzhadzi/izvratenata-igra-koyato-kara-detsata-da-se-kltsat-na-parcheta-veche-e-v-blqariya-snimkivideo-18_news489164.html

Медиен материал 2.

Зловещата игра „Син кит“: Истина или борба за онлайн посещения?

Според информацията, която циркулира в социалните мрежи, „син кит“ е довела до самоубийството на над сто деца в Русия, но дали това е вярно?

Мистериозна и зловеща игра вся паника сред родителите на тийнейджъри у нас. Позната като „Син кит“, играта е тип „руска рулетка“ – в продължение на 50 дни деца са принуждавани да изпълняват зловещи инструкции, като последната е самоубийство, съобщава bTV.

В редакцията на bTV получихме множество сигнали за въпросната нова игра. Има ли някаква истина в тази новина или това е просто борба за онлайн посещения? Според информацията, която циркулира в социалните мрежи, „син кит“ е довела до самоубийството на над сто деца в Русия. Подобни факти, обаче, не съществуват, установи проверка на bTV. Въпреки липсата на факти, опасните предизвикателства доведоха до психоза българския родител. Поради тази причина експертите по безопасен интернет от дни следят и анализират виртуалните тревоги и виждат ясен търговски модел. „Това е машина за печалба на база предизвикване на паника и страхове у хората“, смята Георги Апостолов от Националния център за безопасен интернет.

Играта се разпространява чрез стотици хаштагове, които се менят непрекъснато. Според интернет експерти именно това генерира още повече посещения на дадени уебсайтове. В интернет се появи и клип, който има претенцията да бъде нещо като социална кампания срещу зловещата игра.

Според Александър Ненов, автор на книги за опасностите в интернет, властите трябва да са бдителни. „Когато става дума, че извънземните идват, това е забавно... но когато става дума за подобен тип действия, ние разпространяваме модел, който се използва за психологически тормоз и влияние над хора, като младите тийнейджъри“, смята той. Допълнителни приходи при такъв тип панически маркетинг онлайн носят и компютърните вируси, които се разпространяват от непроверени сайтове.

Как да се предпазим от подобни фалшиви новини? Обръщайте внимание на домейните. Странни адреси, които завършват например на com.co трябва да бъдат съмнение за истинността на информацията. Търсете знаци за ниско качество – лош правопис, провокативни снимки и други.

Потърсете секцията „За нас“. Ако тя липсва – замислете се.

Източник: btv.bg

<https://btvnovinite.bg/bulgaria/zloveshtata-igrata-sin-kit-istina-ili-borba-za-onlajn-poseshtenija.html>

1.7 Как да превърнем една идея в младежки проект?

Изготвил: Николай Николов, ОП „Младежки център Пловдив“

Цели: Проследяване на процеса по разписване на една идея и превръщането ѝ от просто една мисъл в работещ и устойчив младежки проект.

Преминаване през основните етапи на изграждането на идеята и практическото измерение на цялостния процес.

Освобождаване на мисълта и съзнанието от каквито и да било ограничения.

Създаване на устойчиви и социално значими проекти на местно ниво.

Справяне с предизвикателствата и ограниченията, пред които се изправя всеки в процеса на реализиране на един проект.

Формиране на съзнателен процес по оценка и изграждане на всяка зародила се в мислите на младежите идея.

Безпроблемно описание на идея и съставяне на младежки проект.

Интерес за участие в конкурс за реализиране на младежки инициативи на територията на града и региона.

Необходими материали и логистика: Флипчарт листове, маркери.

Продължителност на обучителната дейност: 2 ч.

Подробно описание на обучителния модул:

Въвеждаща дейност

Въвеждащо упражнение /за креативност/:

Кактусът

Участниците виждат пред себе си кактус, като имат следните задачи:

- 1) В рамките на 80 сек. трябва да генерират колкото се може повече идеи, свързани с приложението на кактуса.
- 2) В рамките на 60 сек. трябва да генерират идеи за това как да предотвратят неправилното спиране на автомобили на забранена зона.
- 3) В рамките на 40 сек. трябва да генерират идеи за приложението на кактуса в ежедневието на едно дете или младеж.

След провеждането на трите рунда участниците преброяват идеите си. Стремешът е да се достигне количество генерирани идеи. Всеки желаещ може да представи едни от най-налудничавите си предложения.

Поддейност: Всеки от участниците записва на листче една спонтанна дума, която възниква в съзнанието му (да има някакъв смисъл).

Продължителност: 15 мин.

Основна дейност 1

Представяне на процеса по създаване на идея – на флипчарт с оформяне на основните моменти от процеса:

1 етап: Големият взрив – генерирането на основната идея (спонтанно, непринудено, пълна свобода на съзнанието и въображението);

2 етап: Да вземем частите на пъзела – да си отговорим на 4 основни въпроса с кратък отговор (в 1 изречение), свързани с идеята: Какво правя? Как го правя? За кого го правя? Защо го правя?;

3 етап: Да се огледаме кой още е на острова – тук се концентрираме върху проучването на пазара, участниците в него, потенциалните клиенти, конкуренти, доставчици, възможности и предизвикателства;

4 етап: Да сглобим пъзела – този етап е свързан с разработката на идеята и подробното ѝ разписване в бизнес план/бизнес модел с ясни, точни и конкретни елементи – кратко представяне, ясни цели, мисия, визия, анализ, маркетингови, производствени, финансови и управленски измерения;

5 етап: Ами, да действаме! – финалният етап на прилагането на идеята в действие чрез прякото ѝ реализиране.

Коментар и дискусия върху **5-те симптома на успешна идея**: личната мотивация (искаш ли, вярваш ли, отдаден ли си); иновативност (какво ново правиш, какво старо подобряваш); социална и обществена значимост (какви потребности задоволяваш, как подобряваш живота на гражданите, младежите, с какво помагаш на обществото, какво улесняваш); масовост (колко хора ще обхване твоята идея); устойчивост (как ще задържиш тези хора в бъдеще, как ще продължиш да въвличаш нови хора, как идеята ти ще се развива (променя) през годините, за да задържи вниманието на потребителите, как ще се предава (приемственост); визия; дългосрочност; надграждане).

3) Енерджайзер

4) Стъпки към креативността – Обучителят споделя няколко стъпки към креативността:

- 1) Да вярваме, че сме креативни.
- 2) Да не прибързваме с предположения.
- 3) Да сме по – гъвкави спрямо правила и указания.
- 4) Да сме по-разчупени
- 5) Да не се страхуваме от грешки и поемане на риск.
- 6) Винаги следваме рутината.
- 7) Да мислим, че има винаги повече от едно решение.
- 8) Да не съдим прибързано.

Продължителност: 45 мин.

Основна дейност 2

Участниците се разделят в 3 отбора, всеки от които се състои от най-много 5-6 души. Всеки отбор тегли дума, която се явява основа за съставянето на тяхната идея (от поддействието). Отборите са разпределени на 3 маси и всеки разгръща отборна идея, която да представи.

Представяне: (30 мин.) В рамките на 5 мин. всеки отбор представя идеята си с цел да убеди нас (като целева група), че тази идея е работеща.

След представянето се провежда кратка дискусия, отправена към останалите отбори (като задаваме примерни и насочващи въпроси в рамките на 2-3 мин. – струва ли ви се оригинална идеята, устойчива, рекламирана ли е добре).

Продължителност: 30 мин.

Заключителна дейност

Обратна връзка – с DIXIT карта (или повече от една) всеки описва своето впечатление от преминалата дейност.

Продължителност: 15 мин.

МОДУЛ 2

ОБУЧЕНИЕ НА ВРЪСТНИЦИ

- ПРОЦЕСЪТ НА УЧЕНЕ В МЛАДЕЖКАТА РАБОТА
- СЪЩНОСТ НА НФО - ПРИНЦИПИ, МЕТОДИ
- АНАЛИЗ НА НУЖДИТЕ
- ЕЛЕМЕНТИ НА ОБУЧИТЕЛНА ДЕЙНОСТ
- ОЦЕНКА И ОБРАТНА ВРЪЗКА

2.1 Процесът на учене в младежката работа

Изготвил: Мария Ангелова, ОП „Младежки център Пловдив“

Цели: Изследване на процеса на учене/придобиване на знания в младежката работа и съпоставка с други обучителни среди

Запознаване с ефективни подходи за развиване на знания, умения и нагласи;

Въвеждане на иновативни методи на учене сред младите хора;

Мотивиране за инициране на последващи дейности;

Изяснен процес на учене в младежката работа и в конвенционалната образователната среда;

Участниците са запознати с подходите при предаване на информация и различните начини за запомняне;

Прилагане на нови методи при учене;

Реализирани младежки инициативи.

Необходими материали и приложения: Два произволни предмета за упражнението за концентрация (мека топка, маркер, хартиено тиксо и всичко друго); флипчарт листове, маркери, лаптоп, инструкции за групите (Приложение 1) и текст за представяне (Приложение 2).

Продължителност на обучителната дейност: 2 часа

Подробно описание на обучителната дейност:

Въвеждаща дейност
Упражнение за концентрация: Участниците се разделят на два групи и оформят два кръга. Приканват се да затворят очи. Фасилитаторът дава на произволен участник предмета. При подаване на сигнал участниците трябва максимално бързо да си предадат един на друг предмета.   Въвеждаща дейност: В рамките на 1 минута всеки един от участниците е необходимо да запише колкото може повече асоциации на думата “учене”. По двойки обсъждат написаното и споделят в пленарна зала обобщение от дискусията на всяка двойка. Фасилитаторът записва на флипчарт ключови характеристики на ученето, изведени от асоциациите на участниците.
Основна дейност
На участниците се споделя следната дефиниция: Ученето е процес, който включва съзнателно възприемане на идеи, факти и тяхното практическо приложение. Извеждат се характеристики на процеса в областта на младежката работа: За да се конкретизират явленията в сферата на младежката работа и да се сравни със същото в други сектори, трябва да се разгледа по-отблизо начина, по който се формират целите и как се измерва напредъкът спрямо тях. Когато става дума за процес на учене в младежката работа, се очаква програмите, проектите и конкретните дейности да са в съответствие с

интересите и да отговарят на нуждите на младите хора. Освен това целите на обучението и очакваните резултати трябва да бъдат формулирани и съгласувани с тях. Идеята е да се осигурят на младите хора необходимите условия за придобиване на знания и развитие на умения, които да допринесат за тяхното благополучие. В резултат на това от младежите се очаква да участват в различни процеси на вземане на решения, като по този начин оформят тенденции в обществото. В същото време младите хора, като носители на нови умения, имат възможност да отговарят на възникващите нови потребности в техните общности.

Основният резултат от младежката работа е по-скоро развитието на отношението към заобикалящата среда и личностното израстване. Ако конвенционалната учебна среда (училище, университет) се основава на методологии за постигане на осезаеми резултати, които ще осигурят преход към независим живот, младежката работа е там, за да гарантира, че по време на този процес младите хора могат свободно да изразяват с цялата си сила индивидуална креативност и въображение. Младежката работа ви прави не просто обект на процеса на учене, а съ-творец на същия.

Обучителят разделя участниците в 4 групи. Получават разпечатани предварително инструкции за работа (Приложение 1). Всяка от групите използва различна техника за представяне на определена информация (налична в Приложение 2), в търсене на най-ефективните подходи за предаване и запомняне. Група 1 – информацията е в текстови формат, групата разполага с флипчарт и лаптоп, които участниците в нея могат да използват, и трябва да подготвят презентация; Група 2 - групата разполага с текст и допълнително може да потърси в интернет за идея изображения, които да послужат за изработване на постер илюстриращ информацията от текста; Група 3 – Да се запише 3 мин. видео, в което да се пресъздаде текста. Група 4 – 3 мин видео + постер.

Представяне на резултатите от работата по групи. Всяка група ще разполага по 3 мин. за презентация (обучителят ще ползва таймер, за да засича времето).

Заключителна дейност

След представяне на групите следва кратка дискусия.

Примерни въпроси:

- Как се чувствате след това упражнение?
- Кое за вас бе най-достъпното и ясно представяне на информацията?
- Какво знаете за различните начини по които възприемаме средата?

Последваща дейност: Да се подготви от участниците представяне на различните модалности на възприятие (слухова, зрителна, кинетична). Акцент върху преживелищния подход в младежката работа.

Приложение 1. Инструкции за групите

Група 1

Разполагате с 10 мин., за да подготвите кратко представяне на живота на художника Рой Лихтенщайн. Можете да използвате флипчарт/мултимедия, за да опишете основните опорни точки на вашата презентация.

Група 2

В рамките на 10 мин. трябва да направите постер, на който чрез изображение, вдъхновено от картините на художника Рой Лихтенщайн да представите живота и посланията на творбите му.

Група 3

В следващите 10 мин. подгответе видео материал (до 3 мин.), в който да представите живота на поп-арт творецът Рой Лихтенщайн.

Група 4

Разполагате с 10 мин., за да подготвите представяне на творчеството на художника Рой Лихтенщайн – ключовите му картини и техните послания. Вие решавате под каква форма да направите представянето: видео, постер, презентация или съвсем различна алтернатива.

Приложение 2. Текст за представяне

Художникът Рой Лихтенщайн - човекът, развил обикновената комерсиална идея и превърнал баналната мелодраматична сцена във висше творчество.

Американският творец е роден през 1923 г. в Ню Йорк. Израснал в Манхатън, той е затрупан от комерсиалните типажии на лъскавите търговски марки и това, по-късно се отразява в творбите му.

Най-голяма популярност Рой придобива, когато е на близо 40 години. Това е момента, в който името му започва да се свързва със сюжети взети от комикси. Всички тези персонажи от рекламите са пародийно-интерпретирани върху платната му. Негов отличителен подход е многократното увеличение на дадена сцена или характер от масовата култура. Първата картина, съдържаща комиксови герои и представляваща отправна точка за последващото му творчество е картината „Виж, Мики!“, 1961 („Look, Mickey!“). Според една от версиите Лихтенщайн рисува картината за сина си Мичъл и негови съученици. Детето на художника не харесва картините му, както и често става обект на подигравки. За да покаже на Мичъл, че освен неясните и абстрактни образи, Лихтенщайн в действителност може да рисува, той създава „Виж, Мики!“.

Най-известната му картина е „Бум!“ (1963) и е един от първите примери за поп арт. Творбата е по мотив от комикса „All-American Men of War“. На платното е изобразен изстребител стрелящ по вражески самолет и жълто-червена експлозия. Комиксният стил е засилен от междуметието „Бум!“ („Whaam!“). Според тогавашната критика картината е вид пропаганда на Американската култура. Истината всъщност е доста по-любопитна. Основен аспект е шегата със свободата. Картината всъщност представя автентичен образ, в който човекът достига свободата си чрез машината, чрез „натискането на едно копче“.

Други негови произведения, с които остава в историята на изкуството са „Давещото се момиче“ („Drowning Girl“) от 1963 г. и „Плачещото момиче“ („Crying Girl“, 1963-1964). Основен мотив в тези картини е женската същност. На преден план е емоционалното състояние на представените образи. Чрез погледа и физическата скованост се внушава усещането за напрегнатост. По този начин Лихтенщайн се опитва да очертае позицията на жената в обществото през 60-те години, когато всъщност те се борят за равнопоставеност. В част от картините се подчертава и бляскавият образ на съвършеното американско момиче, зад който образ стои и вътрешна борба. През януари 2017 картината „Masterpiece“ е продадена за рекордните 165 млн. долара.

Някои от творбите му са базирани и на взаимоотношенията между мъжа и жената. Типичен пример в това отношение са „В колата“ („In the car“) и „Шедьовър“ („Masterpiece“), 1963. В тях на преден план е изведена доминиращата и властна мъжка фигура, която мигновено води до пораждането на чувство за вина у жената. Въпреки усещането си за потиснатост, за жената се оказва невъзможно да спре вътрешните си пориви.

През 1997 г. Рой Лихтенщайн умира от пневмония. По това време има зад гърба си един неуспешен брак, двама сина и втора съпруга. В професионален план, художникът е пожънал световен успех с уникалните си творби.

2.2 Същност на НФО - принципи, методи

Изготвили: Цветелина Аврамска и Катя Кривчева, ОП „Младежки център Пловдив“

Цели: Участниците да се запознаят с принципите и методите на неформалното образование

Необходими материали и приложения: Приложение 1, Приложение 2, 4 плика, малки листчета, химикали

Предварителна подготовка: разпечатка на Приложения 1,2,3, разделяне на принципите от Приложение 1

Продължителност на обучителната дейност: 2 ч. 30 минути

Подробно описание на обучителната дейност:

Въвеждаща дейност

Ако това е първа дейност за вашата група, то тогава е добре да се започне с представянето и опознаването на участниците, сплотяване на групата и създаване на сигурна и спокойна среда.

Въведение в темата:

Предварително се подготвя залата, като се обособяват 4 пространства. В тях се поставят по три от следните ключови думи: (Приложение 1) *доброволно, достъпно за всички, организирано въз основа на нуждите на участниците, организиран процес с образователни задачи, с фокус върху учащите се, насочено към участие, за придобиване на умения за цял живот и подготовка за активно гражданство, базирано на индивидуално и групово учене, различни методи за учене, времева рамка, основано на опит и дейности, оценяване.*

Участниците избират тази тройка думи, която съвпада най-точно с тяхното разбиране за неформално образование и застават в това пространство. Фасилитаторът дава възможност всеки да изрази своето мнение защо е избрал тези думи. Прави се извод, че всички ключови думи са верни за неформалното учене. Представа се сравнителна таблица (Приложение 2) с другите видове образование и се оформя дискусия.

Фасилитаторът обяснява на участниците да останат в пространствата, които са си избрали, и да формират отбор. Общо отборите са 4.

Продължителност: 20 мин

Основна дейност 1

Формираните 4 отбора от въвеждащата дейност получават затворени пликосе. В тях отборите откриват инструкциите от Приложение 4.

Всеки отбор трябва да представи по атрактивен начин на останалите един от методите на неформалното образование – учене чрез преживяване, дискусия, групово учене или мозъчна атака (дефинициите на всеки от методите може да открият отново в

приложението). Представете го по атрактивен, но разбираем начин за хора на всякаква възраст.

Време за изработка на презентационно съдържание е 10 минути.

Всеки отбор представя в рамките на 2 минути своя метод. Фасилитаторът задава следните въпроси след представянето на всички отбори:

- Какво бяхте чували за тези методи преди това?
- Преживявали ли сте някой от тях?
- Кой от всички представени методи ви направи най-силно впечатление? Защо?

Продължителност: 40 мин.

Основна дейност 2

Фасилитаторът разпределя участниците в нови отбори, като ги приканва да станат и да се разходят в пространството. Фасилитаторът обяснява, че всички се превръщат в „свободни атоми“ и трябва да образуват групи по негов сигнал. Броят на атомите в групата се определя от водещия. Например „Атоми – по трима!“. Той повтаря упражнението до съставянето на 4 отбора.

Всеки отбор получава QR код, отвеждащ до различни източници. Имат време от 5 минути, за да познаят темата на своя източник. (Приложение 3)

Отбор 1: права на човека: <https://www.coe.int/bg/web/portal/home>

Отбор 2: финансова грамотност: https://www.youtube.com/watch?v=rIFm_GOH-0Y

Отбор 3: природа: снимка към нашата биоградинка <https://youthcentre.plovdiv.bg/bg/materialna-baza/obrazovatelna-biogradinka#.YY5HI2BBxPY>

Отбор 4: емоционална интелигентност: 9, 11, 12, 13, 17, 23, 26 - <https://hrmanager.bg/test-za-emotsionalna-inteligentnost-eq-test/>

След това фасилитаторът кани отборите да разкажат за своето търсене.

Примерни въпроси за дискусия:

- Какво е общото между всичко открито от отборите?
- Смятате ли, че тези теми биха ви били интересни и полезни?
- Бихте ли участвали в неформална дейност, свързана с тях?

Прави се обобщение, че в неформалното образование могат да бъдат представени многообразни теми по различен начин.

Продължителност: 20 мин.

Заклучителна дейност

Участниците от своя страна дават обратна връзка за полезността от преминалата дейност като за целта фасилитаторът може да използва онлайн инструмента <https://www.mentimeter.com/> или да покани участниците да пишат на листчета.

Примерни въпроси за обратна връзка:

- Как се чувствате по време на цялата дейност?
- Ще си вземете ли нещо със себе си от дейността?
- Бихте ли предали нещо от наученото днес на други?
- Какво бихме могли да подобрим?

Продължителност: 10 мин.

Приложение 1

доброволно
достъпно за всички
отговаря на нуждите на участниците
образователни задачи
активно участие
умения за цял живот
активно гражданство
самостоятелно учене групово
групово учене
учене чрез преживяване
дискусии
работа в екип
обмяна на опит
обратна връзка

Приложение 2

Характеристики	Формално образование	Неформално образование
задължително	✓	✗
доброволно	✗	✓
структурирано	✓	✓
учебен план	✓	✓
обучителни цели	✓	✓
ориентирано към учителя	✓	✗
ориентирано към обучаемия	✗	✓
насочено към участие	✗	✓
различни методи за учене	✓	✓
времева рамка	✓	✓
инфраструктура	✓	✓
оценяване	✓	✓
диплома	✓	✗

Приложение 3

човешки права

финансова грамотност

природа

емоционална интелигентност

Приложение 4

Отбор 1: Здравейте, отбор! Вашата мисия е да представите на другите отбори един от методите на неформалното образование, а именно „учене чрез преживяване“. Представете го по атрактивен, но разбираем начин за хора на всякаква възраст. Може да използвате някой от следните видове презентации: видеоклип, Tik Tok, Instagram reel, телевизионна реклама, постер, стихотворение, песен, снимка или нещо друго, родено от въображението ви. Представянето ви трябва да бъде в рамките на 2 минути.

Отбор 2: Здравейте, отбор! Вашата мисия е да представите на другите отбори един от методите на неформалното образование, а именно „дискусия“. Представете го по атрактивен, но разбираем начин за хора на всякаква възраст. Може да използвате някой от следните видове презентации: видеоклип, Tik Tok, Instagram reel, телевизионна реклама, постер, стихотворение, песен, снимка или нещо друго, родено от въображението ви. Представянето ви трябва да бъде в рамките на 2 минути.

Отбор 3: Здравейте, отбор! Вашата мисия е да представите на другите отбори един от методите на неформалното образование, а именно „групова работа“. Представете го по атрактивен, но разбираем начин за хора на всякаква възраст. Може да използвате някой от следните видове презентации: видеоклип, Tik Tok, Instagram reel, телевизионна реклама, постер, стихотворение, песен, снимка или нещо друго, родено от въображението ви. Представянето ви трябва да бъде в рамките на 2 минути.

Отбор 4: Здравейте, отбор! Вашата мисия е да представите на другите отбори един от методите на неформалното образование, а именно „мозъчна атака“. Представете го по атрактивен, но разбираем начин за хора на всякаква възраст. Може да използвате някой от следните видове презентации: видеоклип, Tik Tok, Instagram reel, телевизионна реклама, постер, стихотворение, песен, снимка или нещо друго, родено от въображението ви. Представянето ви трябва да бъде в рамките на 2 минути.

Дефиниции:

Учение чрез преживяване – процес, в който участниците влизат в симулация на истинския свят. Те се намират в безопасно поле, в което могат да рискуват, да се провалят и по този начин да учат без това да има негативни последствия в реалния свят.
Дискусия – дискусия е разговор с повече от двата души. Чрез дискусиите хората се учат да анализират информация, да мислят критично, да развиват умения за общуване, споделяне на мнения и да се учат опита.
Групова работа – груповата работа е, когато хората работят заедно, комбинират различните си умения и таланти и разчитат на взаимните си сили при изпълнението на дадена задача.
Мозъчна атака – начин да се въведе нова тема, да се насърчи творчеството и да се генерират бързо много идеи. Тя се използва за разрешаване на конкретен проблем или при отговаряне на даден въпрос.

2.3 Анализ на нуждите

Изготвил: Радост Раданова, Международен младежки център Перник

Цели:

1. Повишаване информираността на обучаемите за етапите на обучителния процес.
2. Изграждане на умения за разпознаване на личните нужди.
3. Изграждане на умения за проучване и анализ на нуждите на обучаемите и връзката им с разработване на обучителна програма в отговор на нуждите.
4. Изграждане на умения за ползване на инструменти за анализ на нуждите на обучаемите и използване на резултатите за разработване на дизайн на обучителни програми.

В края на обучителните модули, участниците:

- познават етапите на обучителния процес и имат високо ниво на разбиране за логическата обвързаност на етапите;
- ще развият умения за работа с инструменти за проучване и анализ на нуждите;
- ще развият умения за създаване на инструменти за изследване на нуждите;
- ще развият умения за обработване и анализ на резултатите от използваните инструменти за изследване на нуждите;
- ще развият умения за използване на анализа на нуждите за създаване на дизайн на обучителна програма.

Материали: Лаптопи, ако участниците не разполага с такива, WiFi, малки листчета с теми на обучения, флипчарт тефтер, маркери, канцеларска дъвка, листове А4, химикалки.

Предварителна подготовка: Анкетна карта - хартиен носител, Онлайн анкета - предварително разработена.

Продължителност на обучителната дейност: 3 часа (2 модула по 1 ч. и 30 мин.)

Подробно описание на обучителната дейност:

Модул 1. Теоретичен и практически етап

Въвеждаща дейност

Обучителят открива сесията - въвежда темата и дава, обща информацията и инициира кратка дискусия - 5 мин.

Въпроси за дискусия (само изброяване от участниците, без да се коментират):

-Кои ваши умения бихте оценили като силни? (справяте се добре и сте уверени)

-Кои ваши умения бихте искали надградите? (за да бъдете по-сигурни и уверени)

-Какви умения бихте искали да придобиеете?

-Как тези умения биха били полезни за вас? (тук се насърчава кратка дискусия и подкрепа в групата)

Продължителност: 10 мин.

Основна дейност 1

Теоретичен етап:

Обучителят представя инструменти за изследване на нуждите на обучаемите (теория):

- анкетна карта за проучване на нуждите (хартиен носител)
- онлайн анкета (Google form)
- интервю.

В началото може да се изследва опитът на участниците - попълвали ли са анкети - кога и по какъв повод, какво им е правило впечатление при попълване на анкетите (добри и лоши примери).

Инструментите могат да бъдат представени чрез предварително подготвена презентация или чрез друг интерактивен метод според стила на учителя (напр.: графично фасилитиране, демонстрация).

Теорията следва да включва: цел, методология, логистика, провеждане, събиране и обработване на данните, анализ, изводи/заключения, приложение:

- Цел - **защо** се прави анализ на нуждите?
- Методология - **как** ще бъдат изследвани нуждите?
- Логистика - **по какъв начин** ще бъде проведено изследването?
- Провеждане - **какво** се случва?
- Събиране и обработване на данните - **какви методи** се използват?
- Анализ - **как** се разчитат/анализират получените резултати?
- Изводи/заклучения - **кои** са важните неща?
- Приложение - **как** се използват получените резултати?

Примерни елементи на изследването на нуждите - демографски характеристики, минал опит (какво знаят, могат, са правила), самооценка, мотивация, нагласи, отношения, степен на ангажираност, други.

Основен фокус на темата е осъзнаването какви са ползите от анализ на нуждите за изработването на дизайн на обучение и как влияе на учебния процес.

Теоретичният етап завършва с демонстрация на инструментите - визуални примери, които могат да бъдат представени чрез видео или друг метод по избор на учителя. (до 2 мин.)

Продължителност: 20 мин.

Основна дейност 2

Практически етап:

След като учителят е представил последователно инструментите, участниците получават материали за индивидуална работа (в зависимост от големината на групата и целите на обучението, индивидуалните задачи могат да са еднакви за всички участници или да се разработят варианти - различни теми на анкетите, които да подпомогнат процеса на учене и да създадат условия за дискусията).

Приканва ги да представят резултатите, след което стимулира участниците да направят обобщение и да анализират информацията.

Приканва ги на база направения анализ да разработят план/дизайн на обучение.

Инициира дискусия за логическата връзка между тема - нужди на участниците - планирани обучителни дейности.

Продължителност: 55 мин.

Заклучителна дейност

Обобщение на модула

Подпомагащи въпроси (по избор, не повече от 3 въпроса, не се влиза в дискусия):

-Кои са ключовите думи, които запомнихте?

-Коя част от сесията беше лесна?

-Какво ви затрудни?

-Кой от инструментите мислите, че е по-подходящ във вашата работа и какво го прави такъв?

-Какво се случи и какво от това?

-Какво ви "светна"?

Продължителност: 5 мин.

Модул 2. Тренингов етап

Въвеждаща дейност

Откриване на сесията - въведение, обща информацията (какво предстои, по какъв начин ще се случи, какво се очаква от участниците) - *Продължителност: 5 мин.*

Упражнение за концентрация (по избор на водещия), вкл. инструкции и изпълнение - *Продължителност: 5 мин.*

Нос-Небе-Земя

Участниците са седнали или прави в кръг, а ръцете им трябва да са свободни.

Упражнението може да се изпълнява в зала и на открито.

Представят се командите/инструкциите:

- Когато кажа “нос” докосвате с показалец носа си
- Когато кажа “небе” - насочвате показалеца си към тавана/небето
- Когато кажа “земя” - насочвате показалеца си към пода/земята
- Моля, следете внимателно командите

Упражнението се изпълнява като учителят разбърква последователността на думите (нос-небе-нос-земя-земя-небе-земя-нос-нос-небе-земя-небе-...) и също участва. По време на първите 4-5 команди учителят ги изпълнява коректно, след което умишлено прави разминаване между дума и движение (казва “нос”, но сочи “земя”). Обикновено участниците следват движението на водещия и объркват командите, но постепенно се абстрахират от жестовете на учителя и се концентрират върху командата, а не върху движенията на водещия.

3-6-9

Участниците са прави в кръг. Упражнението може да се изпълнява в зала и на открито.

Представят се командите/инструкциите:

Участниците се броят от 1 до 10 по посока на часовниковата стрелка, след 10 отново следва 1 и т.н. Всеки участник, който трябва да каже 3, 6 или 9 (могат да са различни от споменатите), вместо цифрите пляска с ръце. Упражнението се изпълнява докато се направят поне 2 кръга без грешка или докато водещият прецени (в зависимост от настроението на групата, без да се излиза от зададеното време).

Усложнения - пляскането може да се замести с други действия:

вариант 1

3 - клякане

6 - подскок

9 – завъртане

вариант 2 (заместват се с произволни думи или звуци, този вариант се ползва повече за повишаване на груповата динамика, но при добро управление на групата може да се ползва и за концентрация)

-жаба/куче/маса/...

-кукуригу/...

Продължителност: 10 мин.

Основна дейност 1

Участниците се разделят на малки групи по 3-4. Всяка малка група получава задача да създаде анкета за изследване на обучителните нужди. Обучителят предварително е подготвил теми, които е изписал на малки листчета и които участниците теглят на случаен принцип. По преценка на учителя могат да се зададат допълнителни условия: специфична характеристика на целевата група (например: по възраст от 15 до 19 г., 20-24 г., 25-29 г., представители на уязвими групи, различни култури/традиции, без никакъв опит от участие в обучения, активни младежи с опит, друго), формат на анкетата (хартиен носител или онлайн) и/или рамка (брой въпроси).

Продължителност: 20 мин.

Основна дейност 2

Работата продължава в същите малки групи. Участниците попълват на ротационен принцип (помежду си по двойки съседни групи) разработените анкетни карти и представят резултатите на групата, автор на анкетата.

Продължителност: 10 мин.

Основна дейност 3

Всяка малка група обработва данните от попълнените анкети, анализира ги и разработва рамка на обучителна програма по съответната тема.

Информацията се представя в голямата група и се дискутира.

Продължителност: 45 мин.

Заклучителна дейност

Обобщение на модула

Примерни въпроси:

- Кои са ключовите думи, които запомнихте?
- Как работихте в групата?
- Коя част ви затрудни най-много?
- Какво ценно вземате за себе си?

Продължителност: 5 мин.

Примерни последващи инициативи: Могат да бъдат разработени анкети за основни теми, които се предлагат за обучения на младежи и/или за включените в Наръчника теми. Това като възможност за размисъл... да се надгради с примерни анкети на следващ етап като резултат от прилагане на Наръчника. Образци, които да покриват минималните изисквания/стандарти.

2.4 Елементи на обучителна дейност

Изготвил: Радост Раданова, Международен младежки център Перник

Цели:

1. Развитие на умения за подготовка и провеждане на обучителни дейности
2. Развитие на умения за избор и ползване на упражнения и обучителни инструменти според обучителните цели
3. Разширяване на набора от обучителни инструменти
4. Развитие на умения за адаптиране на инструментите според обучителните цели, спецификата и нуждите на групата

В края на обучителните модули, участниците ще:

- познават елементите и дизайна на обучителните дейности;
- създават дизайн на обучителна програма с включени подходящи упражнения и инструменти;
- свободно ползват упражнения и инструменти според обучителните цели;
- умеят да подбират и адаптират обучителните инструменти според обучителните цели и спецификата на групата.

Материали: Флипчарт тефтер, маркери, химикалки, листове за писане, материали за участниците според избраните упражнения

Продължителност на обучителната дейност: 3 ч. (2 модула по 1 ч. 30 мин.)

Подробно описание на обучителната дейност:

Модул 1:

Въвеждаща дейност

Откриване на сесията - въведение, обща информация (какво предстои, по какъв начин ще се случи, какво се очаква от участниците)

Въвеждащо упражнение:

Абревиатура "ОБУЧЕНИЕ" - думата се изписва вертикално на ½ флипчарт (според броя на малките групи), участниците се разделят на малки групи по 4-5 човека и записват думи с всяка от буквите асоциации, които свързват с обучението (съдържание и процес).
Участниците **не се насочват** с примери.

О-общност, образование...

Б-баланс, бягство, бариери,...

У-учене, успех, усмивки,...

Ч-чуваемост, часове, чувства,...

Е-единство, емпатия, ...

Н-нещо ново, нужди, насоки, навик, ...

И-инициатива, изразяване, изживяване, интерес/интересно, ...

Е-ентузиазъм, емоция, ...

Всяка група представя своите думи, след което се провежда кратка дискусия (2-3 минути) за обобщаване на резултатите. Ако групите са повече от 3, се прилага методът “въртележка” - последователно всяка от малките групи споделя своите думи и след изчерпване на предложенията се преминава към следващата буква.

Продължителност: 15 мин.

Основна дейност

Изследване на опита на обучаемите - споделяне на добри практики (и лоши също).

Фасилитаторът кани участниците да разкажат за личния си опит от участие в обученията - Какво ми хареса? Какво не ми хареса? Какви бяха личните ми ползи? Приложих ли новия опит - как, къде, какво постигнах? (могат да се добавят въпроси според спецификата на участниците).

Възможно е да се изследва и мотивацията за участие в обученията, източници на информация и други теми, които представляват интерес за учителите и/или организацията домакин. Дейността се провежда под формата на дискусия с помощта на кратки въпроси от страна на учителя.

Цикъл на Колб. Учене чрез опит и преживяване.

Вариант 1 - цикълът се подготвя предварително на флипчарт и се представят в групата

Вариант 2 - цикълът се чертае по време на представяне - поетапно.

Инструкции към учителя:

Обучителят кани участниците да споделят как разбират сентенциите (една от двете, по избор на фасилитатора):

“Аз чувам и забравям. Аз виждам и запомням. Аз правя и разбирам.”(Конфуций)

“Ако аз имам една ябълка и ти имаш една ябълка, и си разменим ябълките, като се разделим всеки от нас ще има по една ябълка. Ако аз имам една идея и ти имаш една идея и споделим идеите си - всеки от нас ще си тръгне с две идеи.”

В цикъла на Колб са включени различни стилове на учене и се активира цялостната личност. Ученето чрез опит и преживяване влияе и подпомага промяната на нагласи, отношения/поведение/навици и има по-траен ефект върху обучаемите като ги насърчава да споделят мисли и да изграждат концепции.

Фаза 1 - участие в конкретен опит/действие/случка/събитие - участникът има лично преживяване

Фаза 2 - споделяне и обсъждане на преживяването с останалите участници в групата; основни въпроси: Какво се случи? Как се чувствах? Какво си мислех? Какво беше и е важно за мен?

Фаза 3 - сравняване на мненията на участниците, изграждане на изводи и концепции

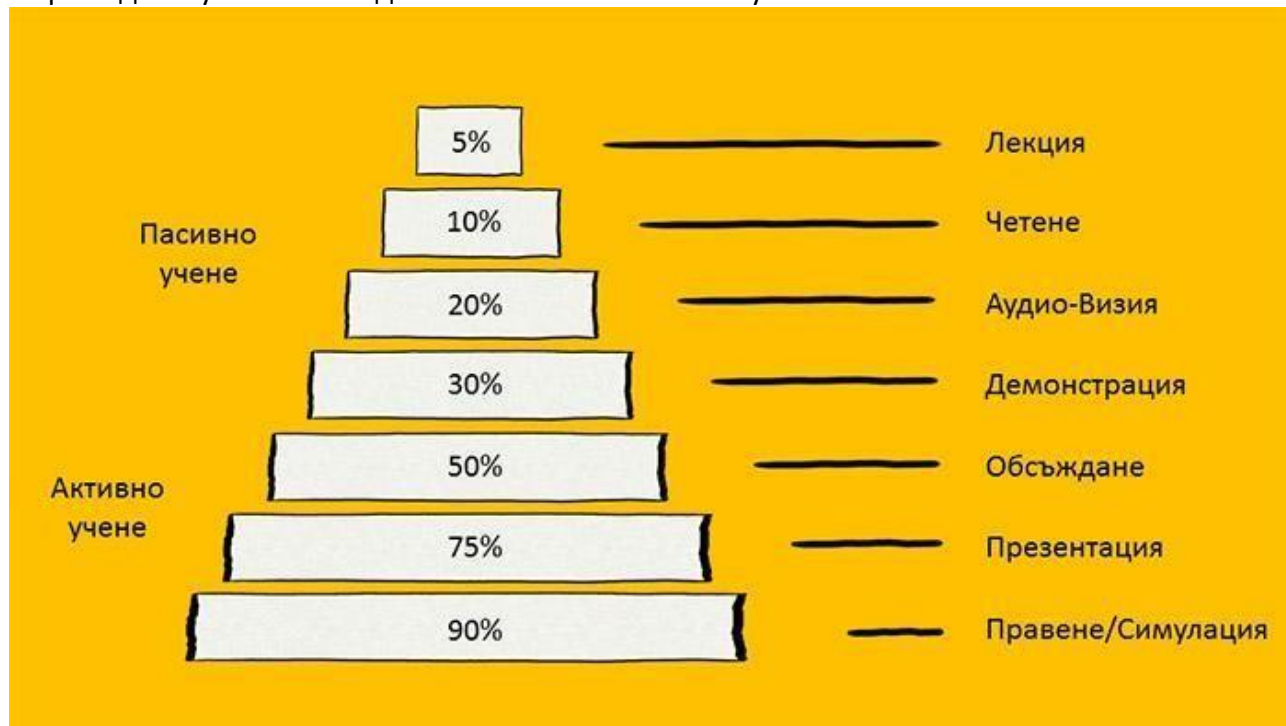
Фаза 4 - нов опит/действие в реална ситуация с прилагане на изводите и концепциите

NB! Добре е учителят да има готовност да даде конкретни примери:

- как учат малките деца – чрез опит (Печката е гореща и не трябва да се пипа докато работи, ако се докосне ще се опариш)
- спъвам се в тротоара при качване – боли ме – вдигам си крака по-високо/внимавам
- изпускам автобуса – закъснявам за работна среща – планирам времето си по-добре

Пирамида на ученето – модели на пасивно и активно учене

Целеполагане - формулиране на обучителни цели, защо е важно всяко обучение да има ясно определени цели.

SMART правило за определяне на целите.

- **Specific** – специфични (ясно и конкретно формулирани)
- **Measurable** – измерими (специфични показатели за измерване на успеха (индикатори – количествени и качествени)
- **Achievable** – постижими (реалистични, а не абстрактни)
- **Relevant** – релевантни (съответства на очаквания резултат)
- **Time-based** – с краен срок (определена е във времето, лимитирана е)

Дизайн (модел) на обучителна сесия, елементи: отваряне, загряване, изследване на групата, практика/теория или теория/практика (в зависимост от целите на обучението и подхода на учителя), обобщение, затваряне на сесията/деня.

Отваряне (средно 5 мин.)- кратко представяне на темата, начина на работа, какво предстои, конкретни изисквания към участниците (ако има такива, напр.: да ползват или да не ползват мобилни устройства, да освободят ръцете си като оставят всичко на пода, какво им е необходимо и ще се ползва по време на работа). В началото на сесията могат да се представят и обучителните цели, особено ако е необходимо фокусиране в детайлите.

Загряване (средно 5 мин.) - изпълнение на упражнение за концентриране на вниманието или за повишаване на груповата динамика. В повечето случаи това са упражнения, които не отнемат много време за инструкции и изпълнение, но същевременно насочват участниците към работния процес в групата. Могат да бъдат подвижни - включващи придвижване на участниците в залата (напр.: смяна на местата по определен признак) или стационарни (напр.: импулс)

Смяна на местата по определен признак

Столовете в залата се поставят в кръг като техният брой е с 1 по-малко от броя на участниците. Участник (по желание) застава вътре в кръга и подава команда към останалите участници: "Всички, които ..., да си сменят местата!". Участниците, които отговарят на това условие стават и търсят свободен стол. Остава един участник, който задава следващата команда. Примери за команди: имат часовник, са с тъмни коси, обичат да ходят на кино, и т.н. Важно е да се следи за безопасността на участниците по време на изпълнение на упражнението!

Импулс

Участниците се нареждат прави в кръг, хващат за ръце и затварят очите си. Водещият подава импулс на ляво или дясно - леко стискане на дланта. Импулсът трябва да се предаде от всички участници и да се върне при учителя. Следващи импулси - леко полюляване на ръката (като при хоро), двойно стискане, леко подръпване, друго. Фасилитаторът остава с отворени очи и следи участниците да не си отварят очите. Упражнението се изпълнява няколко пъти.

Изследване на групата (незадължителен елемент, средно 5 мин.) - винаги въпросите са свързани с темата на сесията и целят да се провери нивото на знания/умения/опит на участниците, които могат да бъдат използвани като допълнителен ресурс (групова мъдрост) по време на обучителния процес. Обикновено въпросите са кратки и предполагат еднозначен отговор, който се изразява с вдигане на ръка. Примерни въпроси: Колко от вас познават темата? Колко от вас имат опит в ...? Колко от вас са участвали в ...? Могат да се

задават въпроси и за въвеждане в темата: Някой знае ли какво е ...? Някой може ли да предложи дефиниция на ...? Какво според вас означава ...?

Същинска обучителна част (средно 75 мин.) - последователността на теория и практика се избира/определя в зависимост от темата, целите, характеристиката на групата, очакваните резултати.

Модел 1 “Практика/Теория” - обучителният процес започва с практическо упражнение, след което се представя допълваща или коригираща информация в зависимост от резултатите при изпълнение на задачата.

Модел 2 “Теория/Практика” - обучителният процес започва с представяне на информация, след което участниците получават задача, която им дава възможност да приложат информацията и да изградят умения.

Същинската обучителна част винаги завършва с рефлексия.

Въпроси за рефлексия

Насочени към процеса на работа:

· При работа в малки групи:

Как работихте заедно? Имаше ли някой, който доминираше?

Какво беше отношението между членовете на групата/екипа?

Какво е усещането при работа в група/екип? Какво ви хареса? Какво не ви хареса?

· При индивидуална работа:

Как / По какъв начин изпълни задачата?

Как организира работата си? Какво направи, за да се справиш?

Насочени към съдържанието:

Кое беше най-лесно? / С кое се справи най-бързо?

Кое те затрудни? Каква беше трудността (причини)?

Какво се получи добре? Какво не се получи толкова добре?

Насочени към личните ползи:

Какво научи за себе си?

Как ще използваш или би могъл да използваш това, което научи?

Какво те изненада най-много от теб самия?

Какво научи за това да работиш с други хора?

Насочени към емоциите:

Как се чувствате по време на изпълнение на задачата?

Как се чувствате сега?

Общи въпроси:

Какво бихте променили следващия път, ако изпълнявате същата работна задача?

Обобщение (средно 5 мин.) - в последните минути на работната сесия се прави кратък преговор.

Могат да се използват предварително подготвени въпроси (виж Заключителните дейности в наръчника) или да се използват различни техники за обобщаване (напр.: “Разказвач на истории”, “И аз бях там...”).

Разказвач на истории (изпълнява се само от един участник)

Фасилитаторът кани някой от участниците да разкаже последователно какво се е случило по време на работната сесия, следи за спазване на хронологията на дейностите и подпомага разказвача, ако нещо бъде пропуснато.

И аз бях там... (изпълнява се от повече участници)

Обобщаването се започва от участник по желание като във всеки момент някой друг участник може да го прекъсне и да продължи разказа. Използва се следния модел:

(участник 1): Работната сесия започна с ..., (участник 2) ... и аз бях там и после ..., (участник 3) ... и аз бях там и ..., (участник 4) ... и аз бях там и Процесът приключва след изчерпване на дейностите. Обучителят следи за последователността, да няма пропуснати важни елементи и същевременно управлява групата за изслушване на участниците и запазване на работния режим.

Затваряне на сесията/деня - изключително кратка активност до 1 минута, с която приключва работата на групата и тя се разпуска. Обикновено това са упражнения за раздвижване (рок-енд-рол), за излизане от роля (Аз съм..., а ти кой си?) или за поздрав за добре свършена работа (ръкопляскане). След упражнение за затваряне участниците са свободни да напуснат залата и не се допуска вмъкване на допълнителна информация и групата да се връща отново в работна среда.

Рок-енд-рол

За предпочитане е да се пусне музика, на която участниците танцуват, раздвижвайки цялото си тяло.

Аз съм..., а ти кой си?

Всички участници последователно допълват изречението и се обръщат към участника до себе си (ляво или дясно - определя се от учителя) и слагат ръка на рамото му. Задачата приключва когато всички участници са я изпълнили.

Към всяка подтема учителят дава пример от личния си опит или дава възможност на участниците да споделят такъв. По преценка на водещия при планирането на тази сесия могат да бъдат изпълнени и някои от упражненията.

Продължителност: 1 ч. 10 мин.

Заклучителна дейност

Обобщение на модула

Примерни въпроси:

-Кои са ключовите думи, които запомнихте?

-Кое беше най-интересно за вас?

-Нещо изненада ли ви?

Продължителност: 5 минути

Модул 2.

Практически дейности 1

В началото на обучение, в което участниците не се познават, е необходимо да се отдели достатъчно време за **запознаване и сближаване на участниците**, което да допринесе за ефективността на обучителния процес и за взаимодействието между участниците.

В резултат на проведените упражнения участниците ще запомнят имената си, ще споделят информация за себе си, за своите интереси, ще намерят участници със сходни интереси, ще станат по-близки.

Примерни упражнения:

Довърши изреченията

Участниците са седнали в кръг така, че всички да поддържат очен контакт. Водещият задава модел за запознаване по следния начин: „Всеки участник ще довърши изреченията като сподели информация за себе си толкова, колкото прецени, но е добре да е искрен и да не заблуждава останалите членове на групата. Изреченията са следните:

Аз съм ... и идвам от ...

Обичам да ...

Не ми е приятно, когато ...

Моето хоби е ...

Когато всички се представят може да се обсъди кои са общите интереси на участниците, какво им е направило впечатление и с какво биха свързали имената на участниците, за да ги запомнят.

Селфи

Участниците получават индивидуален работен лист А4, който е разделен на 4 равни части.

1. Автопортрет - участниците рисуват себе си като се стараят да отразят	2. Име и фамилия Прякор или как иска да се обръщат останалите участници към него
3. Моите 3 супер сили	4. По избор на учителя: Какво правя в свободното си време?; Любим литературен герой/филм/автор/музикален изпълнител

Всеки представя себе си с помощта на селфито.

Кратко обсъждане (3-4 въпроса):

- Хареса ли ви тази задача?
- Имаше ли нещо което ви затрудни?
- Какво открихте за себе си?
- Какво открихте за другите?
- Кой са общите неща между вас?
- Какво ви изненада?

„Напиши името си с тяло”

Инструкции – участниците са прави в кръг. В зависимост от времето, с което се разполага има 2 варианта:

2-3 минути – Участниците заедно изписват думи или имената си с помощта на таза, като го движат по формата на буквата последователно.

10 минути – Всеки участник самостоятелно се представя като изписва името си, а останалите го повтарят след него.

...

Следващият етап за постигане на групова динамика е **сплотяването на участниците**, което може да се постигне с провеждане на групови упражнения за постигане на обща цел или за работа в екип.

Този тип упражнения водят към изграждане на междуличностни връзки, търсени взаимоотношения и взаимодействие. Те могат да повлияят положително и върху нагласите и поведенческите модели на участниците.

„Сламената кула”

Материали – сламки, хартиено тиксо, кламери (по равно за всяка малка група!)

Инструкции – формират се малки групи с 4-5 участника, за да е ефективно упражнението. На всяка група се раздават материалите, с които трябва да се изработи кула, в която трябва да се вложат всички получени материали и кулата да е максимално висока и стабилна. Участниците нямат право да използват други подръчни материали или да разменят с другите групи. Участниците нямат право да обсъждат задачата преди началото на изпълнението! В този формат се работи 15 – 20 минути, като фасилитаторът следи за коректното изпълнение на инструкциите. Кулите се представят, по желание се правят снимки с авторите и се преминава към обсъждане на начина на работа и взаимодействието между участниците.

...

Използването на упражнения за повишаване на **доверието между участниците** също е съществен момент в обучителния процес, който влияе на степента на готовност за споделяне (включително и на личен опит) и за обмен на идеи.

Създаването на приятелска и сигурна обучителна среда предразполага участниците към по-висока степен на участие, повишава тяхната мотивация и активност.

„Пиян морков”

Инструкции – Участниците се разделят на 2 или 3 малки групи от по 7-10 човека. Групите застават в кръг като участниците са много плътно един до друг с ръце пред себе си и изправени длани. Доброволец влиза в кръга, затваря очи, кръстосва ръцете пред гърдите си и се отпуска така, че да докосва дланите на 2 – 3 от участниците в кръга. Останалите участници поемат пружиниращо тежестта на доброволца и много внимателно го отклоняват в друга посока – напред или настрани. Особено трябва да се внимава за сигурността на доброволца.

Това зависи от сериозното отношение и отговорността на останалите участници. Упражнението продължава около 1 минута, след което се кани друг участник за влезе в кръга. Упражнението продължава до изчерпване на желаещите. Дискутират се усещанията на участниците.

„Билярдни топки”

Материали – 5 бр. превръзки за очи

Инструкции – участниците са в изправени в кръг. Избират се доброволци (първо 1, постепенно още 3-4), на които се слагат превръзки за очи и се поставят в центъра на кръга – те започват да се движат бавно докато достигнат до някой от участниците в кръга, който внимателно посреща „билярдната топка”, завърта я и я насочва към друг участник в кръга. Постепенно се добавят нови „билярдни топки”. Обръща се особено внимание на сигурността на доброволците! Задачата е да не се блъснат „билярдните топки”! Добре е да се спазва тишина.

Упражнението се изпълнява 2 – 3 минути, след което се дискутират усещанията на участниците.

„Роботи”

Инструкции – участниците се разделят на малки групи по трима участника, които си избират роли – един водач и два робота. Всеки водач отговаря за роботите си и за тяхното движение. Роботите имат право да вървят само на право с малки крачки (ходило до ходило) и при опасност да сигнализират с пиукане, но нямат право да говорят. Водачите направляват роботите си като ги докосват само по раменете и ги насочват в желаната посока. Необходимо е да следят движението и на останалите роботи в помещението- Обръща се особено внимание на сигурността на „роботите” и не се допуска сблъскване с чужди роботи!

Упражнението се изпълнява 2 – 3 минути, след което се дискутират усещанията на участниците.

....

Участниците също могат да споделят упражнения, които използват.

Практически дейности 2

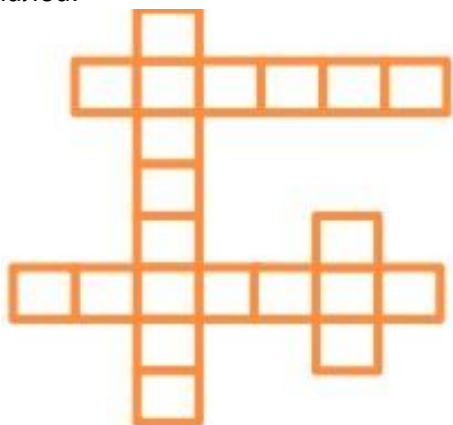
Упражнения за въвеждане в обучителната тема - кратки активности, които подготвят участниците за предстоящата тема. Обикновено тези упражнения се използват и за изследване на знанията и опита на обучаемите. Средната продължителност не трябва да надвишава 10 минути и да навлиза в дълбочина. Упражненията могат да бъдат индивидуални и групови.

Примерни индивидуални упражнения:

Анketи/въпросници - предварително подготвени работни листи - кръстословици, буквословици, твърдения “Вярно-Грешно”

Кръстословици:

Избират се ключови думи от предстоящата тема, които се подреждат в раздвижена кръстословица - вертикално и хоризонтално. Думите се номерират и всяка от тях се описва. Например: търси се думата “Предприемач” - Човек, който има бизнес идеи и се стреми към печалба.

Буквословица - избират се ключови думи, които се разполагат в таблица и на случаен принцип с букви се попълват празните места. Участниците получават неоцветени работни листове и задачата им е да открият възможно най-много думи, които асоциират с темата на обучението.

р	и	к	в	ъ	к	р	й	г	ж	и	м	е	с	т	о	з	и	р	е	ц	х	р	и	ф
с	т	о	б	у	ч	е	н	и	е	ф	з	о	т	р	м	о	д	е	л	и	н	у	м	е
о	б	т	и	с	м	а	к	л	а	ж	у	д	е	з	к	п	а	м	е	л	м	е	к	
х	а	и	н	к	а	р	ж	е	б	л	а	в	г	н	у	т	р	е	в	о	н	е	л	и
п	е	с	о	к	д	е	в	и	н	у	ж	л	а	а	м	е	с	о	к	о	з	н	и	д
и	о	е	т	и	е	в	о	п	и	т	о	п	е	н	к	р	а	ш	ф	о	т	и	к	а
ж	л	б	е	р	о	с	т	д	п	а	р	с	ц	и	с	ф	е	г	с	е	к	я	г	с
е	б	и	р	к	з	н	в	е	г	т	д	е	х	я	р	я	з	р	о	з	с	л	о	л
т	е	п	т	а	а	и	я	с	о	ф	д	л	д	н	к	п	л	е	ц	ъ	е	и	к	т
о	ж	е	о	т	з	м	л	з	в	о	п	и	к	о	г	ф	о	к	п	р	у	р	я	е
р	о	г	я	и	д	о	д	б	а	р	и	о	ф	п	д	ж	т	е	р	и	ж	н	з	п
н	н	а	т	к	н	л	в	и	д	а	н	м	о	т	и	в	а	ц	и	я	в	о	т	и
и	д	о	п	т	е	с	л	а	н	т	о	п	и	я	л	и	ц	и	н	е	о	я	ц	к
к	е	в	ъ	д	а	т	ж	р	н	е	л	и	с	б	р	о	н	е	с	п	р	х	и	л
а	р	й	ц	о	л	е	у	е	в	и	т	в	р	и	с	ф	у	п	о	н	о	и	х	о
л	к	р	у	к	к	а	и	н	е	п	е	а	ъ	л	и	д	и	с	ф	о	с	ф	и	п
о	а	г	ж	и	г	ъ	к	л	в	и	а	к	р	г	в	а	р	е	и	п	т	ъ	в	г
г	з	а	п	л	а	т	а	й	о	е	с	к	о	к	т	с	о	т	у	л	е	к	ж	е
и	н	к	д	и	с	з	о	г	е	к	с	е	в	у	ц	у	д	р	с	о	и	ц	з	т
р	а	с	я	х	р	н	т	к	з	м	и	х	й	а	о	г	б	е	и	н	т	е	к	й
и	п	и	р	о	у	ч	и	т	е	л	т	и	л	с	л	о	и	н	т	д	м	р	и	п
д	о	й	г	е	м	с	б	е	к	р	г	л	ж	я	и	и	е	п	и	д	в	о	х	е
с	р	в	е	т	л	и	л	е	ф	о	у	а	у	л	ф	у	ф	о	н	б	й	р	о	с
и	н	о	д	в	е	н	и	л	о	д	с	в	в	с	й	х	ъ	и	у	к	г	т	в	п
б	к	т	у	х	р	т	е	з	р	и	п	е	г	ж	ъ	и	в	т	к	и	ж	я	т	о
у	и	и	л	е	и	ф	с	и	ж	о	е	к	б	и	з	ф	й	ж	п	а	х	ф	д	и
ф	т	с	е	в	д	б	о	м	с	й	х	в	е	с	р	е	н	о	т	о	ц	ц	о	е
р	я	и	з	н	ж	д	п	е	ц	я	т	о	т	о	у	и	л	р	и	п	о	и	т	с
о	ъ	а	е	й	р	е	а	л	и	з	а	ц	и	я	к	т	б	н	п	а	н	о	я	б
с	р	н	к	д	о	п	р	з	с	к	ъ	т	д	л	е	т	е	и	н	е	г	к	о	е
т	д	в	е	п	и	е	к	и	в	о	т	р	е	о	ц	е	н	к	а	о	з	и	д	ц
т	е	ж	д	о	т	в	т	д	л	п	ф	и	л	с	и	в	у	й	д	с	а	т	в	к
п	у	н	я	з	е	ф	и	п	р	ъ	е	о	п	е	н	р	л	ф	е	и	ъ	х	г	я

„Вярно – Грешно“

Подготвят се твърдения на работни листове, които се раздават на участниците. Те работят индивидуално като отбелязват верния отговор според тях. След това учителят или някой от участниците прочитат твърденията и се споделят отговорите. На този етап не се преминава

към дискусия - кое е вярно/грешно и защо, а се използват твърденията по време на основните дейности.

Това упражнение може да се направи и подвижно - всички участници застават в средата на стаята, учителят прочита твърдение и всички, които мислят, че е вярно се придвижват в дясната половина на залата, а тези, които считат, че е грешно - в лявата.

Примерни твърдения на тема "Критично мислене и фалшиви новини":

-Информацията във Фейсбук не може да се провери дали е истина или фалшива новина (грешно)

-Заглавието на публикация винаги съответства на съдържанието/текста (грешно)

-Преди да се сподели информация в социалните мрежи трябва да се провери нейният източник (вярно)

"Маймуни и портокали" - загреващо и въвеждащо упражнение, много динамично и забавно

Материали - на листове А4 предварително се подготвят въпроси към участниците (по 1 на лист) - могат да бъдат твърдения по темата, митове, въпроси "Вярно/грешно" и други, листовите се намачкват и се поставят в средата на помещението, което се разделя на 2 половини с помощта на хартиено тиксо.

Инструкции - участниците се разделят произволно на 2 отбора, които застават в съответното поле, учителят задава ситуацията - два острова, две семейства маймуни, които много обичат да се замерват с портокали - целта е на острова да няма портокали, а всички да са хвърлени на другия остров. Прехвърлянето на портокалите продължава около 1 минута. По сигнал на фасилитатора се слага край и се канят участниците да вземат по един или повече портокали, в зависимост от броя на въпросите. Всички сядат отново в кръг и последователно участниците отварят листовите и се слага начало на дискусията.

Упражнението може да се ползва и само за загреване като се ползват отпадъчни хартии (ненужни от предишно упражнение, вестници и други).

Справяне с "трудни" участници

Най-често срещани "трудни" участници:

- хиперактивен - *характеристика*: знае всичко, демонстрира увереност, отговаря пръв, не дава възможност на останалите участници да се включат; *техники за справяне*: може да му се възложи задача, която да ангажира вниманието му (например да записва предложенията на групата на флипчарт), "назначава" се за помощник на учителя - отговаря за раздаването на работни материали, маркери, листове и т.н., приканва се да изчака останалите участници да се изкажат и тогава той да допълни пропуснатото

- бойкотиращ - *характеристика*: винаги е опозиция, отказва да изпълнява поставени задачи, репликира учителя; *техники за справяне*: може да му дадем роля на например „коректор“ или „адвокат“ - да следи всичко казано от учителя и ако има различно мнение от неговото, да намери факти, доказващи тезата му или поне двама души, които мислят като него

- разсеян - *характеристика*: не внимава, вечно не разбира и задава въпроси, играе си на телефона, повтаря нещо казано преди малко; *техники за справяне*: учителят се придвижва до участника и за определен период от време води процеса в близост до съответния участник, често го споменава по име и го кани да повтори, обобщи или да отговори на въпрос,

ако в правилата на групата е записано ограничаване на мобилните устройства - припомня правилата, ако са група разсейващи се участници им се сменят местата посредством подходяща активност (например: "Бомба/Торнадо" - предварително в групата се договаря правило - при споменаване на думата всички бързо да си сменят местата)

- рушач дисциплината - *характеристика*: шумен е, привлича вниманието към себе си, шегува се на висок глас, изпуска химикалката си, подсвирква, пее си; *техники за справяне*: подходът е сходен като при хиперактивния тип участник, може също учителят да спре да говори докато в залата настъпи тишина или да шепне много тихо, в случаите с шумни участници може да се използва групата, която да се насърчава да се саморегулира като се припомнят правилата за работа

- пасивен - *характеристика*: не участва, демонстрира незаинтересованост към темата или притеснение и/или нежелание да говори пред останалите участници, стои в страни от групата (обикновено извън кръга или на последния ред), при работа в малки групи се самоизолира: *техники за справяне*: възлагат му се малки конкретни задачи и се насърчава да споделя резултатите от изпълнението, от време на време му се дава думата да сподели идея или мнение без да се "насилва", а дотолкова, че да почувства вниманието на учителя и да усети, че е важен за груповата работа.

Практически дейности 3

Упражнения за раздвижване, излизане от роля и за край на учебна сесия

Защо е важно да се използват - основната функция на тези упражнения е да поддържат груповата динамика. Те могат да бъдат предварително планирани в учебната програма или да бъдат използвани по време на обучението според енергията на групата. Ако в програмата е включен теоретичен блок, който е по-дълъг и участниците губят интерес или са пасивни, по преценка на учителя може да се проведе кратка раздвижваща активност, която да възстанови баланса на групата.

"Докосни" - загряващо упражнение, динамично, подходящо за по-малки групи и просторни работни помещения

Фасилитаторът обръща внимание на участниците за тяхната безопасност по време на упражнението, кани ги да изтеглят столовете плътно до стените, за да се отвори достатъчно пространство и да се обезопаси залата; фасилитаторът последователно изброява предмети от работното помещение, които участниците трябва да докоснат за кратко време; добре е предметите да са в различни части на залата, за да имат възможност участниците да се придвижват динамично; ако групата вече се познава достатъчно може да се ползват и участниците като цел на докосването.

Пример - Докосни ... бравата на вратата, прозореца, стената зад мен, нещо червено, топката в ъгъла на стаята, листа с правилата на групата, руса коса, маркер, маратонка, нещо синьо;

"Плодова салата" - загряващо упражнение, може да се използва за разделяне на участниците на малки групи

Материали - предварително се подготвят малки листчета, на които се изписват плодове, чиито брой зависи от това, на колко малки групи трябва да бъдат разделени участниците,

като се съобразява броят на участниците във всяка малка група (при 20 участници и 4 малки групи по 5 участници - 5 листчета с ябълки, 5 листчета с круши, 5 листчета с праскови, 5 листчета с череши); листчетата се сгъват и се поставят в шапка или малка кутия; всеки участник изтегля листче.

Инструкции - участниците са седнали в кръг, учителят разбъркано повтаря пловодете в продължение на около 1 минута, при всяко споменаване на плода, който е изтеглил участник, той става енергично от стола си и веднага сяда обратно и така всеки път като се спомене плода.

След това се канят участниците да сформират малки групи от еднакви плодове и се дава следващата задача.

Плодовете могат да бъдат заменени с животни, цветя ... но без да има обидни такива.

"Ябълки и ягоди" - загряващо упражнение, за концентрация, раздвижващо

Участниците са прави в кръг. Водещият разказва кратка приказка, че групата се разхожда из една горичка и вижда до пътеката ЯГОДИ - всички клякат интензивно, за да берат и веднага се изправят, продължават разходката и виждат високо ябълково дърво и се протягат, за да откъснат ЯБЪЛКИ и бързо застават нормално. Фасилитаторът много бързо сменя плодовете, а участниците правят съответното движение - клякане или протягане, като при дублиране на плодовете задължително се преминава през изходното положение.

"Предай усмивката/физиономията" - загряващо и затварящо упражнение, статично, тип "Импулс"

Участниците са в кръг - седнали или прави. Произволен участник започва упражнението, като се усмихва или прави "весела гримаса", която предава на дясностоящия до него, който от своя страна се опитва да направи същата усмивка или гримаса и я предава на участника от дясната си страна. (объркано е- може да стане така например: Това продължава докато гримасата се върне при подателя си. Нов участник, по желание, подава следващата усмивка/гримаса, като се сменя посоката - вляво. Упражнението може да продължи 2-3 минути и зависи от големината на групата.

"Дръж ми опашката" - упражнение за загряване и раздвижване на групата

Материали - хартиени ленти с размери 10/70 см (изрязват се по ширина листи за флипчарт) и се раздава по една "опашка" на всеки участник.

Участниците поставят опашките и ги закрепват за дрехите си (може с щипки, може и да се пъхнат под колан на кръста). Определя се периметър за изпълнение на упражнението. Участниците се разместват в помещението и се гонят. Целта е да се "открадне" опашката на възможно повече участници, като се запази собствената. Участник, чиято опашка се отнеме,

отпада от играта. Победител е участникът, който остане последен с опашка или този, който е събрал най-много опашки. Упражнението е много динамично и весело. Подходящо е да "събуждане" на участниците и за повишаване на енергията на групата.

Трикове - как да бъдем успешни в работата с група и за улесняване на работата с група.

-Проучване на групата - характеристики, интереси, опит

-Добро планиране на времето - да се предвиди достатъчно време за интерактивни инструменти и да се търси баланс между теория и практика

-Гъвкавост - учителят е добре да чува и зачита нуждите на групата

-Обучителят не застава с гръб към групата, старе се да поддържа очен контакт с всички участници, да насърчава активно участие и да приобщава участниците към груповата работа

-Поддържането на високото ниво на енергия на групата може да се постигне с използването на различни видове визуални инструменти (плакати, аудио и видео съдържание...)

-Използване на цветовете при визуализиране - червен маркер се ползва, за да фокусира вниманието на участниците към ключова дума, а при работа на флипчарт се използват различни цветовете, които се редуват, за да бъде по-прегледен текста

-Обучителят винаги има под ръка дребни награди (бонбони, вафли, шоколад), с които да награждава активните участници и да ангажира и насърчава групата

-Обучителят винаги има готовност за контролиране на работния процес при нужда (шум, пасивност) като използва кратки активности, подходящи за възстановяване на груповата динамика

-Обучителят се старе да не повтаря активности с една и съща група - винаги трябва да е интересен, атрактивен и вълнуващ за групата

-Обучителят трябва да е откровен с групата и ако се чувства затруднен по някой въпрос, зададен от участник, да има готовност да отговори, давайки възможност за последваща комуникация (например: Ще проверя и ще отговоря в почивката, в следващата сесия/следващият път, може да ми пишете, ще проверя и ще ви отговоря, Хайде заедно да намерим отговора)

Заключителна дейност

Обобщение на модула

Примерни въпроси:

-Кои са ключовите думи, които запомнихте?

-Кое беше най-забавното упражнение за вас?

-Сещате ли се за още такива упражнения? (Може да се постави задача в почивката или в друго подходящо време участниците да споделят и обменят опит)

Продължителност: 5 минути

2.5 Оценка и обратна връзка

Изготвил: Радост Раданова, Международен младежки център Перник

Цели:

1. Осъзнаване важноста на обратната връзка като елемент от обучителния процес и междуличностното взаимодействие
2. Изграждане на умения за даване на ефективна обратна връзка
3. Повишаване на уменията за оценяване на обучителния процес и използване на различни инструменти за оценяване
4. Изграждане на умения за обработване на резултатите от оценяването и генериране на изводи и последващи дейности

В края на обучителните модули, участниците:

- осъзнават смисъла на ефективната обратна връзка
- познават и ползват техники за ефективна обратна връзка
- са развили знания и умения за използване и създаване на инструменти за оценка на обучение и за обработване на резултатите от тях

Материали: Флипчарт тефтер, маркери, химикалки, листове за писане, материали за участниците според избраните упражнения

Продължителност на обучителната дейност: 3 ч. (2 модула по 1 ч. 30 мин.)

Подробно описание на обучителната дейност:

Модул 1.

Въвеждаща дейност
Въвеждаща дискусия – „Кога и защо имаме нужда от обратна връзка според вас?“   Обучителят насочва дискусията с цел изследване на знанията, уменията и нагласите на участниците към обратната връзка. Добре е да се коментират конкретни ситуации, да се насърчава споделянето на реални примери, да се търсят ползите и/или резултатите.   Продължителност: 10 мин.
Основна дейност 1
Работа по казуси - позитивна и негативна обратна връзка   Участниците се разделят на 2 групи (първа и втора, с до 6 участника в група) или 4 малки групи (първа, втора, трета и четвърта) в зависимост от големината на основната група. Всяка от групите получава казус, по който да работи в рамките на 10 минути, но задачите са различни: За група/групи едно и три: Опитайте се да измислите и запишете колкото се може повече изречения, които според вас са пример за позитивна обратна връзка   За група/групи две и четири: Опитайте се да измислите и запишете колкото се може повече изречения, които според вас са пример за негативна обратна връзка

Казус:

Групите представят резултатите от своята работа и се преминава към дискусия като фокусът е насочен към последиците от двата вида обратна връзка.

Рефлексия - Трудно или лесно е даването на обратна връзка? Някой, ако има желание да сподели от личен опит, получавал ли е обратна връзка като някоя от дискутираните и как се е чувствал?

Продължителност: 30 мин.

Основна дейност 2

Теоретичен етап "Обратна връзка"

Представяне на най-често използваните модели за ефективна обратна връзка - "Сандвич" и "АЗ посланието":

"Сандвич"

Обратната връзка се конструира на принципа на сандвича Добро - Лошо - Добро:

- началото е положително - може да е комплимент или похвала за постигнатото, т.е. нещо позитивно, но то задължително трябва да е истина и да е свързано с конкретния момент на обратната връзка

- средата - излагат се действия, факти, емоции, непостигнати резултати, които следва да бъдат избягвани или променени - елемент на критика

- края също е положителен - също съдържа похвала или комплимент, които насърчават подобрене или позитивна промяна

Пример:

Вчера, по време на ... (концерта) се справи много добре с ... (насочването на участниците към сцената), но ... (забавянето на изнасяне на музикалните им инструменти) попречи много на ... (спазване на времето за изпълнение) и ... (излязохме от предвиденото време в програмата). Ти имаш умения/можеш ... (много добре да планираш) и аз съм сигурен, че ... (за следващия концерт ще предвидиш необходимото) и ... (ще постигнеш успех)!

„АЗ посланието“

То съдържа отново три елемента - конкретна случка или действие, споделяне на лични чувства и емоции, провокирани от действието и молба за промяна/корекция.

Модел: Когато ти..., аз се чувствам ... и те моля да...

Пример: Когато ти закъсняваш за началото на работната среща, а се чувствам напрегната и притеснена да представя проекта ни сама, затова те моля да планираш времето си по-добре и да си навреме когато имаме уговорка.

Правила/Характеристики на ефективната обратна връзка (изясняват се):

- навременна - на момента или възможно най-скоро без да се отлага във времето
- подкрепяща - целта е да се насърчава, а не да се критикува или обвинява
- специфична/конкретна - не са допустими обобщения и говорене "по принцип"
- регулярна - на определен период от време
- диалогична - двупосочна е, получателят се възползва от възможността да изрази мнение
- открита - не се допускат умишлени заблуди от типа "всичко е добре"

Продължителност: 15 мин.

Основна дейност 3

Практически етап „Обратна връзка“

Групови задачи за практически упражнения, които могат да бъдат изпълнение под формата на ролеви игри - участниците се разделят на малки групи по 3-4 участници. Всяка група получава ситуация, която трябва да разиграе пред останалите участници в 2 варианта - с негативна и с позитивна обратна връзка.

Ситуации (примерни, могат да се създадат различни):

- участник в обучение, който винаги закъснява след почивките
- колега, който не е изпълнил в обещания срок задача, от която зависи твоята работа
- приятел, който често забравя лични вещи и ползва твоите
- колега, който не отговаря на телефонни обаждания 2 часа преди събитие, а има важни отговорности
- колега, водещ на събитие, който не си е прочел сценария предварително и не се справя добре по време на събитието

Продължителност: 25 мин.

Заключителна дейност

Обобщение на модула

Примерни въпроси:

- Кои са ключовите думи, които запомнихте?
- Кое беше най-интересно за вас?
- Коя форма ви е по-лесна/по-трудна?

Продължителност: 10 мин.

Модул 2.

Въвеждаща дейност

Като въвеждаща активност се използва методът „Мозъчна атака“, а задачата е свързана с търсене на асоциации „Оценка“.

В зависимост от големината на групата, дейността може да се изпълни в голяма група (до 10-12 участника), а в по-големи групи се използва методът „Работа в малки групи“. Участниците се разделят в малки групи по 4-5 участници и работят на индивидуален бял лист, като записват всички свои асоциации без да ги коментират или изясняват помежду си. След изпълнение на задачата резултатите се представят и се дискутират подходящите предложения (по преценка на учителя) - Какво означава?, Как се свързва с оценката и оценяването като термини?, Какви емоции предизвиква? и т.н.

Продължителност: 20 мин.

Основна дейност 1

Споделяне на личен опит - изследване на опита, нагласите и отношението + дискусия

Кога (и в какви ситуации) участниците са били оценявани и как? Какво е отношението им към това оценяване?

Кога (и в какви ситуации) участниците са оценявали? Какви методи са били използвани? Как са се чувствали когато те са оценявали?

Коя роля е за предпочитане - да те оценяват или да оценяваш? Кои са плюсовете и минусите на двете роли?

Продължителност: 35 мин.

Основна дейност 2

Теоретичен етап "Оценка на обучение"

Цел - получаване на информация за степента на постигане на обучителните цели, кои дейности са успешни и кои следва да бъдат променени

Видове - на хартиен носител или онлайн (напр. google form), стандартни (анкети/въпросници) или интерактивни (термометър, пица, мерцедес), анонимни или с посочено име

„Термометър“

Обучителят задава предварително подготвени въпроси в зависимост от целите на оценката. Предварително се определят нивата на термометъра (възможна е интерпретация), които е добре да бъдат изписани на флипчарт, за да са видими за участниците и те по-лесно да се ориентират в отговорите си:

-25 градуса - изобщо не ми хареса, не ми е полезно, не се чувствам добре, съжалявам, че участвах

-10 градуса - имаше и добри моменти, но като цяло - не е за мен

0 градуса - неутрално

+10 градуса - добре, но нещо ми липсваше, има възможности за подобрене

+25 градуса - отлично, много ми хареса, много съм доволен

След всеки зададен въпрос учителят прочита скалата като започва от най-ниската оценка (-25 градуса) и завършва с най-високата (+25 градуса). Участниците дават своята оценка с вдигане на ръка или със ставане от мястото си.

„Пица“

На голям флипчарт лист се начертава кръг (пица), който се разграфява на толкова сектора, колкото елементи или теми ще бъдат оценявани. Участниците се канят да дадат своята оценка (с маркер се прави точка) за всеки сектор, като колкото по-към центъра се постави точката, толкова е по-висока оценката (много съм доволен/а), а ако точката се постави в периферията, толкова по-ниска е оценката (не съм доволен/а). Ако има ниски оценки, е добре те да бъдат дискутирани, за да се изследват причините.

„Мерцедес“

Участниците получават бели листове и химикалки. Канят се да нарисуват емблемата на автомобила „Мерцедес“ възможно най-голяма на листа. Последователно се записват:

Горе вляво - Какво ми хареса?

Горе вдясно - какво не ми допадна? Какво бих променил?

Долу - Какво ми "светна"? Кой е моят УАУ момент? Кое е най-важното нещо, което научих/разбрах/запомних?

Елементи - оценка на подготовката и предварителната информация за обучението, оценка на транспорт, зала, настаняване, изхранване (ако има такива), оценка на програмата, оценка на материалите, оценка на учителя/обучителите/, оценка на използваните методи, оценка на личното участие, оценка на полезността и личните ползи, оценка на възможностите за прилагане на новите знания и умения в практиката.

Според темата на обучението и целите на оценката да изследва ниво на знания и/или нагласи в края на обучението, могат да се разработят и приложат въпросници, които да измерят изходящите знания и/или нагласи. Това могат да бъдат въпросници със затворени

или отворени въпроси, твърдения “вярно - грешно”, тип тест с няколко отговора и 1 верен и т.н.

Обработването на резултатите е също толкова важен етап, колкото и създаването на формуляра за оценка на обучение. Изводите, които следва да бъдат направени, се насочват към:

- До каква степен са постигнати целите на обучението?
- Какво ни казват участниците и какво от това?
- Кои от активностите са били успешно изпълнени?
- Кои от активностите не са били успешни? Какви са причините за този резултат? Какво трябва да се промени за да се постигне по-голяма ефективност?
- Какви предизвикателства са се появили по време на обучението и как могат да бъдат избегнати или какви действия могат да бъдат предприети при следващото им появяване?

Продължителност: 25 мин.

Заключителна дейност

Обобщение на модула

Примерни въпроси:

- Кои са ключовите думи, които запомнихте?
- Нещо затрудни ли ви?
- Кое беше най-интересно за вас?

Продължителност: 10 мин.

МОДУЛ 3

РАБОТА С УЯЗВИМИ ГРУПИ

- ПРОУЧВАНЕ, СЪЩНОСТ И СПЕЦИФИКИ НА РАБОТАТА НА ТЕРЕН
- ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБЩНОСТТА, РОЛЯТА НА МЕДИАТОРА
- СЪЗДАВАНЕ НА УСПЕШНИ ИНИЦИАТИВИ ЗАЕДНО С МЛАДИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА УЯЗВИМИ ЕТНИЧЕСКИ ОБЩНОСТИ

3.1 Проучване, същност и специфики на работата на терен

Изготвил: Геника Байчева

Цели:

- 1) Изграждане на разбиране относно спецификите на общностната работа на терен.
- 2) Разбиране за функционирането, динамиките на взаимодействие в избраната общност.
- 3) Изграждане на умение за взаимодействие с представители на общността: създаване на доверие, провеждане на интервю и дискусии.
- 4) Идентифициране и привличане на потенциални партньори и участници в съвместни дейности.
- 5) Способност за анализ на данните от срещи и интервюта, картографиране на нуждите и ресурсите на общността.
- 6) Умение за целеполагане и разработване на план за действие, ЗАЕДНО с членове на общността.

Очаквани резултати:

В края на обучителните модули участниците са успели да:

- 1) Спечелят доверието на целевата група, осигурили са условия на конфиденциалност и добър климат на взаимодействие.
- 2) Уверили са се, че целите на дейността им са ясни за членовете на общността.
- 3) Провели са срещи, дискусии, интервюта с различни членове на общността (с еднакво внимание са чули позицията на лидерите и най-маргинализираните ѝ представители).
- 4) Разбрали са различните динамики и отношения в общността, идентифицирали са предизвикателствата, нуждите и ресурсите на общността, които са картографирали.
- 5) Идентифицирали са и са привлекли потенциални участници и партньори от общността.
- 6) Въвлекли са хората от общността колкото е възможно повече в процеса и заедно с тях са начертали общ план за действие, водени от нуждите и ресурсите на общността, а не от привлекателността на първоначалните си идеи.

Необходими материали и приложения:

За интервюта: лист и химикал, евент. диктофон.

За общностно картографиране: флипчарт листове и маркери, малки листчета, химикали, флумастери

ВАЖНО!!

Поради големия риск да се компрометира доверието по време на срещите и интервюта с представители на общността е изключително важно воденето на записки и/или записване с диктофон да се случва САМО с изричното съгласие на интервюираните. Тъй като често се злоупотребява с оскърбително съдържание на снимки/видеа на уязвими групи, а след като определена снимка попадне в публичното пространство нямаме контрол върху начина, по който тя се използва, препоръчително е да избягваме да правим снимки и видеа при срещите си, дори и да имаме съгласието на някои от участниците.

Големина на групата от участници: Големината на групата може да е до 20 души, но спецификата на работа на терен изисква разделянето на участниците в малки подгрупи от 2-3 души. Това е ключово при първоначалните срещи за запознаване, провеждане на интервюта и срещи за идентифициране на нуждите, при които е най-благоприятно да се осигури по-интимна атмосфера, предразполагаща към доверие и взаимен обмен среща.

Продължителност на обучителната дейност: Препоръчителното време за работа на терен варира значително от вида дейност и общността, в която сме избрали да работим. В по-затворени общности, в които доверието по отношение на външни на общността посетители е силно компрометирано е възможно да е нужно да инвестираме много повече време (до 1 година за по-сложни процеси) докато представителите на тази група се отворят за взаимодействие и обмен на идеи и дейности.

Като цяло златното правило е, че колкото по-дълго време работим на терен, толкова по-значим и устойчив резултат ще постигнем за планираните от нас дейности. Обратно - недостатъчната инвестиция в срещи на терен може изцяло да провали и най-добрата ни идея!

Примерен план за проучвателна дейност на терен, в рамките на 1 месец:

Седмица 1

2 x 60 мин. Теоретична подготовка

2 x 60 мин. Оpozнаване на общността, първи срещи

1 x 60 мин. Рефлексия на теренна работа

Седмица 2:

1 x 60 мин. Теоретичен модул: методика за общностно взаимодействие

2 x 60 мин. Провеждане на срещи на терен

1 x 60 мин. Рефлексия и анализ на теренна работа

Седмица 3:

2 x 60 мин. Теоретичен модул: антропологично интервю

2 x 60 мин. Провеждане на интервюта

2 x 60 мин. Анализ на данни от интервюта

Седмица 4:

1 x 60 мин. Теоретичен модул: картографиране

2 x 60 мин. Практически модул: работа на терен

2 x 60 мин. Анализ и картографиране

2 x 60 мин. Създаване на план за действие

Подробно описание на обучителната дейност:

Въвеждаща дейност
Запознаване на участниците с методите на провеждане на изследване. За целта групата на която предстои работа на терен се разделя на по-малки такива в зависимост от броя, като на всяка група се задава подход за проучване: наблюдение, интервю, фокус групи и др. Целта е да намерят информация за всеки един от методите за събиране на информация и да я представят на останалите групи по-възможно най-креативния начин.
Основна дейност
<u>Седмица 1</u>   1) Теоретичен модул, подготвящ участниците за първо посещение на терен: специфики на общността, насоки за взаимодействие с членове на общността. Работи се в голяма група.   2) Практически модул: опознаване на терена, ако е квартал на етническа общност оптимално би било местни гидове- младежи да представят квартала. Работи се в няколко по-малки групи- до 5 души.   3) Практически модул: първи срещи с представители на квартала. Работа в малки екипи от 2-3 души. <i>Бележка: оптимално би било да се работи в екип от представител на общността и младеж, участник в модула.</i>   4) Обсъждане на впечатления, преживявания, наблюдения от първото посещение на терен. Работи се в голяма група.   <u>Седмица 2:</u>   1) Теоретичен модул: методика за общностно взаимодействие. Предварителна подготовка на участниците за провеждане на срещи на терен, изграждане на доверие и свързване с членове на общността. Работи се в голяма група.   2) Практически модул: провеждане на срещи с членове на общността. Работа в малки екипи от 2-3 души.

3) Практически модул: водене на дневник на срещите - индивидуално занимание.

4) Споделяне на наблюдения от теренните срещи и дискусия в голяма група.

Седмица 3:

1) Теоретична подготовка: представяне на методика за провеждане на антропологично интервю. Изготвяне на въпросник, базиран на целите на общностната работа. Подготовка на участниците за провеждане на интервюта с представители на общността. Работи се в голяма група.

2) Практически модул: провеждане на интервюта и дискусии с членове на общността. Работа в малки екипи от 2-3 души.

3) Практически модул: водене на дневник на срещите, транскрибиране на интервюта - индивидуално занимание.

4) Споделяне на наблюденията от проведените интервюта и дискусии; междинен анализ на събраните данни.

Седмица 4:

1) Теоретична подготовка: методика за мапинг на нужди и ресурси на общността. Методика за идентифициране и привличане на членове на общността като участници. Работи се в голяма група.

2) Практически модул: провеждане на интервюта и дискусии с членове на общността. Работа в малки екипи от 2-3 души.

3) Практически модул: водене на дневник на срещите, транскрибиране на интервюта, извеждане на данни за мапинг – индивидуално занимание.

4) Споделяне на наблюденията от интервюта и дискусии; финален анализ на данните; групово създаване на карта на нуждите и ресурсите на общността; карта на партньорите и потенциалните участници от общността. Работи се в голяма група.

5) Създаване на план за действие, на базата на резултатите от работата на терен. Работи се в голяма група, като е препоръчително тук да бъдат въвлечени идентифицираните партньори от общността.

Заключителна дейност

Дискусия върху цялостния процес.

Примерни последващи инициативи: Изготвяне на дейности СЪВМЕСТНО с деца и младежи от уязвимите общности, възникнали на базата на съвместни дискусии за нуждите и ресурсите на общността. Много важно условие за равнопоставеност е да не влизаме в определена общност с готови идеи за инициативи, а да дадем пространство на общността да ни насочва към значимите за членовете ѝ цели.

3.2 Характеристики на общността, ролята на медиатора

Изготвил: Моника Тодорова, Международен младежки център Стара Загора

Цели:

1. Проумяване на собствените ни нагласи и начина, по който виждаме и реагираме на света около нас;
2. Разграничаване на негативните нагласи и техния корен;
3. Преодоляване на негативни отношения и последствия причинени от стереотипни начини на мислене;
4. Изграждане на доверие в работа с медиатор и осъзнаване на ролята на медиатора в работа с етнически групи;
5. Осъзнаване на силата на влияние при взаимодействие на общности, създадени от групи от хора с разнообразен светоглед;
6. Създаване на нагласи за взаимодействие между представители на различни етнически групи;
7. Изграждане на взаимодействие между общността, медиатора и третата страна в посредническата дейност – организация, институция, младежки работници и пр.

Необходими материали: лепящи листчета, флипчарт листове, флипчарт стойка, маркери.

Продължителност на обучителната дейност: 2 ч. 25 мин.

Подробно описание на обучителната дейност:

Въвеждаща дейност

Енерджайзер/ Разчупване на ледовете - В залата се поставят столове, които са разпръснати из помещението на случаен принцип. Техният брой е равен на броя на участниците. Един от младежите става от стола си и застава в единия край на залата. Той заема роля на новодошъл и се опитва да заеме мястото си на празния стол, но групата му пречи. Всеки път, когато той се насочи към празния стол, някой от участниците заема мястото, като освобождава своето. Това продължава докато новодошлият не заеме празен стол, а този, чийто стол са заели се превръща в новодошъл.

След като играта се проведе, учителят прави кратка рефлексия върху нея.

Примерни въпроси за рефлексията:

- Хареса ли ви това упражнение?
- Какво мислите за ролята на новодошлия или външния на вашата общност?
- Свързвате ли го по някакъв начин с реалността?

Продължителност: 10 мин.

Основна дейност 1

Обучителят обяснява на групата, че те ще се превърнат в един умален свят. Разделя участниците на представители на различни държави. Подбира държавите така, че да се свързват лесно с определени стереотипи. Например: Германия- хора на реда; Финландия -

хора, които не показват емоции; Италия - жестикулиращи хора; Русия, България, САЩ и др. Помолва участниците всеки от тях да си отговори на следните два въпроса за всяка една от държавите, без тази, към която принадлежи:

- Интересен факт за тази държава;
- Първото нещо, което се сещат за хората от тази държава.

След което трябва да го запишат на малко лепящо листче и да го залепят на представител от дадената държава. Всички държави трябва да представят листчетата, които са им лепнати от останалите участници.

След представяне на резултатите на групата фасилитаторът отваря дискусия със следните насочващи въпроси:

- След това упражнение мислите ли, че вие имате стереотипи, различни от вашите култури?
- Във вашето ежедневие сблъсквате ли се с негативни предразсъдъци?
- Откривате ли около вас примери за дискриминация?
- Какъв според вас е пътят за преодоляването на негативните нагласи?

На база на проведената дискусия учителят извежда следните понятия: “етноцентризъм”, “стереотипи”, “предразсъдъци”, “дискриминация”.

Етноцентризъм: в социалните науки и антропологията е нагласа и тенденция да се прилагат рамките на собствената култура и етническа принадлежност за оценка на друга култура. Всяка адекватно функционираща култура разглежда собствените си културни практики в позитивни термини, често определяйки тези практики като единствено правилни. Етноцентризмът приема собствената култура като отправна точка при анализа на всичко останало, включително изучаването и анализа на други култури.

Стереотипи: представи и мнения, които са широко споделяни сред хората в дадена група. Стереотипите се формират от обобщаване – често твърде опростено – на един или повече отличителни белези на друга група от индивиди.

Стереотипите могат да бъдат както позитивни или неутрални, така и негативни. Макар че могат да бъдат полезни, стереотипите започват да нанасят вреда, когато се налагат сурово за отделни хора и се използват като мотив за по-различно отношение и поведение спрямо тях. Стереотипите са обобщения и няма как да бъдат верни за всеки отделен случай.

Предразсъдък: необоснована предубеденост, негативна нагласа на човека спрямо нещо. Той е прибързано създадено и често неаргументирано мнение. Предразсъдъкът, насочен към членовете на определена група или определени тип поведение, категория и пр., поражда отрицателни или неблагоприятни оценки за хората, принадлежащи към групата, без оглед на опита или фактите. Предубедените хора често проявяват неспособност при преработката на информация по отношение на обектите, към които са предубедени.

Дискриминация: уменията, способностите и обстоятелствата, в които се намира дадено лице не се преценяват спрямо конкретния човек, а вместо това към него/нея се проявяват отрицателни нагласи и базирани на стереотипи мнения, основаващи се на характерни за дадения индивид признаци, като раса, етническа принадлежност, религия или убеждения, пол, език, сексуална ориентация, увреждане, възраст или други особени признаци.

Продължителност: 30 мин.

Основна дейност 2

Извеждане на основни понятия - работа по групи

Обучителят разделя групата на 2 или 4 групи - В зависимост от големината на групата. И първа, и втора група имат 5 мин. на разположение, за да напишат отговора на въпроса "Какво е общността според вас?". Трета и четвърта имат 5 мин. на разположение, за да напишат отговора на въпроса "Какви са характеристиките, с които се определя една общност според вас?"

След като групите напишат своето разбиране за тези понятия, преминаваме към самото им извеждане. За целта първа и втора група работят заедно, както и трета и четвърта. Като вземат предвид изведените от тях определения и потърсят информация в интернет, трябва да напишат отговорите на два въпроса – какво е общност и какви са характеристиките, с които се определя една общност, като тези определения не трябва да са абсолютно приписани от интернет.

След това се прави представяне на резултатите.

Продължителност: 40 мин.

Основна дейност 3

Кой е медиаторът и какво представлява той?

Обучителят обяснява на групата, че ще му бъдат необходими доброволци за следващата дейност. Извежда избраните младежи настрани и ги разпределя за разиграване на два сюжета. Остава им 5 минути за подготовка. На останалите участници обяснява, че сега пред тях ще бъдат представени два сюжета, които са част от ежедневието в работата на младежките работници и медиатори.

Задача: Разиграйте следните сюжети с участието на всички посочени роли.

Сюжет: В края на работния ден получаваш телефонно обаждане от Стефан - младеж от ромски произход. По време на разговора става ясно, че бабата на Стефан не позволява той да пътува на следващия ден с група младежи и младежките работници за 3 дни. Целта на това пътуване е провеждането на изнесено обучение.

Задача: Разиграйте потенциален разговор с бабата на Стефан и участието на всички посочени роли.

Сюжет: Майката на Диана се казва Стефка. Тя и съпругът ѝ Асен живеят в село Конаре. Училището в селото е до 7-ми клас. Родителите не пускат Диана да запише 8 клас в града, учебната година е започнала и тя не ходи на училище. Младежки работник и медиатор отиват на терен в селото, разбират за случая и отиват да разговарят с родителите, за да ги убедят да пуснат Диана на училище.

Задача: Разиграйте потенциален разговор със семейството с участието на всички посочени роли.

Въпроси за рефлексия:

- Как се чувствахте по време на упражнението?
- Успяхте ли да стигнете до решение на този казус?

- Каква беше ролята на медиатора в този процес?
- Можете ли да си представите процеса без наличен медиатор в него и какъв би бил той според Вас?

След провеждане на дискусиата обучителят предава основната информация за ролята на медиатора:

- 1. Изпълнява ролята на посредник между две страни като взема под внимание основните принципи на медиацията;**
- 2. Може да има истинска медиация, когато и двете страни участват активно в процеса.** Посредничеството няма за цел медиатора сам да извърша поставените задачи и сам да постига целите на проекта /програма, дейност и др./, които са свързани с дадената малцинствена група;
- 3. Изпълнява своите функции във връзка с целите на проекта /програма, дейности/.** Това означава да не се заема с всички останали проблеми, пред които се изправят двете страни (етническа група или друг вид малцинство - институция, екип и пр.);

Продължителност: 45 мин.

Заключителна дейност

Рефлексия/обратна връзка: По преценка на фасилитатора, може да преминете към дискусия, като обсъдите обратната връзка на участниците;

Метод на пръстите на ръцете: на един лист очертайте вашата ръка. Всеки пръст отговаря на определен въпрос. Запишете своя отговор върху съответния пръст.

- Палец: Нещо, което ви хареса в модула;
- Показалец: Посочете поучителното в модула;
- Среден: част от модула, която трябва да се подобри;
- Безимен: Задача /идея, мисъл, мисия/, с която ще се обвържете след този модул;
- Кутре: Черешката на тортата в модула;

Продължителност: 20 мин.

Приложения:

Ролята на медиатора - Решаване на казуси

КАЗУС 1:

Стефан – Ти си младеж на 14 години от ромския квартал „Лозенец“. Родителите ти са разведени. Баща ти от години работи извън България и се връща лятото, за да те види. Имаш брат и сестра от втория брак на майка си, но не сте близки. Твоите интереси са готвене и плетене, защото баба ти държи да ѝ помагаш с домакинската работа. През последните две седмици си ходил с баба си на работа и си заделил пари за обучението от Младежкия център. Учиш в училището в квартала, а Младежкия център е най-новото ти откритие и възможност да създадеш нови приятели. Надяваш се младежите извън общността да те приемат.

Бабата на Стефан – Жена от ромски квартал на около 60 години. Живееш само с внука си. Пенсионер си, но работиш сезонно за обработка на орехи или друго каквото намериш. Познаваш порядките в квартала, дълги години живееш с тях. Натоварена си с отговорността, задълженията и работата покрай отглеждането на младо момче. Не позволяваш Стефан да пътува, защото не разполагаш с достатъчно пари. Боиш се да му позволиш да отсъства от дома за повече от ден. Основното ти притеснение е, че ще е с младежи извън квартала, които може да го набият, както вече се е случвало.

Младежки работник – Вглъбен в събирането на младежи за лагер и в организационни въпроси, свързани с транспорт, храна, фасилитиране на модули. Мотивирал си Стефан да се включи в изнесено обучение на младежкия център на тема „Човешки права“. Обучението ще се проведе в близко до града село и ще е страхотна възможност за създаване на приятелства.

Ромски медиатор – активно участващ с организационната дейност за изнесеното обучение като логистика и като фасилитатор. Мотивираш младежи за участие в обучението, като забелязваш, че Стефан търси възможност за нови приятелства и предлагаш на екипа да го включите в групата.

КАЗУС 2

Роля на Диана: Доста интелигентно дете, с живи очи. Може да говори добре български, но не пише граматически правилно. Все още няма ясна представа за живота извън селото, интересно ѝ е, но се страхува, тъй като родителите ѝ са я предупреждавали, че може да я отвлекат момчета и да я оженят.

Профил/Роля на Стефка: Стефка е без основно образование, завършила е 4 клас. Добра домакиня, освен Диана, има още 2 деца. Слуша за всички неща мъжа си и неговите родители. Страхува се за детето и не е склонна да пусне дъщеря си.

Профил/Роля на Асен: Асен е строителен работник, завършил е средно професионално техническо училище, специалност „Кофражист“. Работлив човек, но много строг. Сестра му е била отвлечена като малка от младежи в селото и е била оженена насила. Асен се страхува, че същото може да се случи с Диана и е категоричен, че няма да я пусне да учи в града.

Профил/Роля на медиатора и младежкия работник: За пръв път се виждате родителите, виждали сте Диана 2 пъти при посещения в местното училище. Разочаровани сте, че не е продължила да учи в 8 клас и имате за цел да убедите Стефка и Асен да я пуснат да учи в града.

3.3 Създаване на успешни инициативи заедно с младите представители на уязвими етнически общности

Изготвил: Геника Байчева

Цели на обучителната дейност:

Създаване на работна група, с участието на младежи от етнически уязвими групи и представители на мнозинството.

- 1) Създаване на работна атмосфера на взаимен обмен на идеи и знания. Разширяване на хоризонтите на участниците от всички групи.
- 2) Прототипиране на идеи и реализиране на дейности, които отговарят на нуждите, желанията и възможностите на общността, в която ще бъдат осъществени.
- 3) Въвличане на представители на местната общност при подготовката и реализацията на инициативите.
- 4) Създаване на инициативи, които да послужат като база за бъдещи устойчиви дейности в общността.
- 5) Насърчаване на лидерския потенциал на младежите-участници.

Необходими материали и приложения: На етап подготовка и прототипиране на идеи необходими материали: листове А4, моливи, флипчарт листове, маркери, малки листчета, тиксо, флумастери, малка топка, др.

Подробно описание на обучителната дейност:

Въвеждаща дейност

Седмица 1

- 1) Набиране на участници, мотивиране да се включат в групата.
- 2) Създаване на групова кохезия- дейности за опознаване, сработване на участниците и активиране на колективната им креативност.

Основна дейност

Седмица 2

- 3) Теоретичен модул „Дизайн, ориентиран към човека“. Представяне на принципите на дизайн мисленето.
- 4) Практически модул „Дизайн, ориентиран към човека“, част 1: Целеполагане и генериране на идеи, на базата на общностно картографиране (виж глава „Проучване, същност, специфики на работа на терен“).
- 5) Практически модул: “Дизайн, ориентиран към човека“, част 2: Създаване на протитип на общностни инициативи в няколко субгрупи (5-6 участника).
- 6) Презентиране на идеите на различните екипи, избор на инициативи, които да бъдат реализирани в общността.

Седмица 3

Подготовка на инициативите, набиране на съмишленици в общността (6 часа)

Седмица 4

Осъществяване на дейностите, обратна връзка, оптимизиране и дългосрочно планиране (6 часа)

Заклучителна дейност

Заклучително събитие по време на което да се представят резултатите.

МОДУЛ 4

СЪЗДАВАНЕ НА МЕДИЙНО СЪДЪРЖАНИЕ

- ПЛАНИРАНЕ НА КАМПАНИЯ
- СЪЗДАВАНЕ НА МЕДИЕН ПРОДУКТ

4.1 Планиране на кампания

Изготвил: Ведат Севинчер, Фондация "Норсенсус Медиафорум", Норвегия

Цели:

- Да умеят да идентифицират подходящата целева аудитория за своя кампания или медиен продукт и да изготвят медийното съдържание така, че да адресира нуждите на целевата група, и в същото време да постигнат целта си, свързана с гражданска ангажираност на аудиторията;
- Да придобият нужните знания и умения за това да планират по подходящ начин медийна кампания.

Необходими материали: флипчарт листове, листове А4, лепящи листчета, химикалки, маркери, лаптопи/ смартфони, мултимедия

Продължителност на обучителната дейност: 1 ч. 30 мин.

Подробно описание на обучителната дейност:

Въвеждаща дейност

Обучителят въвежда младите хора в обучителната цел: да разработят концепция за дизайна и кратък профил на проекта си, като поставя въпроса "Как можем да...?", който записва и на флипчарт лист за визуализация.

След това им представя петте фази на дизайн мисленето и им разяснява как този процес им помага да планират своя собствена медийна кампания (Приложение 1).

Основна дейност 1

Обучителят раздава на всички участници лепящи листчета (в три различни цвята) и обяснява, че ще трябва да напишат на тях своите отговори на следните въпроси:

- ЗАЩО искат да организират тази кампания (какъв е конкретният проблем, за който искат да повишат осведомеността чрез своя продукт)?

За да отговорят на този въпрос, младежите могат да започнат със "списък на бъговете" - да изредят всички проблеми, за които се сещат, по избрана от тях тема и тогава да изберат от списъка конкретния проблем, върху който ще работят.

- НА КОГО ще говорят с кампанията си (коя е целевата им аудитория)?
- КАКВО целят/ какви са конкретните цели на кампанията им (да образovat/ да мотивират/ да подтикнат към действие)?

След като отговорят на тези въпроси, учителят ги помолва да залепят листчета на три различни флипчарт листове, всеки от които кореспондира с някой от трите въпроса: "ЗАЩО?", "НА КОГО?" и "КАКВО?".

Обучителят инициира дискусия върху отговорите, дадени от младежите, и води групата към

един общ отговор на всеки от трите въпроса. Записва тези отговори на всеки от трите флипчарт листове.

Накрая помолва участниците да вземат тези отговори и да ги поставят на въпроса, с който започва модула - "Как можем да ..?".

Примерна формулировка на такъв въпрос: "Как можем да повишим осведомеността на нашите приятели и познати на 20/30-годишна възраст (НА КОГО) за политиката на рециклиране (КАКВО), за да могат да я прилагат в общността ни (ЗАЩО)?".

Обучителят записва въпроса на флипчарт листове, който използва за стъпка 1.

Основна дейност 2

Младежите тестват варианта на въпроса "Как можем да...", който са формулирали. Обучителят ги разделя на три-четири групи и дава 5 минути на всяка от групите да предложи поне пет идеи за свой отговор на въпроса. Решенията, които групите предлагат, няма нужда да се обсъждат, тъй като това е само тест дали въпросът е добре формулиран - дали е едновременно достатъчно общ и достатъчно конкретен. Ако всички групи успеят да надхвърлят достатъчно възможни отговори на въпроса, значи рамката на дизайна е достатъчно добра, за да започне процеса на дизайн мисленето.

Основна дейност 3

Обучителят отново раздава на участниците лепящи листчета и ги моли да прегледат отново това, което са писали като отговори на трите въпроса (Защо, Кого и Какво) и да запишат какви са ограниченията, какъв е контекстът и кои са релевантните заинтересовани страни, които трябва да имат предвид преди да започне процеса на дизайн мисленето.

Заключителна дейност

Накрая цялата група от младежи преглежда въпроса "Как можем да...?", който остава на флипчарт листове, за да бъде видим през целия процес на дизайн мисленето.

Обучителят може да създаде "платно на проекта", което може да бъде както онлайн, така и офлайн и да добавя към него информация по време на фазите на проекта- като дизайн на проекта, основна целева аудитория, нужди, идеи за прототип на кампанията, обратна връзка по прототипа и др.

Примерни последващи инициативи: Този модул може да бъде последван от по-практична сесия за медийна продукция по тема, която младежите си изберат.

Приложение 1

Разбиране на Дизайн мисленето

Дизайн мисленето е надграждащ процес, фокусиран върху емпатията, сътрудничеството, експериментирането и непрестанното подобряване. То насърчава екипите да посрещат предизвикателствата с отворено мислене, да се справят със затрудненията и да гледат на грешките си като на възможности за развитие. Методологията на дизайн мисленето обикновено включва пет фази (стъпки):

Съпричастност: На тази фаза създателите на медийно съдържание се потапят в света на своята целева аудитория. Чрез разбиране на потребностите, стремежите и болките ѝ, създателите могат да родят ценни идеи и да идентифицират възможностите на иновации.

Дефиниране: След като групата е постигнала по-дълбоко разбиране за целевата си аудитория, тя може да дефинира основния проблем, който би искала да разреши. Това включва синтез на събраната информация и рамкиране на предизвикателството по начин, който ще задава посоката на творческия процес.

Идеи: Тази фаза е свързана с генериране на идеи. Групите правят “мозъчна атака”, изпробват различни възможности и мислят без ограничения. Дизайн мисленето насърчава потискане на оценъчния подход, позволявайки да възникнат свободно много идеи.

Прототип: Авторите на продукта създават материални репрезентации на идеите си като скици, сценарии и прототипи, в които още няма детайли. Ползват тези прототипи, за да получат обратна връзка, да подобрят концепцията си и да тестват предположенията си, преди да вложат повече ресурси в проекта си.

Тестване: На тази финална фаза, създателите на медийно съдържание оценяват доколко е успешен продуктът им сред целевата му аудитория. Събира се обратна връзка, изводите от нея се ползват за по-нататъшно подобряване на съдържанието. Този процес продължава, докато не се постигне оптимално решение.

Приложение 2

Прилагане на Дизайн мисленето в медийната продукция

Подход, ориентиран към целевата аудитория: Дизайн мисленето поставя целевата аудитория в основата на творческия процес. Чрез разбиране на нейните нужди, желаня и предпочитания, създателите на медиен продукт могат да създадат съдържание, което да резонира добре със зрителите и да ги ангажира максимално на едно по-дълбоко ниво. Техники за изграждане на съпричастност, като интервюта на потребители, анкети и наблюдения, помагат да се направят ценни изводи, които да помогнат при разработването на съдържанието.

Интердисциплинарно сътрудничество: Създаването на медийна продукция често се осъществява от екипи, включващи хора с различна експертиза - сценаристи, режисьори, дизайнери, кинематографисти, монтажисти. Дизайн мисленето препоръчва интердисциплинарното сътрудничество, насърчавайки създаването на среда, в която различните професионалисти могат да споделят специфичните си гледни точки, да творят заедно и да развиват екипното си мислене. Този подход на сътрудничество води до по-богати и иновативни идеи и решения.

Непрестанно подобряване: Дизайн мисленето отчита това, че творческия процес е динамичен. Чрез експериментиране и непрестанно усъвършенстване медийните професионалисти могат непрекъснато да подобряват съдържанието си и да го адаптират към обратната връзка, която получават от аудиторията си. Създаването на прототипи и тестването им в по-ранните етапи дава възможност на екипите да идентифицират потенциални проблеми, да усъвършенстват концепцията си и да проверят предположенията си преди да вложат по-значително време и ресурси в проекта си.

Оползотворяване на грешките: В дизайн мисленето грешката не се смята за крайна точка, а за стъпка към успеха. Чрез създаване на свободно пространство за експериментиране и учене, медийните професионалисти могат да поемат преценени рискове, да отправят предизвикателство към установените конвенции и да откриват нови творчески територии. Този начин на мислене насърчава гъвкавостта, адаптивността и осъществяването на иновативни идеи.

4.2 Създаване на медиен продукт

Изготвил: Ведат Севинчер, Фондация “Норсенсус Медиафорум”, Норвегия

Цели:

- Да научат как да създават истории целенасочено.
- Да придобият знания и умения за създаване на история и планиране на история с фокус върху застъпничеството.
- Да подготвят смислени кампании и релевантни истории за целевата аудитория и за каузата, която желаят да промотират.

Необходими материали: Флипчарт листове, химикалки/моливи, мултимедия (за показване на примерни видеа), мобилни телефони с интернет връзка, за да ползват платформата civicengagers.org

Продължителност на обучителната дейност: 1 ч. 30 мин.

Подробно описание на обучителната дейност:

Въвеждаща дейност

1. Обучителят пита участниците как те самите създават медийно съдържание (напр. в социалните мрежи) и какви инструменти и стратегии използват за това (в случай, че използват такива), когато избират темата или инструмента си.
2. (По желание) Обучителят представя на младежите платформата <https://civicengagers.org/creator-studio> и ги приканва да разгледат интерактивните инструменти за създаване на истории в нея.

Основна дейност 1

Обучителят представя на младежите “платно на историята” (Приложение 1) и обяснява как и защо те могат да създава истории с цел.

След това разделя младежите на три или четири групи според броя на участниците. Показва им следните две видеа (или други три видеоклипа от кампании по свой избор):

<https://www.youtube.com/watch?v=3ilkOi3srLo>

https://www.youtube.com/watch?v=xbqA6o8_WC0

Приканва ги да обсъдят в групите си и да попълнят “платното на историята” за всяка една от видео кампаниите, като се водят от въпроси, зададени на това “платно”. Примерни въпроси: “Каква мислите, че е целта на това видео?”, “Каква е целевата аудитория на това видео” и т. н. После помолва всяка група да представи отговорите си на останалите.

Основна дейност 2

Обучителят обяснява, че младежите ще продължат работа в същите групи, в които вече са се разпределили. След това им дава примерни теми за медийни кампании като видео кампания за ранната бременност сред тийнейджърите, фотоистория за младежката безработица в Пловдив, интерактивна видео кампания за проблемите на рециклирането в Пловдив. Може също и да им даде свобода да си изберат своя собствена тема. След като всяка група си избере тема, учителят помолва участниците да обсъдят помежду си и да попълнят своето “платно на историята”.

Когато всички групи са готови, приканва всяка от тях да представи своето “платно на историята” на поне още една друга група, за да получи обратна връзка от нея.

Основна дейност 3

След като премине сесията по обратната връзка, учителят помолва младежите да изготвят своя собствена кампания според плана, който са изработили в “платното на историята”.

Когато всички групи са готови, всяка от тях представя своята продукция на всички останали.

Заклучителна дейност

Обучителят също дава кратка обратна връзка на всяка от групите и обобщава наученото, посочвайки за илюстрация добри примери от създаденото от младежите.

Примерни последващи инициативи: Може да се организира премиерна прожекция на всички медийни продукти, разработени от младежите.

Приложение 1. „Платно на историята“ за дигитална кампания

Полезен инструмент, който можете да ползвате, за да планирате своя кампания е “Платното на историята”, разработено от Digital Storytellers (“Дигитални разказвачи на истории”), достъпно на следния линк: <https://www.digitalstorytellers.com.au/the-story-canvas/>.

Както може би вече знаете, застъпническите кампании са насочени към повишаване на осведомеността в обществото и мотивиране на хората да се ангажират или да действат по определена тема, свързана с конкретен обществен, граждански, политически или икономически проблем. Затова всяка форма на социален маркетинг или медийна кампания, която планирате, ще служи на поне една от тези цели:

- Да повиши осведомеността на конкретна целева група по конкретен проблем;
- Да мотивира конкретна целева група да се ангажира с конкретен проблем;
- Да мотивира конкретна целева група да действа в конкретна посока за разрешаване на конкретен проблем.

Можете да прочетете повече за “платното” на линка, който посочихме по-горе. Тук също можете да намерите обобщение на основните стъпки (и тяхната последователност) и въпросите, които да използвате, за да попълните “платното” за вашата комуникационна или застъпническа кампания, според целта, която сте си поставили - да повишите осведомеността, да ангажирате хората или да ги мотивирате да действат.

ЦЕЛ: Защо има нужда да се разкаже тази история? Защо хората да се интересуват от вашата кампания?				
3. Аудитория <i>Първична целева група</i> – предприема действие <i>Вторична целева група</i> – чува историята ви. - Профил - Реакция (емоции) - Въздействие	5. Ключови послания Три неща, които искате целевата ви аудитория да запомни относно проблема, решението му и защо сега?	9. История Концепция Структура Тип история (разясняваща, визия, лична история и др.)	4. Хора и места Кой и къде? <i>Хора</i> – релевантни за вас и за целевата аудитория; как ще ги достигнете? <i>Места</i> – релевантни за хората, за историята, за “предизвикателството”, което хората трябва да приемат	8. Кампания Как ще разпространит е историята си? Разработете това <i>преди</i> самата история. - Канали за разпространение (онлайн/офлайн). - Канали за промотиране channels. - Подкрепящи - Партньори/партньорства - Най-важни моменти от кампанията
6. Призив за действие Какво искате да направят представителите на целевата ви аудитория? Напр.: да споделят посланието с други хора, да предизвикат себе си, да подпишат петиция, да протестираат и др.	7. Стил и тон Визия и чувство Свързани с емоциите/реакциите, които искате да провокирате Цветове, музика, език, време на деня, шрифт, темпо на историята и др.	1. Резултати повишаване на осведомеността, промяна на възприятията, промяна на политиката и др.	2. Индикатори (SMART)	

МОДУЛ 5

ОНЛАЙН БЕЗОПАСНОСТ

- ВИКТОРИНА С ВЪПРОСИ
(ДЕЙНОСТТА Е ПО МОТИВИ ОТ ПРОГРАМА
„КИБЕРСКАУТ“ НА НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР
ЗА БЕЗОПАСЕН ИНТЕРНЕТ)

Цели:

- Младежите да прилагат два основни начина за предпазване от вируси и зловреден софтуер.
- Младежите да прилагат четири начина за проверка на това дали някой, с когото са се запознали онлайн, е този, за когото се представя.
- Участниците да прилагат два основни начина за реакция в случай, че непознат онлайн не е този, за когото се представя или осъществява онлайн тормоз над тях.
- Младежите да прилагат поне две стратегии за постигане на общо решение в рамките на екипна работа.

Необходими материали: флипчарт листа, флипчарт стойка, маркери, лепящи се листчета, химикалки, мултимедия, компютър, предварително подготвен Powerpoint файл с презентация с въпросите и отговорите на викторината (Приложение 1 или онлайн https://docs.google.com/presentation/d/1f8yTOpV71wsZbCnv3BLTadSBfbgLsrDd3o_OiRxWsrO/edit#slide=id.p1).

Продължителност на обучителната дейност: 1 ч. 30 мин.

Подробно описание на обучителната дейност:

Въвеждаща дейност

Обучителят въвежда темата като пояснява, че след като младежите ще промотират каузите си в интернет и ще създават онлайн съдържание, добре е да са запознати с основни принципи на онлайн безопасността, тъй като дигиталната среда крие и различни рискове. Тези рискове са не само технически, но и свързани с интернет като социална и информационна среда.

Раздава на всеки участник по едно лепящо се листче. Дава инструкции всеки да напише по един онлайн риск, за който се сеща, независимо дали става дума за проблем в интернет, който се е случил на самия него или за казус, на който е бил свидетел или за който само е чувал. След като всеки запише на листчето предложението си, става и го залепя сам на празен флипчарт лист.

Докато участниците залепват листчетата си на листа, обучителят ги групира по категории, тъй като най-вероятно повече участници са посочили един и същ риск или различни варианти на един и същ онлайн проблем, оставяйки пространствено разстояние между всяка от тях, за да се отличават визуално тези категории една от друга. Когато приключи, обръща внимание на участниците, че е подредил по определен начин листчетата им и ги пита защо според тях е направил това. Очаква се участниците бързо да се досетят, че ги групирал по категории. Тогава обучителят ги пита коя според тях е категорията с най-много

листчета. Ако познаят, потвърждава, ако не – информира ги кой риск е посочен от най-много от тях. След това ги пита дали имат предложения как биха могли да реагират в случай, че им се случи въпросният проблем. Всеки може да дава предложение, с вдигане на ръка. Водещият посочва кой да говори и обсъжда с групата предложенията, които се дават.

След това по същия начин се обсъжда всяка една от групите листчета, като се започва от следващата група с най-много листчета и се стига до тази с най-малък брой такива.

Продължителност: 20 мин.

Основна дейност

Обучителят разделя групата на няколко по-малки групи (пет или шест). Добре е да размести участниците, които е вероятно да са седнали близо до хората, с които са най-добри приятели или се познават най-добре, така че да им даде възможност да работят в екип с хора, които познават по-малко и така да развиват по-високо ниво на екипните си умения. Това може да стане например, като всеки от участниците каже поред число от едно до пет (или шест) и след това, всички, на които се е паднало числото “едно” да са първа група, тези с “две” – втора и т. н.

След това учителят обяснява, че всички групи ще се включат като отделни отбори във викторина с въпроси, свързани с онлайн безопасността. Ако участниците искат, може да измислят и имена на отборите си. Всяка група по ред ще получи въпрос с четири възможни опции за отговор, които ще се прожектират чрез мултимедията на стената, така че всички групи да могат да ги виждат. Всеки верен отговор ще носи на отбора, който го е дал, по една точка. Ако групата даде грешен отговор, следващата поред група ще получи правото да даде отговор на същия въпрос, като ще бъде улеснена от това, че една от опциите за отговор, вече е била елиминирана от сгрешилия отбор. По този начин останалите групи, които не са на ред, ще бъдат допълнително мотивирани да следят въпросите и отговорите на групата, която е на ход, тъй като евентуално биха могли да им „вземат“ точката. Обучителят подчертава, че на всеки въпрос се търси отговор на цялата група, а не на някой от нейните членове и ако има разногласия в групата, тя трябва да намери начин да постигне съгласие върху един общ отговор.

Преди да започне да показва и изчита въпросите и възможните отговори (Приложение 1) чрез мултимедията, учителят записва номера или заглавието на всеки отбор на флипчарт лист, за да може да изписва под него точките, които всяка група ще получава.

След това започва да показва слайдовете с въпросите и опциите за отговор един по един, изчита ги, като посочва коя група е на ред да отговаря. Ако е нужно, припомня, че се търси общ отговор на групата и насърчава участниците да обсъдят в групата си отговора, преди да го дадат. Остава ги сами да намерят начин да постигнат съгласие – дали с дискусия в групата или чрез гласуване, в случай че след обсъждането продължава да има различни мнения. Не приема отговор, преди да се увери, че това е отговор на цялата група. След като групата даде отговор, обявява дали той е верен и, ако е, записва точка на отбора, отговорил вярно (ако е верен, това се вижда на следващия слайд, ако не е, не сменя слайда). Ако групата е отговорила вярно, поощрява останалите участници да й ръкопляскат, като и сам го прави. Създава приповдигнато игрово настроение и усещане за значимост на състезанието. Независимо дали съответната група е дала верен отговор или грешен,

обсъжда първо с младежите от групата, а после и с останалите участници, защо този отговор е правилен или не е.

Въпросите във викторината (Приложение 1) са разделени тематично на две части. Първо са дадени въпроси, свързани с основни технически рискове - вируси, зловреден софтуер (слайдове 2-7), а после следват въпросите, свързани с общуването с други хора в интернет – контакт със злонамерен непознат и онлайн тормоз (слайдове 8-18). След някои въпроси следват слайдове с обяснения, в които се демонстрира възможното решение на проблема – напр. как се сканира за вируси (слайд 5) или как се търси идентичността на непознатия по име (слайд 10), имейл (слайд 12) или снимка (слайд 14). Представя се и приложението WOT – Web of Trust (Приложение 1; слайдове 6 и 7), което дава индикация дали даден уебсайт е безопасен или рисков. Обучителят насочва с въпроси участниците да се сетят какво показва всеки от цветовете, с които програмата дава индикация за съответния уебсайт (зелено – безопасен сайт, червено – рисков, жълто – сайт, с който да внимаваме, бяло – няма данни). Пита ги как приложението „знае“ кои сайтове са безопасни или рискови като ги насочва да се сетят, че то разчита на отзиви на потребители (прави връзка и със заглавието на приложението – Web of Trust – “Мрежа на доверието”). Последният въпрос (слайд 16) е посветен на това как може да се реагира в случай на проблем с други хора онлайн. Верният отговор е “докладване и блокиране” на потребителят, който ни притеснява или тормози. Обучителят задава насочващи въпроси за това къде може да стане това докладване и блокиране (в самата платформа), а също и че е нужно да се осигури доказателство - да се направи скрийншот на разговора. Обяснява, че също може да се подаде сигнал на сайта на Центъра за безопасен интернет safenet.bg или човек да се свърже за съвет с консултант чрез чат-модула на същия сайт или на телефон 124 113. Показва и къде се намират иконите за подаване на сигнал и чат на сайта на Центъра (Слайд 18 от Приложение 1).

Верни отговори на викторината:

Слайд 2 - В; Слайд 3 - Б; Слайд 4 - А; Слайд 9 - А; Слайд 11 - Б; Слайд 13 - В;

Слайд 15 - А (тук обучителят пита участниците в групата, дала верен отговор, дали могат да дадат пример за такъв въпрос и отговорът/ите им се дискутира/т от цялата група).

Слайд 16 - В.

Продължителност: 50 мин.

Заключителна дейност

Обучителят задава насочващи въпроси за обобщение на наученото чрез викторината. Напр. „Кои бяха основните технически проблеми в интернет?“, „Как можем да се предпазим от тях?“, „Какви други проблеми в интернет можем да срещнем?“, „Как да разпознаем дали някой, с когото сме се запознали онлайн, е този за когото се представя?“, „Какво да направим, ако някой, с когото сме се запознали онлайн, не е този, за когото се представя и/или е злонамерен?“

Инициира и кратка рефлексия върху груповата работа на младежите като задава насочващи въпроси като: „Добре ли се справи вашата група?“, „Ако да, защо?“, „Ако не, защо?“, „Имахте ли разногласия в групата?“, „Как процедирахте в случай, че имахте такива разногласия?“, „Това сработи ли?“, „Какви други начини можем да приложим, за да постигнем общо решение, в случай, че в групата има различни мнения?“

Продължителност: 20 мин.

Слайд 1.

safenet.bg

Онлайн рискове и отговорно поведение

ARCFUND

Слайд 2.

safenet.bg

Какво е компютърен вирус?

- А. Лош сайт
- Б. Опасен файл
- В. Зловредна програма
- Г. Компютърна грешка

Слайд 3.

safenet.bg

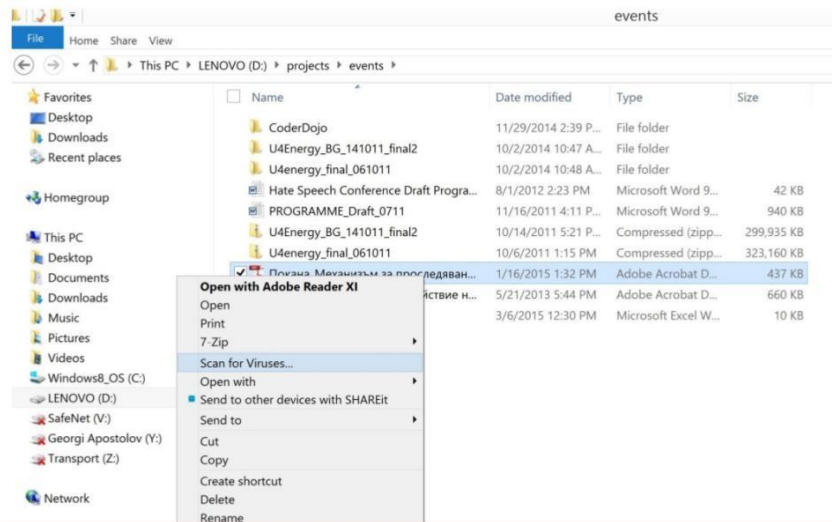
Какво може да спре вирусите?

- А. Липсата на интернет
- Б. Антивирусна програма
- В. Компютърен специалист
- Г. Проверка в Гугъл

Как аз да не вкарам вирус?

- A.** Сканирам всеки нов файл
- B.** Изключвам интернета
- B.** Излизам от подозрителен сайт
- Г.** Рестартирам компютъра

Подбор и проверка на сайтовете с WOT

www.mywot.com

Предпазване с WOT

Download Start.bg - сваляне на: програми, музика, игри ...
download.start.bg/ ▾
Сваляне (download) на програми, музика, игри, филми, софтуер, mp3, P2P, FTP, Даунлоуд от фри сървъри и торенти (torrents), free server, free ...

Безплатно сваляне на игри за лаптоп - Zaigravka.BG®
zaigravka.bg/tag-bezplatno-svalyane-na-igri-za-laptop.php ▾
Описание: Вашата мисия в играта Улични Банди в Ню Йорк е да прочистите улиците на големия град от върлуващите банди. Бийте се и стреляйте по ...

1.тук ще намерите най добрите игри за теглене и без ...
largeim.alte.bg/ ▾
1.тук ще намерите най добрите игри за теглене и без регистрация на Games/PC RIP. 2.както се иска от вас да си инсталирате BitTorrent или uTorrent ...

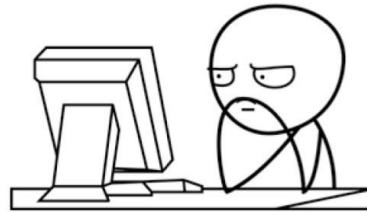
Компютърни игри - Топ 10 най-добрият софтуер за 2015 г
bg.downloadastro.com/windows-компютърни_игри/ ▾
Вземете най-добрия безплатен софтуер за Вашия компютър. Добри и препоръчителни програми за всички видове, безплатен Компютърни игри от ...

Момент!

sa fenet.bg

Опасностите в интернет не са само и единствено технически!

Голяма част от тях идват от контакта ни с другите хора.

Как мога да проверя дали нов приятел онлайн е този, за когото се представя?
- в.1

- А. Проверявам името му в Гугъл
- Б. Питам го как са му трите имена
- В. Питам го къде живее
- Г. Питам кои са родителите му

sa fenet.bg

Слайд 10.

The screenshot shows a Google search for 'георги апостолов'. The search bar contains the text 'георги апостолов'. Below the search bar, there are tabs for 'Всичко', 'Изображения', 'Видеоклипове', 'Карты', 'Новини', 'Още', and 'Инструменти за търсене'. The search results show several entries, including Wikipedia articles and a Facebook profile. On the right side, there is a 'Моят профил' (My Profile) card for 'Георги Апостолов' with a profile picture and some biographical information.

Слайд 11.

Как мога да проверя дали нов приятел онлайн е този, за когото се представя? - в.2

- A. Гледам какви снимки си е публикувал
- B. Проверявам имейла му в търсачка
- B. Питам приятелите си дали някой го познава
- G. Искам да ми каже истината

sqfenet.bg

Слайд 12.

The screenshot shows a Google search for 'georgi.apostolov@online.bg'. The search bar contains the text 'georgi.apostolov@online.bg'. Below the search bar, there are tabs for 'Всичко', 'Изображения', 'Видеоклипове', 'Карты', 'Новини', 'Още', and 'Инструменти за търсене'. The search results show several entries, including 'ARC Fund: Georgi Apostolov', 'Георги Апостолов за онлайн сигурността на децата ... - NewTrend.bg', 'Георги Апостолов за онлайн сигурността на децата ни - DigitalKidZ', 'За нас - SafeNet', 'Георги Апостолов: Онлайн тормозът води до тежки ... - Teacher.bg', and 'Георги Апостолов, Център за безопасен интернет ... - Dnevnik.bg'.

Слайд 13.

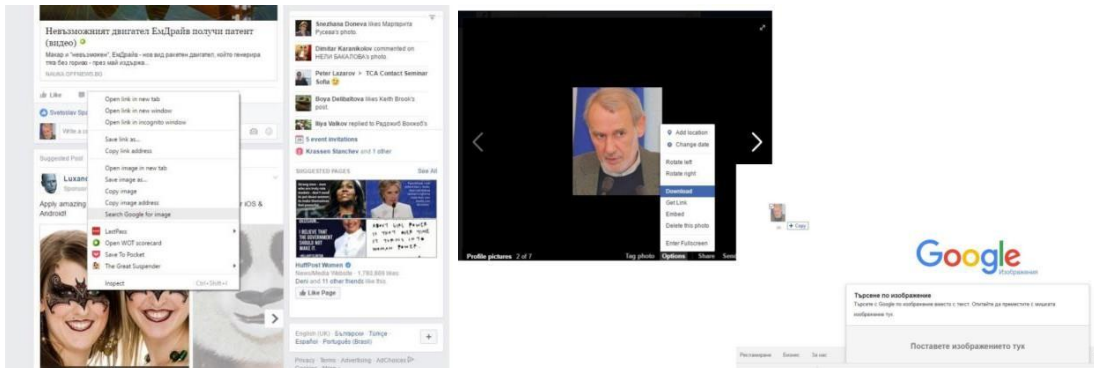
Как мога да проверя дали нов приятел онлайн е този, за когото се представя?
- в.3

- A. Питам как е облечен
- B. Питам какви игри предпочита
- V. Проверявам негова снимка в Гугъл
- Г. Питам дали иска да срещнем

safenet.bg

Слайд 14.

Слайд 15.

Как мога да проверя дали нов приятел онлайн е този, за когото се представя?
- в.4

- A. Задавам въпрос, на който би трябвало да знае отговора
- B. Проверявам кои са му приятели
- V. Проверявам дали пише с грешки
- Г. Питам защо иска да сме приятели

safenet.bg

Слайд 16.

Докладване и блокиране на потребител

- Нежелан контакт;
- Тормоз – обиди, клевети, заплахи;
- Хора, за които се съмняваме, че се представят за други хора или че се опитват да ни подмамят;
- Хора, които искат: да се снимаме и да изпращаме снимки; да си говорим по уеб-камера; питат прекалено лична информация

Слайд 17.

Докладвам на:

safenet.bg

- В самия сайт (лично или социално докладване)
- Консултант на www.safenet.bg или на телефон 124 123
- Подавам сигнал на www.safenet.bg

Слайд 18.

The screenshot shows the homepage of safenet.bg. At the top, there is a navigation menu with links for 'НАМАКО', 'ЗА НАС', 'ОПАСНОСТИ', 'ОБУЧЕНИЯ', 'МАТЕРИАЛИ', 'НОВИНИ', and 'ИНВЕСТИЦИИ'. Below the menu is a main banner with the text: 'традиционният център за безопасен интернет работи за повишаване на дигиталната грамотност на децата и младите хора. Насърчаваме позитивната, безопасна и отговорна употреба на интернет и мобилните технологии от 2005 г.' and 'Посетете ни и във facebook и YouTube'. Below the banner are four service icons: 1. 'ОПАСНОСТИ' (Warning icon) with text: 'Информирайте се за най-често срещаните и използваните се онлайн опасности за деца и млади хора и как те могат да бъдат предотвратени.' 2. 'ОБУЧЕНИЯ' (Books icon) with text: 'Викте какви обучения за деца, млади, родители, учители предлагат нашите експерти, изберете подходящо за Вас и се свържете с нас по имейл.' 3. 'ЗА СЪВЕТ' (Speech bubbles icon) with text: 'Потърсете съвет за онлайн-сигурността на децата и младите хора на тел. 124 123 или чрез чат-модула долу вдясно на страницата.' 4. 'ПОДАЙ СИГНАЛ' (Red X icon) with text: 'Подайте сигнал за онлайн съдържание или поведение, което смятате за невярно или вредно за децата и младите хора.'

МОДУЛ 6

КАРИЕРНО ОРИЕНТИРАНЕ

- ШО Е ТО АВТОБИОГРАФИЯ И КАК ДА Я СЪЗДАДЕМ
- ДВЕТЕ СТРАНИ НА ИНТЕРВЮТО
- ЛИЧНОСТЕН И КАРИЕРЕН ПРОФИЛ

6.1 Що е то автобиография и как да я създадем?

Изготвил: Жулиета Иванова, Младежки център Бургас

Цели:

- Участниците да придобият по-добро разбиране за основите на написване на професионална автобиография. Важно е участниците да умеят да забелязват и извличат различни аспекти от личността си и опита си до момента и да ги пишат в автобиографията си под формата на умения и компетенции, така че да са релевантни за желаната позиция.
- След края на дейността, участниците да имат една по-добра представа за това как се пише автобиография. Да имат завършен продукт от дейността.

Необходими материали и приложения: Цветни листове А4, химикали, флумастери, лепило, тиксо, бланки за всяка група с профил на кандидата и обява за работа, флипчарт за всяка група, Профил на Иван (Приложение 1).

Продължителност на обучителната дейност: 1 ч. 30 мин.

Подробно описание на обучителния модул:

Въвеждаща дейност

Обучителят въвежда участниците в темата чрез „мозъчна атака“ на въпроса: “Какви са основните части на автобиографията?”.

Записва предложенията на участниците на дъската. След това започва дискусия, в която се обсъжда съдържанието на всяка част от автобиографията и каква информация дава тя на четящия.

Обучителят обвързва автобиографията с цялостния цикъл на кандидатстване и със следващата стъпка, която е интервюто за работа. Информира участниците относно най-често срещаните въпроси, които могат да им зададат и съответно как да се подготвят за тях. Отваря дискусия относно облеклото и поведението по време на интервю.

Насоки за учителя:

- Запознай се предварително с темата и виж какви видове автобиографии съществуват.
- Обясни на участниците, че написването на автобиография не е еднократна задача, а повтарящ се процес при кандидатстване за нова позиция.
- Предупреди участниците да не пишат неверни или полу верни неща в CV, защото това може да има последствия при интервюто, или след това в самата работа.
- Запознай се с темата интервю за работа – поведение, облекло и подготовка.
- Най-често срещани въпроси на интервю са:
 1. Разкажете нещо за себе си/за своя професионален опит до момента.
 2. Избройте някои от силните си страни.
 3. Кой са слабите ви страни?
 4. Разкажете за вашите постижения/успехи .

5. Защо мислите, че сте подходящ за позицията?/ Защо решихте да кандидатствате за тази позиция?
6. Защо се раздели със стария си работодател?
7. Какво знаете за нашата компания?
8. Имате ли въпроси за нас?

Продължителност: 30 мин.

Основна дейност

Разделя участниците на 5 групи и всяка група получава работен лист с профил на Иван (Приложение 1) и обява за работа (Приложение 2). Целта е всеки екип да състави автобиография на Иван по неговия профил, спрямо обявата, за която иска да кандидатства. Обяснява на участниците, че всички екипи работят по една и съща задача и въпросът тук е да отсеят ненужната информация от нужната и да сложат в автобиографията само уменията, важни за позицията.

Автобиографията трябва да бъде изработена на флипчарт и да е възможно най-креативна. Тъй като всички групи работят над един и същ профил, трябва крайният им продукт да съдържа нещо, което го няма в другите – нещо оригинално и различно, като не се пренебрегва професионалната структура на една автобиография.

Насоки за учителя: Окуражете участниците да използват интернет за идеи как да изглежда автобиографията и какви компоненти да съдържа.

Всички екипи имат 3 минути да презентират автобиографията на Иван.

Продължителност: 40 мин.

Заклучителна дейност

Рефлексия:

Насочва вниманието на участниците към следните аспекти:

1. Какво се случи, какво трябваше да направим, каква беше задачата?
2. Как беше за мен изживяването, какво почувствах, имаше ли трудности в работата с другите?
3. Какво научих, какво ми беше най-полезно?

Продължителност: 15 мин.

Приложение 1

Иван е на 24 години. Той живее в Бургас с приятелката си в малък апартамент с хубава гледка. В момента работи като преводач с английски към туристическа агенция. В свободното си време Иван обича да снима, има и интерес и към правенето и обработката на видеа. Дори, с приятелката му си имат канал в YouTube, където правят влогове на пътуванията си по света и в страната. Иван също така обича да участва в проекти на Еразъм+ (бил е на 3 такива), защото развиват уменията си за комуникация и разширяват културните си знания за други страни.

Той е завършил Математическата природозащитна гимназия. Най-добър е бил по английски и история. Бил е доста популярен в гимназията и е имал много приятели. Иван завършва бакалавър Английска филология в София, а докато следва (2 години) работи като Консултант клиентско обслужване с английски език в голяма компания за онлайн плащания. Там се запознава и с партньорката си Лусия, която е испанка. Благодарение на нея, той се влюбва в испанския език и започва да го учи с нейна помощ. Засега граматиката му куца, но пък говори свободно на общи теми.

Първата му работа е била като сервитьор в Слънчев бряг и в продължение на 3 лета от 11 клас е работил само това. Справял се е отлично на нея, защото винаги имал много енергия, широка усмивка и добро отношение към клиентите.

Иван предпочита да бъде по-активен в работата си, да има много задачи всеки ден, да бъде продуктивен. Няма проблем и с нощни смени, защото така или иначе си ляга късно. Той е много социален по природа, винаги разговаря с колеги по време на работа и им разказва вицове. Заради това, понякога не свършва навреме задачите си и трябва да остане след работа да доработи. Има око към детайла и харесва прецизността.

Иван обаче вече не е доволен от работата си, тъй като заплатата е ниска, а той иска да създаде семейство с приятелката си, тоест разходите му ще се покачат още повече.

И така, преди няколко дни, Лусия му показва обява на любимия му ютубър, който търси да наеме монтажист за видеата му (обработка на youtube видеа). Помогни на Иван да напише CV-то си!

Приложение 2

ОБЯВА ЗА РАБОТА

Монтажист на Youtube видеа

Търся ентузиазизиран човек, с чувство за хумор и добри умения в редактирането и обработката на видеа. Предимство е, ако харесвате видеата ми.

Ето и основните отговорности на работата:

- Редактиране и обработка на видеа за Youtube
- Изготвяне на кратки клипове (тийзъри) за социалните мрежи
- Комуникация с мен за обсъждане на концепцията на видеото

Работата е за теб, ако:

- Владееш английски език на отлично ниво
- Имаш опит в редактирането и обработка на видеа
- Имаш око към детайла и си прецизен в работата си
- Се справяш добре в стресови ситуации

Заплата: 2000 лева/месец + допълнително здравно осигуряване и Мултиспорт карта

6.2 Двете страни на интервюто

Изготвил: Жулиета Иванова, Младежки център Бургас

Цели на обучителната дейност:

- Да се преживее ролята на интервюиращи и интервюирани през симулационна игра на роли
- Да се направи връзка с предишната дейност чрез самостоятелно написване на автобиография за конкретна позиция
- Да отговорим на въпросите: „Какво да бъде поведението и облеклото ми по време на интервю?“; „Как да се подготвя за интервю?“ и „Какво ще ме пита интервюиращият?“
- Придобиване на повече увереност по време на интервю; получаване на яснота относно подготовката преди интервю и готов продукт (изготвено CV) в края на дейността.

Необходими материали и приложения: Бланки с работни характеристики (Приложение 2), листове А4, флипчарта от миналата дейност (с компонентите на CV), химикали/флумастери, маси и столове (за интервютата), трудови характеристики (Приложение 2).

Предварителна подготовка: Подреждаме 5/6 маси на един ред и слагаме по една обява за работа на всяка маса. Обявите за работа могат да варират на брой, спрямо големината на групата.

Продължителност на обучителната дейност: 1 ч .30 мин.

Подробно описание на обучителния модул:

Въвеждаща дейност

Въвежда участниците в дейността чрез история. Кани ги да си представят, че са участници в кариерна борса. Някои от тях ще са безработни, търсеци си работа, а някои – работодатели, търсеци служители за различни позиции. Няколко кандидата ще се борят за 1 позиция и ще трябва да напишат автобиография за желаната работа и да преминават кратко интервю.

Основна дейност

За целта, разделя участниците на интервюиращи и кандидат-служители по следния начин: даваме няколко минути да се разходят около масите и да си харесат позиция. Избират позицията чрез заставане до съответната маса. Накрая трябва да имаме равен брой участници на маса (доколкото броят им позволява). Помежду си се разбират кой да бъде интервюиращ и кой кандидат. Накрая трябва да имаме равен брой участници от всяка роля (интервюиращи и кандидати) – 10 мин.

Инструкции за участниците: Кандидат-служителите трябва да напишат своята автобиография (CV), така че да отговаря на позицията, която са избрали, и получават насоки как да се държат на интервю от фасилитатора. Интервюиращите се събират с другия фасилитатор и получават последващи разяснения и насоки, относно воденето на интервю (30 минути за работа и подготовка).

НАСОКИ ЗА Кандидат-служители:

-автобиографията да съдържа релевантен опит, умения и компетенции за позицията, за която кандидатстваш.

-помисли за силните и слабите си страни и как да ги представиш в интервюто.

-помисли за мотивацията си - защо искаш да работиш на тази позиция?

-Облечи се представително, усмихвай се

-Помисли как би искал да израснеш след няколко години в организацията

(това са примери, можете да добавите други напътствия)

НАСОКИ ЗА Интервюиращи

-Прегледай CV-то на кандидата

-Разчупи ледовете първоначално с леки въпроси за живота на кандидата.

-Въпросите ти трябва да са насочени към предишен опит, уменията на кандидата, както и за бъдещето му развитие.

-Ако решиш, можеш да му дадеш казус, свързан с работата, за да прецениш дали би се справил с позицията.

- Попитай го за очаквано заплащане

-Разкажи за работата и защо се търси нов човек

(това са примери, можете да добавите други напътствия)

Следват същинските интервюта. Интервюиращите викат при себе си кандидатите от съответната позиция и провеждат среща в рамките на 10 минути.

След това работодателите за 1 позиция се събират и правят събеседване, като избират 1 победител, който да назначат (5 минути). После викат при себе си всички интервюирани и дават обратна връзка на всеки – защо е отхвърлен или защо е приет на работа (5 минути).

Продължителност: 1 час

Заклучителна дейност

Рефлексия.

Събираме участниците в кръгче и всеки споделя как е било за него преживяването, какво го е затруднило най-много и какво му е харесало най-вече в дейността. Изслушват се както интервюиращите, така и интервюираните. Примерни въпроси за фасилитатора:

1. Какво се случи, какво преживяхме току-що?
2. Как се почувствахте?
3. Какво ще си вземете от тази дейност? Как тази дейност е полезна за реалния живот?

Продължителност: 20 мин.

Приложение 2

Домашен помощник след купон

Отговорности:

- Поръчка и доставка на закуска в домакинството
- Почистване на цялото домакинство
- Поправка на малки и средни повреди
- Измиване на чинии
- Грижа за животните (ако има такива)

Изисквания:

- ✓ Опит в комуникацията с хора с махмурлук
- ✓ Опит в грижата за домашни любимци
- ✓ Има познания в поправката на: врати, изкарани от пантите; технологии, поляти с незнана напитка; счупени мивки; дупка в стената и др.
- ✓ Перфектният кандидат притежава търпение, чувство за хумор, смирение и тихи стъпки
- ✓ Не употребява алкохол в работно време, независимо колко много настоява домакиня

Заплата: 2000 лв. бруто

Професионален извинител

Отговорности:

- Провеждане на срещи онлайн и на живо с клиенти
- Провеждане на консултации, за опознаване на изказа и отличителни жаргонни изрази на клиента, поръчал извинението.
- Съчиняване на извинителни текстове за разнообразие от случаи (раздели с гаджета, имуществени вреди, телесни и емоционални вреди, изневери, караници между членове на семейството, откраднат приятел и много други)
- Служителят НЕ доставя извиненията, а ги предава на клиента.

Изисквания:

- ✓ Отлично познание на български език – граматика и правопис
- ✓ В2 английски език (ще проверим това на интервюто)
- ✓ Задължителен опит в творческото писане – 1 година
- ✓ Да притежава висока наблюдателност и око към детайла
- ✓ Отлична компютърна грамотност и работа с програми за презентиране

Заплата: 2000 лв. бруто

Ловец на колела

*набираме служители за Холандия

Отговорности:

- Приемане на сигнали за колела, паднали в реката на града
- Откриване на колела със специален GPS
- Измъкване на пътните превозни средства със специална екипировка и инструменти
- Спазване на правилника за вътрешен трудов ред
- Координация с другите ловни екипи в региона

Изисквания:

- ✓ Добри умения за мултитаскинг
- ✓ Обич и разбиране към колелата
- ✓ Добра способност за работа в екип
- ✓ Кандидати с умения в риболов са с предимство
- ✓ Не се изисква предишен опит
- ✓ Физическа издръжливост
- ✓ Отлични умения за плуване

Заплата: 1500 лв. бруто

Писател на късметчета

Отговорности:

- Дизайн, оформление и текст на късметчета за бисквитки
- Приемане на оплаквания, сигнали и жалби за проблем с късметите (правописни грешки, неподходящ текст)
- Изготвяне на поръчки за материали и консумативи
- Присъствие на национални и международни конференции по писане на късметчета
- Взаимодействие с куриер за изпращане на късметите към фабриката за бисквитки

Изисквания:

- ✓ Перфектният кандидат има опит в творческо писане 1 година
- ✓ Интересува се от цитати на известни философи, държавници, светски личности.
- ✓ Дисциплинирана личност, която работи бързо и енергично
- ✓ Да се справя успешно с изпълнението на крайни срокове
- ✓ Умее да работи сам, както и в екип

Заплата: 1500 лв. бруто

Консултант по Фън Шуй

Отговорности:

- Снемане на разположението на стаите на клиентския дом
- Даване на консултации за подобряването на разположението на мебелите и вещите в дома, за да е Фън Шуй
- Взаимодействие с архитекти и строители при изготвянето на Фън Шуй строеж на жилище
- Домашни визити (при необходимост)
- Информирание клиентите относно какво е Фън Шуй и енергийните последици докато им да не е разположен правилно

Изисквания:

- ✓ Сертификат за изкарано обучение по Фън Шуй
- ✓ Висше по Интериорен дизайн
- ✓ Отлично око към детайла и креативно мислене
- ✓ Добри умения за работа с клиенти
- ✓ 1 година опит в сферата на архитектурата

Заплата: 2500 лв. бруто

Специалист по Конна терапия (терапия с коне)

Отговорности:

- Работа с деца и възрастни, имащи емоционални или друг вид проблеми
- Запознаване на клиента с коня, за който ще се грижи по време на сесията
- Водене на открити терапевтични сесии с клиенти в природата
- Въвеждане на клиента в конните занимания: ресане и почистване на коня, разходки и яздене, хранене и поене, галене и тн.
- Грижа и наблюдение на състоянието на клиента

Изисквания:

- ✓ Доказателство за сертифициран конен терапевт (документ)
- ✓ Специализация в терапия с коне
- ✓ Опит в грижата и ездата на коне
- ✓ Търпение, емпатия и висока наблюдателност
- ✓ Умение за успешно справяне в кризисни и стресови ситуации
- ✓ Владеене на ненасилствена комуникация

Заплата: 3000 лв. бруто

6.3 Личностен и кариерен профил

Изготвил: Мартин Марков, ОП „Младежки център Пловдив“

Цели: Да помогне на участниците да изградят систематизирана представа за личностните и професионалните си качества. Да изградят личностен профил, съдържащ силните и слабите им страни, интереси и способности и как да ги използват за кариерна реализация. Да даде представа за заобикалящата среда и как младият човек да се адаптира към нея, така че да намери подходяща работа.

Необходими материали: Листове, малки листчета, химикали, флипчарт или дъска, маркер, хартиено тиксо или лента.

Предварителна подготовка: запознаване с приложение 1 и 2

Продължителност на обучителната дейност: 1 ч. 40 мин.

Подробно описание на обучителния модул:

Въвеждаща дейност

Въвежда се темата, като се казва накратко през какво ще се премине и какъв се очаква да е крайният резултат.

Продължителност: 5 мин.

Основна дейност 1

Идентифициране на силни и слабите страни

Всеки от участниците си написва името на листче и го поставя в кутия или друг съд. След това учителят минава през всеки и си изтегля името на един от присъстващите. Ако някой изтегли себе си, може да изтегли повторно листче. Задачата е да напишат на лист какви са силните и слабите страни на човека, когото са изтеглили. След като го направят, учителят събира листовите.

Дава нови листове на участниците, на които всеки от тях индивидуално трябва да напише силните и слабите си страни. По средата на определеното време дава на участниците листовите с написаните силни и слаби страни, които са споделили другите за тях.

След това провежда кратка дискусия като, ако има доброволци, могат да споделят листовите си със силните и слабите страни. Обсъжда се дали тяхната представа и тази на другия човек съвпада; съгласни ли са със силните и слабите страни, дадени им от другия участник; помогнала ли им е чуждата оценка, за да идентифицират някои свои качества.

Продължителност: 25 мин.

Основна дейност 2

Какво обичам да правя и какво мога да правя?

В средата на помещението се поставя лента, която може да се направи с хартиено тиксо. Участниците се подреждат върху нея. Учителят чете твърденията от Приложение 1. Според това дали твърдението съвпада с личността на участника той заема съответната позиция в помещението спрямо линията. Ако е напълно съгласен, отива в левия край на помещението, ако е напълно несъгласен отива в десния край на помещението. Ако няма ясна позиция, може да остане в средата върху лентата. Според степента си на съгласие

заема съответната позиция. На всяко твърдение някой от участниците може да сподели защо е заел тази позиция.

Продължителност: 15 мин.

Основна дейност 3

От какво се нуждае светът?

Прави се брейнсторминг на тема „От какво се нуждае светът?“ Участниците трябва могат да мислят глобално от какво се нуждае светът, от какво се нуждае България или от какво се нуждае тяхната общност. Не се задълбава в предложенията, а просто се записват, за да може участниците да вземат вдъхновение от тях. Идеята е да се помисли от какво се нуждаят другите хора и как можем да сме полезни на обществото. На база всичките отговори, всеки участник записва за себе си това, в което се припознава.

Продължителност: 10 мин.

Основна дейност 4

Съставяне на личностен профил и представяне по двойки

Участниците сглобяват откритата информация за себе си от предходните дейности. Листът е разчертан с хикс по диагоналите. В горното поле записват какво обичат да правят. От лявата страна пишат в какво са добри и какво могат да правят. От дясната страна се записва от какво се нуждае светът и как те могат да осигурят тези нужди. След като са готови, учителят им дава указания за последната част.

Участниците сами си избират партньор, с който да си представят изградените профили. Когато единият си го представи, другият трябва да му даде отговор на въпроса „За какво може да му се плаща?“, което се записва в долната страна на листа. Обяснява се, че се отговаря спрямо това, в което е добър участника или спрямо това, което той е записал, че се нуждае светът.

Продължителност: 20 мин.

Основна дейност 5

Представяне на идеята за „Икигай“

„Икигай“ е японска дума, която може да се преведе като причината за живот, причина да ставаш сутрин. Рисува се на флипчарт графиката от Приложение 2. „Икигай“ обединява елементите от Приложение 2, на които участниците са дали отговор през предходните дейности. Обсъждат се пресечните точки между кръговете – страст, мисия, призвание, професия.

Продължителност: 15 мин.

Заклучителна дейност

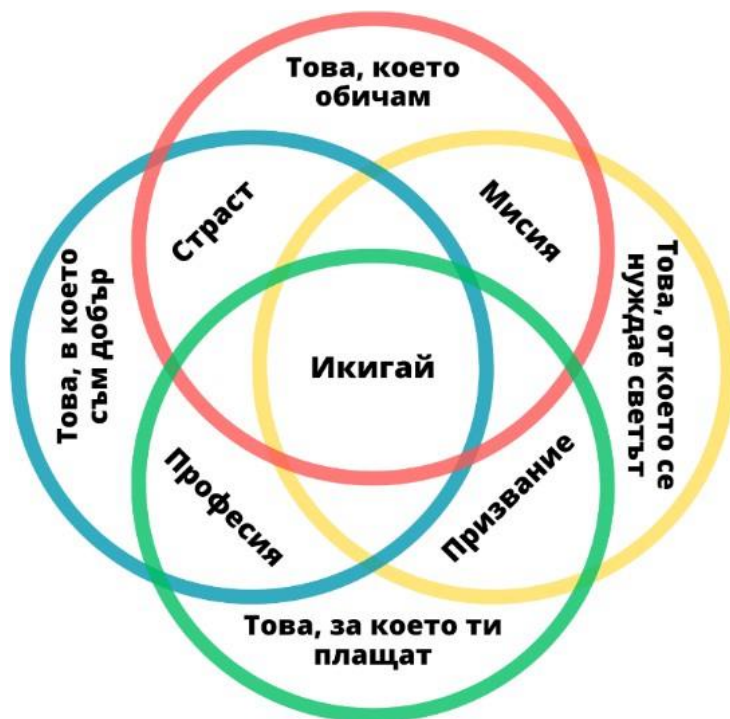
Обратна връзка: Всеки от участниците записва 1 нещо, което е научил, 1 нещо, което ще използва напред и 1 нещо, което ще сподели с приятели. Отговорите са анонимни и се записват на отделни малки, цветни листчета. В края се поставят в специално определена за целта кутия/плик или друго.

Продължителност: 5 мин.

Приложение 1

1. Обичам математиката и работата с числа
2. Мога да намирам изгодни оферти за продукти
3. Мога да работя с Ексел
4. Обичам да уча чужди езици
5. Обичам да спортувам
6. Обичам да прекарвам време сред природата
7. Мога да шия
8. Мога да готвя
9. Обичам да пътувам
10. Мога да планирам времето си
11. Мога лесно да се адаптирам към нова среда
12. Обичам да работя в екип
13. Мога да работя през нощта
14. Мога да карам кола
15. Обичам природните науки
16. Мога да пея, рисувам, танцувам, пиша поезия или проза

Приложение 2

- Общинско предприятие „Младежки център Пловдив“
- Пловдив, ул. „Ясна поляна“ №18
- <http://youthcentre.plovdiv.bg>
- +359 88 890 0676

- Младежки международен център Бургас
- Бургас, ж.к. Меден Рудник, ул. „Апостол войвода“ 15
- <https://yicburgas.bg>
- +359 88 556 6781

- Младежки център-Враца
- Враца, ул. „Иван Андрейчин“ №2
- <https://youthcentervratza.com/>
- +359 87 696 4442

- Младежки център-Добрич
- Добрич 9300, пл. „Стария орех“ №1
- <http://ycd.bg/>
- +359 58 602 691

- Международен младежки център Перник
- гр. Перник, пл. „Кракра Пернишки“ 10
- <https://iyc.pernik.bg>
- +359 88 433 0464

- Международен младежки център Стара Загора
- Стара Загора, бул. „Цар Симеон Велики“ 55
- <https://iyc.starazagora.bg/>
- +359 88 468 6023

- Норсенсус Медиафорум (Norsensus Mediaforum)
- Radhusgata 20 0151 Oslo, Norway
- <https://norsensus.no>
- + 47 40 575 710

- Фондация „Приложни изследвания и комуникации“
- София 1113, ул. Александър Жендов №5
- <http://arcfund.net>
- +359 2 973 3000